

17/11/2

KAUFMANN  
DÁVID  
KÖNYVTÁRA

*B. 746.*

# קונטרס המקונן

הוא הקונטרס התשיעי של קונטרסי

כולל

הזכרת נשמות הרוגי ושרופי הקהלות הקדושות בשנת ק"ט לאלף הששי, והזכרת נשמות אנשי חסד ונשים צדקניות, רבנים ופרנסים ואנשי מעשה בקולוניא ובדייץ משנת שמ"א עד שנת תקמ"ד עפ"י המאמרוך הישן של עדת ישרון דייץ, והזכרת נשמות איזה רבנים ואנשים מהוגנים משנת תקמ"ו עד שנת תקע"ו עפ"י המאמרוך החדש של הקהל הנ"ל.

הוצאתו לאור פעם ראשונה אני

אהרן יעללינק

יושב ודורש פה ווינא.

—\*—

ווינק, תרמ"א.

בדפוס של דוד לעווי ואברהם בן דוד אלקאלייא בסרעסבורג.

**אמר אהרן:** בעדת ישורון דייץ נמצאו שני ספרי הזכרות נשמות או  
"מאמריכער", אחד ישן ואחד חדש. הישן נכתב על קלף  
ומתחיל משנת אש"ם ומגיע עד שנת תקמ"ד ובשנה הזאת עברו עליו המים  
הזדונים ונשחת תארו ואין קוראים בו אלא ביגיעה רבה ובשקרה גדולה.  
בכ"י הזה הזכרת נשמות אנשים ונשים מקהלות קולוניא ודייץ עד תקמ"ד  
נרשמת על ע"ג עמודים ובמ' העמודים הנותרים גזרות והרוגי ושרופי קהלות.  
ואני אהרן שמתי הזכרת הקהלות הקדושות משנת ק"ט בראש הקונטרס.  
ספר הזכרת נשמות או מאמריכער החדש נעתק מן הישן אחר שטיפת  
המים, ואח"כ מתחיל וגומר הזכרת נשמות בדייץ עד היום הזה.

החכם המורה קארל ברי"ש במילהיים על שפת ריגוס, מחבר ספר  
קורות הימים ליהודים בקולוניא, אשר העתיק לי בטובו את המאמריכער של  
עדת ישורון דייץ כתב לי שהעתק בכ"י החדש אינו מוגה ומתוקן כראוי  
בפרט בשמות הקהלות הקדושות ובעבור זה השתמש ג"כ במאמריכער של  
קהלת דיסלדארף אשר הועתק זה ק"נ שנה מתוך המאמריכער הישן  
של דייץ והיה לו לעזר לעשות מלאכת ההעתקה באמונה.

#### וזה שער המאמריכער החדש:

הספר הזה נעתק מן ספר הזכרות כתב ישן נושן, החלק הראשון  
שבו גזרות והרוגי ושרופי קהלות, חלק השני רובם הבאים ממקומות  
אחרים ויש קצת מהם שוכנים בקברות קולוניא ולא ניכר איה מקומיהם  
וגם נמצא מהם מפוזר ומפורר כמה גאוני ארץ ורבנים, חלק השלישי  
ממקום שמתחילין הנקברים פה ק"ק דייץ ובו נמצא כמה ישישים ונכבדים  
שהיו דרים כאן ומצאתי בתוכם שלשה עמודי עולם אשר היו בדורותינו.

כתבתי זאת בידים רפות בן שבעים שנה אברהם בן לא"א המנוח  
מהור"ר יוסף יוזפא עסא לבית לוי.

זה ספר תולדות אדם ספר הזכרת נשמות

ובו תמצא

קהלות קרושות וישובים שנהרגו על קרוש ה'

קדושים אשר בארץ החיים המה אנשי ה'

דור לדור לספר ובעצ' ברזל להר-

יקרים ונחמדים מוהב ומפו הרגו בלי א-

יונקי שדים אל חוק אמותם דמם נקר-

צדיק אתה ה' על כל הבא ועלינו הא-

ירשו וגם רצחו כאיובל וכל מכעוסי ה'

על זאת יקונן ויבכה מי שישראל יכונה ב-

אל נקמות ה' ינקום דמם ויעשה רו-

שם

אביו של המעתיק נודע בישראל עפ"י חבוריו היקרים, ספר המסביר  
פ"י על הסליחות וספר נוהג כצאן יוסף על מנהגי ודיני התפלה.



## הזכרות נשמות

הרוגי ושרופי הקהלות הקדושות משנת ק"ט לאלף הששי.

יזכור אלהים נשמות הרוגי ושרופי קהלות שטראסבורג ואנפיה ויושביה, מהר"ר יעקב חלפן, הר"ר מאנקינט בהר"ר אהרן, טנא, רובך, היינגא, ווישנבורג, צייברא, עם נשמת אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבג"ע אמן.

" " שפיאד ולומדיה ויושביה, לווינטין, גערשמהם, סברנים, לוטיר, ניקשטאל, קיזולא, לנדא, נייאשטאט, וואבענהם, טורקחיים, דיטשהם, זינשהים, ווינענליך, עפינגין, ברויסל.

" " ווירמיישא ולומדיה ויושביה . . מהר"ר שמואל הלוי<sup>(\*)</sup>, לווינגין, העפנהיים, בינשהים, לויטנבורג, אלצא, אידרנהם, היירלבורג, ווינהם, שרישהים, עבירבאך, ערפך, כאובך.

" " מענץ . . מהר"ר יוסף תנא, אופנהיים, בינא, קרייזניוך, זוכרנם, ריקהויון, עלמשועלד.

" " ורנקפורט . . מהר"ר גומפריכט, הענא, בובנהויון, שטיינהם, אובן-בורג, זעליקשטט, טיפור, איטנבורג, מילטנבורג, אמרבך, בוכם, דורין, קולשרהם, בישופהיים, ווידרנא, לאוין, מערגטהיים.

" " ווירצבורג . . מהר"ר גולטקנאפפא, קיצינגאן, איפהובן, שוויי-פורט, הכפורט, קויניגשבערג, עברין, באמבורג, מאויינגין, קויבורג, הילפרהויון.

" " נזירנבערג . . האחים הר"ר זוסמן ומהר"ר גרשון, נוישטט, וויססהיים, נוימארק, הערשבורג.

" " רוטנבורג, מהר"ר יצחק, אינשפך, גינצהויון.

" " אולהם דילינגאן, באפפינגאן, עדינגאן, גריישפך, ריינא, אומלכך הארן-בורג, מעמינגאן, גונדלפינגאן, אירלינגאן.

" " עזילאנגן, קרמשהים, טרוילינגאן, דינקלשפיל, הל היילפרין, אורינגאן.

יזכור אלהים נשמות הרוגי ושרופי קהלות ווירטנבורג.

(\* הוא הראשון הזכיר בתוך קדושי ווירמייזא בקונטרס ווירמייזא וקהל ווינא עמוד 5.

יזכור אלהים נשמות הרוגי ושרופי קהלות אויגשבורג, אינסברוק.	"	"
לנצחיהם. מולדורף, וושרבורג, לאופי, ראבנשבערג, בורקהויון.	"	"
פויסין . . שמרויבינגאן, הלזא, זאלצבערג.	"	"
קרעמוז.	"	"
ומלכות קרויניא, ביטום, זליץ.	"	"
לינצא, לאכוויץ, פושקא.	"	"
מלכות פרויבינגא.	"	"
מדינת בורגוניא.	"	"
מדינת שוואבן.	"	"
ברעשא.	"	"
אוברלינגאן, קושטניץ, שטיין, זעלקירכען, דיסנהובן, צוירך.	"	"
שופהויון . . מהר"ר אהרן ב"ר משה הכהן שנשרף על יחוד השם.	"	"
באויל . . מהר"ר משה ראפשוויילר, עטוויילר, ענהיים, קיירש-בערק, פרייך, זנהיים, רושהיים.	"	"
ברעסלא.	"	"
נויישא.	"	"
שוויניץ.	"	"
האל.	"	"
אייזן-בורג.	"	"
עריפורט . . מהר"ר זיסקינד הכהן הגדול, ארנשטיין, אלזונר. ווייאר, וויישן זיא, ערבא, אייזרנד, גוציא, זאך.	"	"
גורטהויון . . מהר"ר יעקב הוקן, שמלבערג, עלרד, ורנקהויון, טויברשטט, קוואלהויון.	"	"
מילהויון . . מהר"ר אליעזר, עשינגא, הירשועלד, הייליגשטט, הילדסום.	"	"
בולדא, גאלהויון, וועצלור, ורידבורג, זודין, גיסקן, שטיינהם.	"	"
עסלינגאן, רויטלינגאן, וויילא, פפארצהיים, ביהונגאן, גיזלינגאן, הנובר, עטלינגאן, טורלדך, געפינגאן.	"	"
מדינת העסיץ, מרפורג, הומבורג, רועלילבורג, רודנבורג.	"	"
קובלענץ, לונשטיין, ברויבך, פופארט, ווייל, קאוי, בכרך, לימפורג, מונטפויאר, דיצא, אנדרנכא, מאייען, מינשטר, אלקן, קרדין, מורין, קוכהיים, צעל, ביילשטיין.	"	"
טריאר, בערניקשטול, טרובך, וועטליך, ווענרלינגאן, עטרנדך, לוצילבורק.	"	"
בראבנט, אנמאָרף.	"	"
יזכור אלהים נשמות הרוגי ושרופי קהלות לויבן.		

זכור אלהים נשמות הרוגי ושרופי קהלות מעביל.

	ברויסל.	"	"
	ונטיץ.	"	"
	שטיפט מינשטר, אוטריך, ברויך, קנפרד, ווריןדארף, הערפארד, בילפעלד, דעטמאלט, שינעדארף, בוטהיים.	"	"
	דורטמונד, אוסנברוג, זושט, בלבורן.	"	"
	מיישיץ, נישא, אילזא, גובינא.	"	"
	פראג . . מהר"ר מענדלן ושאר לומדים.	"	"
	קלוניא . . מהר"ר יוסף ב"ר יצחק, מהר"ר יואל ב"ר מרדכי, מהר"ר שלמה בן מהר"ר יעקב, מהר"ר יעקב בן הח"ר יהושע, הח"ר משה בן הח"ר ירחמיאל ב"ץ, הח"ר משה ב"ר שמואל, הח"ר יהודה ב"ר שמעון הלוי, הח"ר משה ב"ר שמעון, הח"ר יוסף בן הח"ר יהודה, בונא לעכניך, ארוויילר, זונצין, ריכאגן, קרפאן, דיארן, בויגיל, לינד, אלדענהובין, אידינגאן, איסקירכן, הולצוויילר, גלארדך, ערקילעניץ, דוילקן, קעמפן, אוירדינגאן, ניישא, הננבך מעריש, מונחם, שטומל, ברוכא, דוירמאגן. בערק, נויאמענין, בערנא, ארנהיים, זוטוויינא, שוואל, מעכיל, דעבינטה, קמפ, מוינשטראיפיל, גירולשטיין, עלזנאר, זייבורק, בלנקנבורג, הכנבורק, ראטציבורג, דייץ.	"	"
	מדינות מרק . . מהר"ר יוסף ומהר"ר שלמה בן יעקב, בערלינא, שטענדיל, אנגימונד, אושטברוג, שפנדא, עם נשמות אברהם וכו' וכו'.	"	"
	של הקהלות והישובים עם נשמת אי"ו שרר"ל עבור שנהרגו ושנטבעו ונשרפו ונאפו ונתלו ונעקרו ונחנקו ונקברו חיים ונתסרו בכל מיני מיתות על קדוש השם בשכר זה המקום יזכרם לטובה עם שאר צדיקים וצדקניות שבג"ע אמן.	"	"
	של כל הקהלות והישובים עם נשמת אי"ו שרר"ל עבור שטרחו עבור הקהלות ובטלו שמדות והוציאו ספרי תורות מירי הגוים והניחו מנבסיהם בהקדשות בשכר זה המקום יזכרם לטובה עם שאר צדיקים וצדקניות שבג"ע אמן.	"	"

ואמר אהרן! החלק הזה היה נכתב בסוף הספר ושמתיו בראש הקונטרס כראוי לפי סדר הזמן וכמו שנראה ג"כ משער המאמרבוך החדש שבימים הראשונים היה התלק הראשון ונמצא בראש ולא בסוף ספר הזכרונות].



- יזכור אלהים נשמת מר שלמה ומרת רחל עם נשמת א"י ועקב שררו"ל  
 בעבור שיקנו בית קברות במאגענץ בשכר זה . . .  
 " " מר יצחק ומרת בילא . . . עבור שבטלו מכס בקובלענץ  
 בשכר זה . . .  
 " " מרת בילא ומר אליקים בנה ומר מרדכי ואשתו מרת חנה  
 עבור שבנו הקדש בקולוניה בשכר זה . . .  
 " " רבנו שמעון הגדול . . . עבור שהאיר עיני הגולה בפיוטיו  
 בשכר זה . . .  
 " " רבנו חננאל . . . עבור שהאיר עיני הגולה בתורתו בשכר  
 זה . . .  
 " " רבנו גרשון מאור הגולה . . . עבור שהאיר עיני הגולה  
 בתקנותיו בשכר זה . . .  
 " " רבנו שלמה בר יצחק . . . עבור שהאיר עיני הגולה בפירושו  
 בשכר זה . . .  
 " " רבנו ברוך ורבנו מאיר ורבנו אשר ושאר הרבנים עבור  
 שהרביצו תורה והורו הוראות בישראל ורנו דין אמת לאכתו  
 בשכר זה . . .  
 " " רבנו יעקב ב"ר מאיר . . . עבור שהאיר עיני הגולה בתוספותיו  
 בשכר זה . . .  
 " " מהר"ר יקותיאל בר יעקב . . . עבור שהרביץ תורה בישראל  
 בשכר זה . . .  
 " " מהר"ר יעקב בן מהר"ר מוליץ הלוי . . . עבור שהרביץ  
 תורה בישראל בשכר זה . . .  
 " " מהר"ר שלמה ב"ר יואל . . . עבור שהרביץ תורה בישראל  
 בשכר זה . . .  
 " " מהר"ר יעקב בן מהר"ר מאיר . . . עבור שהרביץ תורה בישראל  
 בשכר זה . . .  
 " " הח"ר יקותיאל בן מהר"ר אלעזר . . . עבור שלמד תורה  
 בשכר זה . . .  
 " " מהר"ר יהודא . . . עבור שהרביץ תורה והורה הוראות בישראל  
 ורן דיני איסור והיתר בשכר זה . . .

[אמר אהרן! הרי החכ"מ מהר"ר מאיר שרליין ויילל נ"י החונה בוורסאיל המכונה

**M. Charleville,**

*Grand-Rabbin à Versailles*

ואשר היה מקדם ראב"ד בעיר והראן במדינת אלגוז'יר העתיק לי בטובו מתוך  
 כ"י על קלף משנת ע"ד נוסח הזכרות נשמות הזן :

יזכור השם נשמתו של מר שלמה ושל מרת רחל כנשמתן של אברי  
יצחק ויעקב שבטלו גזירות  
עם הצדיקים בגן ערן ונאמר אמן.

יזכור השם נשמתן של מר יצחק ושל מרת ביילא שבטלו מכם קופלינצא  
וכו.

יזכור השם נשמתו של רבי שמעון, כמו נשמתו שטרה עבור הקהלות והאיר  
עיני הגולה בתורתו  
יזכרו וכו'.

יזכור השם נשמתו של רבי גרשם כמו נשמתו שהאיר עיני הגולה  
בתקנותיו  
יזכרו עם הצדיקים וכו'.

יזכור השם נשמתו של רבי יעקב ואחיו רבי שמואל כמו נשמתו שהאירו  
עיני הגולה בתורתם.

ואלו הכפרים והעיירות וכרכים שסמרו נפשם על קדושת השם\*  
מי שאמר די לעולמו יאמר די לצרותינו: רוטינגן, נוונשטאט, איירגנטהם,  
וינד'שהם, אוהשנוורט, קיינינגן, לודא, גוגלינגן, מוזבאך, איפהובן,  
הוהשיטמן, הוואט, שווינוורט, אייקולצהם, וורבהם, אייראנשטאט, אורנגו,  
אילונגן, זינקלשפגהל, אוטינגן, טרוהדינגן, הוהנמרוהנדינגן, אינטרווינדאשפאך,  
גונצהוון, ביישופשהם, קרלשטט, מעיינינגן, אולריכשטט, וערטהיים, ווישנבורק,  
בירכינגן, איינשטייטן, פיטנקנפא, לוגינגן, הורנהם, נוורקט, ענטזוי, ויקרצהם,  
אופנהיים, ווטרנידורף, צינא, וולקא, גריידינגן, קנא, להטטולש, קונשטט,  
גיאלצהובן, אווא, וואדנפרק, שוונזעלמ, נורדלינגן, ביברט, ווישטט, היידוק,  
אנביירק, הולולט, הערשפורק, וולדנבערק, זונטהיים, וולפשפקק, ריטנבורק,  
אלטורף, אינגלווינגן, אידאנווא, אייקטאולא, ווירנצבורק, נורנבערק, ריטנבורק,  
באבנבערק, ווידרן, קונצלאווא, שלווונגן, מעלירכשטאט, מושטט, הייטינגשולמ,  
רנדוואק, ווהבורק, גרטא, ווישני, קולמרא, גוטא.

יזכור השם נשמות מכל הקהלות כמו נשמתו שנהרגו ונשרפו ונטבעו  
ונקברו חיים על ייחוד השם בעבור שהיו מייחדים השם יזכרם השם  
עם הצב"ע וא"א.

יזכור השם נשמות כל הקהלות כמו נשמתו שטרתו בעבור קהלות,  
והוציאו ספרי תורות מיד גוים ובטלו גזירות בעבור שהניחו ובעבור  
שלא הניחו.  
יזכרם וכו'.

יזכור השם נשמתו של רבי מאיר כמו נשמתו שהאיר עיני הגולה בתורתו  
ובפירושו.

יזכור השם נשמתו של רבי ברוך כמו נשמתו שהאיר עיני הגולה בתורתו  
ובפירושו.  
יזכרו השם עם הצדיקים בג"ע ונאמר אמן.

(\* בזרות תתנו בהיות שהב"ו נכתב בשנת ע"ד קודם גזרות ק"ט.

יזכור אלהים נשמת ר' נפתלי ב"ר שמואל . . .	עבור שהניח מנכסיו	להקדש.		
בשכר זה . . .				
" "	יוטא בת ר' שלמה	עבור שהניחה זהוב להקדש.	" "	
" "	ר' חיים בר שלמה	עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	הנאון מאור הגולה שלום שכנ"א	בר יוסף עבור שהרביץ תורה בישראל.	" "	
" "	ר' יצחק בר משה	יעקב עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	תירץ בת ר' שמואל	עבור שהניחה מנכסיה להקדש.	" "	
" "	רעביל בת ר' יוסף הלוי	עבור שהניחה מנכסיה להקדש.	" "	
" "	צבוי בת ר' משה	עבור שהניחה מנכסיה להקדש.	" "	
" "	ר' ברוך בר נפתלי	עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	האשה ברזיין בת ר' גרשון	עבור שהניחה מנכסיה להקדש.	" "	
" "	החבר"ד יוחנן בר שמשון	עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	ר' יצחק בר יששכר	עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	ר' שמואל בר חיים	עבור שהניח זהב ברהב להקדש וגם כל ימיו גמל חסד עם החיים ועם המתים ותפלתו מתפלל ככוונה ומשאו ומתנו היתה באמונה.	" "	
" "	מהר"ר יחיאל בר שלמה	עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	ר' משה בר מנחם	עבור שהניח מנכסיו להקדש.	" "	
" "	ר' אהרן בר משה	עבור שהניח עבורו להקדש.	" "	
" "	האשה רייכלן בת ר' דוד	עבור שהונח עבורה להקדש.	" "	
" "	האשה רחל בת ר' יעקב	עבור שהונח עבורה להקדש.	" "	
" "	רייכלן בת ר' יעקב	עבור שהונח עבורה להקדש.	" "	
" "	גויטבן בת ר' אברהם	הלוי עבור שהונח עבורה להקדש.	" "	
" "	יזכור אלהים נשמת החב"ד יצחק בר חיים	עבור שהניח מנכסיו		
בשכר זה . . .		להקדש.		

יזכור אלהים נשמת הח"ר מנחם בר חיים עבור שהניח מנכסיו להקדש  
 [נפטר בשמחת תורתנו אשם לפ"ק]. בשכר זה . . .

- |     |  |
|-----|--|
| " " | שפרינץ בת ר' נפתלי עבור שהונח עבורה להקדש.   |
| " " | ר' חיים בן הקדוש ר' אלי' עבור שנתן פת לאורחים וביתו היתה פתוחה לרוחה לעניים ולעשירים וכבד אותם ועוסק בצרכי צבור ומשאו ומתנו היה באמונה והניח מנכסיו להקדש. |
| " " | האשה דייכין בת ר' אהרן עבור שהונח עבורה להקדש [נפטרת ביום ה' ד' חשון שני"ח לפ"ק בק"ק דייץ ונקברת בקולוניא].  |
| " " | ר' יצחק בר משה עבור שהיתה ביתו פתוחה לרוחה לפרנס עניים ומכבדי' מהונו ומשאו ומתנו היה באמונה ובעבור שהניח מנכסיו להקדש.                                     |
| " " | האשה תירצה בת ר' אליקים עבור שהונח עבורה להקדש [נפטרת ביום ד', כ"ח אב שני"ג לפ"ק בק"ק].  |
| " " | האשה ברוינלן בת ר' אליקים עבור שהונח עבורה להקדש [נפטרת בשבת ו' אדר השני שני"ח לפ"ק בק"ק ווירמש].  |
| " " | ר' מאיר בר שמעון עבור שגמל חסד עם כל אדם ומלחמו נתן לרל ובעבור שהניח מנכסיו להקדש [נפטר ז' אב שני"ח לפ"ק בכפר ברואך ונקבר בעיר גוילד].                     |
| " " | ר' משה בר מרדכי עבור שהניח להקדש בעבורו [נפטר בי' טבת שפ"ג ונקבר בקולוניא].  |
| " " | ר' יששכר בר חיים עבור שהניח להקדש [נפטר י' כסלו שני"ט לפ"ק פה קוילן].  |
| " " | האשה אולק בת ר' שמואל עבור שהונח עבורה להקדש.  |
| " " | הקדוש ר' אהרן בר אלעזר הלוי עבור שהניח מנכסיו להקדש.   |
| " " | ר' גדליה בר משה יצחק עבור שהניח עבורו להקדש [נפטר ר' סיון שס"א לפ"ק ונקבר בקבורת קוילן].   |
| " " | יזכור אלהים נשמת שמעון בר מאיר עבור שהניח עבורו להקדש [נפטר בשכר זה . . . כ' אדר שני"ח פה קוילן].  |

- יזכור אלהים נשמת מהר"ר מתתיהו בר חיים עבור שהונח עבורו להקדש  
 [נפטר בק"ק ווירטש ה"י נסלו שס"ב לפ"ק]. בשכר זה . . .
- " " האשה שורלץ בת חיים עבור שהונח עבורה
- " " להקדש [נפטרת בק"ק . . . ר' כיון שס"ב לפ"ק].
- " " משה בר יוסף עבור שהונח עבורו להקדש.
- " " ר' יצחק בר נפתלי הלוי עבור מנכסיו הניח  
 להקדש.
- " " ר' יעקב משה בר ראובן עבור שהניחו יורשיו  
 מנכסיו מתנה לצדקה. [הלך לעולמו י"ד יום לחדש  
 אייר שנת שס"ו לפ"ק פה דייץ ונטמן בקבורת  
 קוילן הוא היה אביו של אברהם פרנס ע"ה].
- " " עדיל בת ר' נפתלי הכהן עבור שהניחו עבורה  
 להקדש [נפטר' ביום ג' בערב ר"ח תמוז שס"ז לפ"ק].
- " " האשה יענטלין בת ר' יצחק הלוי עבור שהניח  
 עבורה להקדש [נפטרת כ"ז אב שס"ג פה דייץ  
 ונקב' בקבורת קוילן].
- " " הקדוש ר' יהודא בר אשר עבור שהניח מחזור  
 הנכתב על קלף להקדש.
- " " ר' אלי' בר חיים עבור שהניח מנכסיו להקדש.
- " " האשה געלמבן בת ברוך עבור שסיגפה נפשה  
 בתענית ובתשובה כל ימיה והיתה גומלת חסד  
 עם החיים ועם המתים ובעבור שהניחו כניה מתנה  
 להקדש [נפטרת ב' אדר שנת הקיצו ורננו שוכני  
 עפר לפ"ק].
- " " החסיד מהר"ר חיים בר יוחנן טרויש עבור שנהג  
 רבנות במדינת קולונ"א כמה שנים ואהב שלום ורוח  
 שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו והעמיד  
 תלמידים הרבה והניח אחריו זרע ברובים [נפטר  
 באסוויילר ר"ח אלול שני"ח לפ"ק].
- " " יניק וחכים אשר בר שמעון הלוי עבור שנתן  
 אביו בעבורו להקדש [נפטר יום ה' כ"ג חשון שע"ז  
 ונקבר בקולוניא].
- יזכור אלהים נשמת האשה שפרינץ בת ר' משה עבור שסיגפה נפשה  
 בתענית ובתשובה ומתורה על עונה ובהלקת צדקה לעניים ומכבתת  
 אותם באכילה ובשתיה ובלינה והיתה תמיד צנועה בביתה וכל  
 מעשיה לשם בוראה ובעבור שבנה נתן מתנה להקדש בעבורה  
 [נפטרת בעיר ליישטט, ה"י טבת שע"ז לפ"ק]. בשכר זה . . .

יזכור אלהים נשמת גרשון בר ברוך עבור שהיתה בתו פתוחה לרוחה  
לפרנס עניים ואורחים ובעבור שבנו נתן לצדקה מתנה  
הגונה. בשכר זה . . .

- |     |   |     |
|-----|---|-----|
| " " | ניק וחכים דוד יעקב בר נפתלי הלוי עבור           | " " |
| " " | שנתן אביו עבורו לצדקה [נפטר בח"מ של סוכות       | " " |
| " " | שנת שפ"א לפ"ק ונטמן בקבורת קוילן].              | " " |
| " " | ר' מאיר בר ראובן עבור שהניה עבורו להקדש.        | " " |
| " " | האשה יוכבד גיטכן בת ר' יוסף עבור שהיתה          | " " |
| " " | צנועה וחסירה וסוגפה עצמה בתשובה ובתענית         | " " |
| " " | כל ימי חייה ונתנה מלחמה לדל וצדקה לעניים        | " " |
| " " | ולאביונים והונח מנכסיה להקדש [נפטרת בליל ג' ח"י | " " |
| " " | אלול שע"ט לפ"ק ונקברת ביום ד' בקבורת קוילן].    | " " |
| " " | ר' יצחק בר ראובן עבור שהונח עבורו להקדש         | " " |
| " " | [אלדים אנה לידו שנפל מן הענלה בדרך אוכא         | " " |
| " " | ביום ד' כ"ב חשון ויצאה נשמתו ובעלי מלחמה        | " " |
| " " | נשאוהו על קרון והביאוהו לכאן דייץ ביום ה' כ"ג   | " " |
| " " | חשון שפ"א ונקבר ביום ו' כ"ד חשון בקבורת         | " " |
| " " | קוילן בקבר ישראל, השם הייהו לתחיית המתים        | " " |
| " " | עם שאר מתי ישראל].                              | " " |
| " " | האשה בילא בת ר' מרדכי עבור שהונח בעבורה         | " " |
| " " | להקדש [נפטרת יום א' כ"ט סיון שע"ז לפ"ק].        | " " |
| " " | ר' ראובן בר משה עבור שהונח בעבורו להקדש         | " " |
| " " | [נפטר בעשרה בטבת שפ"ג לפ"ק ונטמן בקבורת         | " " |
| " " | ישראל בקוילן הוא היה אמ"ו של אברהם פרנס         | " " |
| " " | ע"ה פ"ק דייץ].                                  | " " |
| " " | נפתלי בר אליעזר עבור שנתן מלחמו לדל             | " " |
| " " | וביתו היתה פתוחה לרוחה לפרנסת עניים ואביונים    | " " |
| " " | והיה גומל חסד עם החיים והמתים גם נתן בנו        | " " |
| " " | יעקב מתנה לצדקה בעבורו [נפטר ונקבר              | " " |
| " " | בקייזרשוערט שפ"ד].                              | " " |
| " " | האשה נעני בת אלכסנדר עבור שנתנה מפתה            | " " |
| " " | לעניים וצדקה לאביונים גם הניח בנה יעקב עבורה    | " " |
| " " | להקדש [נפטרת ונקברת בקייזרשוערט שפ"ד].          | " " |

יזכור אלהים נשמת הבחור אליקים בן הח"ר יצחק עבור שהניה אביו  
מתנה להקדש [נפטר י"ז אייר שפ"ט בק"ק אמשטרדם].  
בשכר זה . . .

יזכור אלהים נשמת הבחור ר' נתן בר יצחק מנדל עבור שהניח מעות להקדש [נפטר כ"ה אלול שפ"ט ונקבר בקבורת קוילן].

בשכר זה . . .

" "	הבחור יצחק בר יוסף הלוי עבור שנתן אביו יוזלן הצי ר"ט להקדש [נפטר בר"ה אב ש"ץ לפ"ק פה דייין].
" "	האשה גוימבן בת ר' יושע עבור שהניחו עבורה להקדש [נפטרת בליל ראשון דפסח ש"ץ לפ"ק].
" "	ר' נפתלי בר משה יצחק עבור שנתנו יורשיו מחזור להקדש [נפטר ביום ב' כ"ז תמוז ש"ץ לפ"ק].
" "	ר' יצחק בר שמואל עבור שהניחו בניו איזה מעות להקדש בעבורו.
" "	נשמה המהורה זכה וברה מרת הענדלן בת מ"ר יהודא עבור שהלכה בדרכי אל ותנה על הבריות ומחלקה לעניים צדקה מממונה ושקדה על דלתות ב"ה ועשתה תפלתה בכוונה גם נתן בעלה מתנה מרובה להקדש בעבורה [נפטרת ביום ד' י"ג אב שצ"ד לפ"ק והיא היתה אשת חיים בונא כאן דייין].
" "	ר' משה בר מנחם עבור שהניח מנכסיו להקדש [נפטר יום ה' אדר שצ"ו לפ"ק].
" "	יניק וחכים יצחק בר משה עבור שנתן אביו עבורו להקדש.
" "	אליקום בר יוסף הלוי עבור שנתן אביו עבורו להקדש א' מאלר לקנות בו טלית לפני החון לב"ה להתפלל לפני ארון ה' גם נדר מנורה להרליק עליה נרות בב"ה [נפטר בעש"ק כ"א חשון שצ"ו לפ"ק].
" "	יצחק בר יוסף הלוי עבור שאביו נתן מתנה מרובה לצדקה [נפטר בהושענא רבא שצ"ו ונטמן בקבורת בצד קוילן].
" "	נשמה מהורה בילא בת ר' יצחק וורברוג עבור שנתן בעלה אברהם בעדה להקדש [היתה אשתו של אברהם פרנס יצאה נשמתה כאן דייין ונטמנה בקבורת ישראל קוילן ט"ו טבת שצ"ה לפ"ק].
" "	יזכור אלהים נשמת מרדכי בר ראובן עבור שנתנה בתו בעבורו להקדש.

בשכר זה . . .

זיכור אלהים נשמת ישראל בר שלמה שמעון מאיר עבור שנתנה אשתו  
 יומה מעות להקדש. בשכר זה . . .

	שפרינץ בת מרדכי עבור שבעלה אמנון נתן איזה	"	"
	מעות להקדש [נפטר' ה' תשרי ת"ל ונקברת בבית		
"	"	"	"
	החיים של קבורת ישראל צד קוילן בצד המקום].		
"	"	"	"
	יעקב בר דוד קלונימוס עבור שהיה שליה		
"	"	"	"
	צבור פה דייץ כמה שנים.		
"	"	"	"
	הח"ר יצחק בר אליקים עבור שנתנה בתו איזה		
"	"	"	"
	מעות להקדש בערו.		
"	"	"	"
	האשה מייטא בת יצחק הלוי עבור שנתנה		
"	"	"	"
	בתה עבורה להקדש.		
"	"	"	"
	האשה צירלן בת חיים עבור שנתנה בתה מעות		
"	"	"	"
	לצדקה.		

	מנחם (מאנים דייץ) בר משה עבור שנתנה אשתו	"	"
	בונלן איזה מעות להקדש בערו.		
	בשכר זה . . .		

	האשה קילא בת יצחק עבור שהיתה אחת מנשים צדקניות	"	"
	סינפה נפשה בתשובה ותעניות ושקדה על דלתות ב"ה		
	ומתפללת בכוונה ומתורה על עוונותיה בפרט לשומרים לבקר		
	הלכה בזריות גם היתה אשה לפירות ועשתה לבית הכנסת		
	פתילות וטווה ציצית ונתנה לאנשי מקיימי מצוות וגמלה חסד		
	עם החיים ועם המתים והמתים היתה מטהרת ולובשה בתכריכים		
	גם ע"ה כהר"ר אייזק נתן להקדש איזה מעות בשכר זה . . .		
	ביום ג' ה' מרחשון היא נעדרת וביום ד' ו' חשון נקברת		
	שצ"א לפ"ק היא היתה אשת ר' שלמה רופא.		

	הח"ר אברהם שלמה בן הח"ר ישי יוסף רופא אמרותיו היו	"	"
	ברורים וצדופים והיה גומל חסד עם כל אדם לעניים ולעשירים		
	לערבית ולבקרים גם נתן בנו כהר"ר אייזק רופא איזה מעות		
	להקדש בשכר זה . . . נפטר בליל ג' ונקבר ביום ד' כ"ז		
	טבת, ונקרא בשמו ר' שלמה רופא.		

	האשה בילא בת ר' מאיר עבור שהניח בעלה איזה מעות	"	"
	להקדש בשכר זה . . . [נפטרת ליל ראשון של פסח ונקברת		
	למחרתו ביום א' ט"ז ניסן ת"ג לצד קוילן].		

זיכור אלהים נשמת אשה בונלן בת שמואל עבור שהיתה אחת מנשים  
 צדקניות וסינפה נפשה בתעניות ובתשובה ימים ושנים ושקדה  
 על דלתות ב"ה ולא עבר עליה זמן תפלה ומתפללת תפלה בכוונה  
 גדולה ביתה היתה פתוחה לעניים והניחה כנכסיה להקדש בשכר



זה . . . נפטרת כ"ד כסליו תי"ג לפ"ק פה קהל דייץ היא היתה  
אשתו של מאנים דייץ ע"ה.

יזכור אלהים נשמת שלמה בן הח"ר יצחק עבור שנתן אביו איזה מעות  
לצדקה בעדו בשכר זה . . . נפטר כ"ב אב תי"ג לפ"ק.

" " האשה יושלן בת יעקב לנדא עבור שנתן בעלה כהר"ר אייזק  
רופא איזה מעות לצדקה בעדה בשכר זה . . . נפטרת כ"ז  
ניסן תט"ו לפ"ק אשת ר' אייזק רופא ע"ה.

" " צדיק וחסיד כהר"ר נפתלי בר קלונימוס עבור שהרביץ תורה  
בישראל והיה מורה הוראה כרת ומהלכה ועוסק בתורה יום ולילה  
ולא פסק פומיה מגירסא ושקר על דלתות בית הכנסת ומתפלל  
בכוונה גדולה ובעבור שהיה איש חסיד ועניו מאד והעמיד  
תלמידים הרבה ומגדל יתומים בתוך ביתו ובעבור שהניח מנכסיו  
להקדש בשכר זה . . . נתבקש בישיבה של מעלה ביום ג' י"ב  
תמוז תט"ז לפ"ק והוא היה אב"ד כמה שנים במדינת קולוניא  
נקרא מהר"ר הירץ ברויל נ"ע הנצב"ה.

" " הח"ר שמעיה בן מהר"ר יהודא עבור שהיה איש חסיד ועניו  
וגמל חסד עם כל אדם ועסק בתורה ומצות ותפלתו היתה זכה  
בכוונה גדולה ובעבור שהניח אחריו שם טוב ונתן מנורה  
של נחושת גדולה לכאן בבית הכנסת בק"ק דייץ כדי שיהיה  
לו לזכרון גם הניח מתנה מרובה להקדש בשכר זה . . . נפטר  
כאן דייץ ביום ד' ט"ז תמוז תט"ו לפ"ק ונשמן בקבורת  
ישראל על צד קולוניא והיה נקרא בשמו הר"ר שמעון ממדינת  
רייסן מק"ק פריאסלב והוא אחד מן אנשי חסדי המגורשי  
ממדינת פולין.

יזכור אלהים נשמת הח"ר דוד יצחק בן הח"ר אברהם שלמה רופא עבור  
שהיתה ביתו פתוחה לרוחה להכניס אורחים ומחלק צדקה לעניים  
ואביונים וגמל חסד עם כל אדם ומגדל עניים בתוך ביתו ועסק  
בצרכי צבור באמונה ושקר על דלתי ב"ה ולא עבר עליו זמן  
תפלה ותפלתו היתה בכוונה גדולה ותמיד היה זהיר ווריו  
במלאכת שמים והיה מכבד שבתות וימים טובי' בכל יכולתו  
והיה מכבד ללומדי תורה ומכבד אותם במתנות הגונות מממונו  
ומתקן כאן בב"ה תיקוני' בבנינים וכל כוונתו הי' לשם כבוד  
קונו ובעבור שבנו יעקב נתן איזה מעות להקדש בעדו בשכר  
זה . . . נפטר בליל ג' ונקבר ביום ג' י"ז סבת תי"ז לפ"ק  
פה קהל דייץ על קבורת ישראל לצד קיוולן נקרא הר"ר אייזק  
רופא הנצב"ה.

יזכור אלהים נשמת הרבנית ברוינא בת ר' אליקים עבור שיורשיה נותנים מתנה לצדקה בעדה ובעבור שהיתה אשה צנועה בביתה והיתה זרייה ומקדימה למצות ותפלתה היתה בכונה והיתה אחת מנשים צדקניות וסיגפה נפשה בתענית ובתשובה כמה שנים וידה פשוטה לחלק צדקה לעניים ולאביונים וגומלה חסדים עם החיים והמתים בשכר זה . . . נפטרת ביום ב' ב"ה אדר תח"י לפ"ק הרבנית אשת אבד"ה הירץ ברויל ע"ה פ"ק דייץ. האשה המחוללה בילא בת ר' נתן עבור שהיתה אשת חיל וצנועה בביתה ומטיבה לכל ונתנה מזונות לעניים ולאביונים וצדקה אין שיעור ומרחמת על כל אדם ומגדלת קרובה ומצויאה לבעלה מנכסיה ובעבור שנתן בעלה עבורה להקדש בשכר זה . . . נפטרת ער"ה כסלו תכ"ב לפ"ק ונטמנת בקבורת ישראל על צד קולוניא והיא היתה בילא אשת הירץ לוי פו"ה של מדינת קוילן.

אליעזר אל"י בר אהרן ועלגמן עבור שהיתה ביתו פתוחה לרוחה להכנסת אורחים וגמל חסד עם כל אדם ומשאו ומתנו היה באמונה ותמיד תפלתו מתפלל בכונה ובעבור שיורשיו נותנים צדקה בעדו בשכר זה . . . הוא אל"י ברויל נפטר בעיר ברויל ביום ג' י"א ואדר תכ"ג לפ"ק ותנצב"ה.

האשה ברוינלן בת שמואל עבור שהיתה צנועה בביתה ותמיד היתה זרייה ומקדימה למצות וגומלת חסד עם החיים ועם המתים ומלחמה נתנה לדל ופרוסה לעני וסיגפה נפשה בתענית ובתשובה כמה שנים ונתנה צדקה כפי יכולתה ובעבור שהונת מעות להקדש בעדה בשכר זה . . . היא היתה אשתו של אל"י ברויל ושם נפטרת ונקברת ביום ב' ט"ו טבת תכ"ג לפ"ק.

ישראל מנחם בר משה נפתלי הלוי עבור שהיה מגדל יתומות בתוך ביתו ומשימ' לבן זוגם וביתו היתה פתוחה לרוחה להכנסת אורחים ומהנה תלמידי חכמים מנכסיו ומכבד עניים ועשירים ועושה צדקות ופורנות בישראל ובעבור שיורשיו נתנו לצדקה בעדו בשכר זה . . . נפטר בלילה ונקבר למחרתו ביום ט"ו אדר ראשון תכ"ג לפ"ק כאן דייץ על צד קולוניא והוא נקרא מענדלן ריינבערג ותנצב"ה.

יזכור אלהים נשמת האשה סערבין בת בנימין וואלף עבור שבעלה נתן איזה מעות לצדקה בעבורה בשכר זה . . . נפטרת בשבת ט"ו טבת ונקברת למחרתו ט"ב טבת תכ"ה לפ"ק פה דייץ והיא היתה אשת של איצק ריינבערג ע"ה.

יזכור אלהים נשמת החבר נתן בר יצחק עבור שהניח מנכסיו להקדש ובעבור עלמד תורה והלוח לעני בשעת דוחקו ועשה חסד וצדקה כל ימיו וזן ומפרנס מממונו עניים רבים ותפלתו היתה זכה לפני קונו ומתודה על עונו בשכר זה . . . נפטר בליל א' ער"ח אב ונתן לקבר ישראל ביום ב' ר"ח אב תכ"ה לפ"ק לצד קולוניא ותנצב"ה והיה שמו נתן גודשבערג.

נפתלי בר יצחק הלוי עבור שבניו נותנים איזה מעות להקדש מנכסיו ובעבור שכל ימי חייו עושה משפט וצדקה ומעשים טובים וביתו היתה פתוחה לרוחה להכניס אורחים עניים ועשירים ומכבד לומדי תורה ומהנה תלמידי חכמים מנכסיו ומגדל יתומים תמיד בתוך ביתו ומקרב קרוביו ומרת ענוה היתה בו וגמל חסד לכל אדם וזן את חברו לכף זכות ומחל לכל אדם מי שהטא כנגדו ומחל על עלבונו ובעבור שהיה מכבד בכל כחו שבתות וימים טובים מממונו והיה מדקדק בכל המצות ושוקד על דלתו ביה ולא עבר עליו זמן תפלה ומכוון בתפלתו בכוונה גדולה ובעבור שהיה פרנס ועסק בצרכי צבור באמונה ותמיד היתה כוונתו לשם שמים ואהב שלו' ורדף שלו' ועשה שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו וקבל כל אדם בסבר פנים יפות ואביו הזקן בימי זקנותו היה זן ומפרנס אותו ומאכילו מערנים ומכבדו כראוי ובעבור שהיה עושה תשובה ומתודה על עונו תמיד וסיגף גופו בתענית והיה מחלק צדקה לעניי העיר ולעניי המדינה והיה נדב לבו לשלוח בכל שנה צדקה לעניי ארץ ישראל בשכר זה . . . נפטר ביום ד' כ"ו חשון תכ"ו לפ"ק ובא לקבר ישראל ביום ה' ז"ך חשון תכ"ו על קבורת קולוניא והיה נקרא בשמו הירץ איבריין פרנס ומנהיג של מדינת קולוניא ויציאת הצדיק עושה רושם זכותו יעמוד לנו ולבנינו ולדורותינו עד קץ ביאת משיחנו ונוכה לראות בתחיה ובכ"ה ב"ב א"ס.

ביום ב' כ"ב תמוז תכ"ה לפ"ק באו מקיולן לכאן דייין יותר מאלף שטורענטען והעלילו על היהודים בכאן דייין על איזה סיבה וחשבו במחשבתם להשמיד ולהרוג את כל ב"ב כאן דייין אכן כמר הירץ ע"ה הנ"ל השתדל בין הגלחים והסתכן עצמו בסכנות נפשו כדי לבטל הגזירה ועשה בכל יכלתו בהשתדלתו עד שבאו הגלחים והתרו בשטורענטען ואמרו כל מי שיהיה נוגע ירו ביהודים אחת דתו להמית ואז היתה הגזירה בטל וברחו כל השטורענטען מכאן וחזרו לקיולן ובאותו זמן היה אב"ד בשמו מה"ר מאיר זצ"ל והיה גזור תענית והא

נשבר עד ביאת הגואל, בעזרת יאמרו סלחות ואלו הן :  
ישראל עמך סימן ו', תערוג אלך ז', אלך נקרא כ"ו, ישראל  
גושע י"ד, אוילים מדרך קיד.

יזכור אלהים נשמת האשה נחמה בת שלמה עבור שבעלה נתן כיור

נחושת לרחוץ ממנו ידים לבית הכנסת דייץ בשכר זה . . .

יצחק בר ישראל מנחם הלוי עבור שהיה גמל חסד ועשה " "

צדקה ומעשים טובים ונתן לחמו לרלים ואביונים ובעבור

שהניה מנכסיו להקדיש בשכר זה . . . נפטר רך בשנים י"א

אדר שני תכ"ו לפ"ק היה נקרא איצק ריינבערג סג"ל.

האשה שאמלן בת ר' יהודא אהרן עבור שהיתה אשת חיל " "

וגומלת חסד עם החיים והמתים ומעשיה מאוד גדלה ושקדה

על דלתות ב"ה יום יום ולא עבר עליה זמן תפלה ומתפללת

בכונה גדולה ועשתה תשובה בתענית' בימים האלה ומגדלת

בתולות ותומות בתוך ביתה ועבד' לה' הילולה ומנכס' פרנסה

אותן ומזווגה לבן גילה ובעבור שהונח מנכסיה להקדיש בשכר

זה . . . נפטרת ביום ה' ג' ניסן שנת ש"ל"ו"ב"י"ח לפ"ק

ונקברת ביום ו' ד' ניסן על קבורת ישראל על צד קוילן והיא

היתה אשתו של מענדלן ריינבערג ע"ה.

האשה הינדלן בת אברהם עבור שבעלה כהר"ד אברהם נתן " "

מתנה להקדיש בעבורה ובעבור שהיתה אשת חיל ומכבדה

בעלה בכבוד גדול ועשתה צדקה לעניים ואביונים וסיגפה נפשה

בתענית ובתשובה כמה שנים בשכר זה . . . נפטרת ביום

ב' ב' כסלו תכ"ו לפ"ק ונקברת על צד קבורת קוילן.

האשה שפרינץ בת מרדכי עבור שהונח מנכסיה להקדיש " "

בשכר זה . . . נפטרת ה' תשרי ת"ל לפ"ק פה דייץ ונקברת'

בקבורת ישראל על צד קולוניא והיא היתה אשתו של שמשון שוואב.

ר' יהודא לייב בר נתן רופא מומחה ורפואתו קרובה לבוא " "

פתחו פתוח לרוחה על שער בת רבים כל ימיו היה מן העולבים

ולא מן העולבים לרצון יעלה לפני נערים ושבי' כבד ה' מהונו

ומגורנו בשירים עריבים ולשקור על דלתות בית ד' היה מן

המשכימים ומעריבים ובעבור שבנו נתן מתנה לצדקה בעדו

בעכר זה . . . נפטר בליל מוצאי שבת קדש ונקבר למחרתו

ביום א' על קבורת קעלן כ"ו אלול ת"ל לפ"ק פה דייץ, והיה

נקרא ר' לייב רופא ע"ה.

יזכור אלהים נשמת האשה רעכיל בת משה הכהן עבור שהונח עבודה

להקדיש ובעבור שהיתה אשת חיל והסידה זריזה ומקדימה

לנצות וכל ימיה היתה בית הכנסת בביתה להתפלל בה תמיד

ופתחה ביום ובלילה הדלת להכניס בה הבריות בני ברית להתפלל בתוכה ולא היתה עצלה לקיים לשמור ולעשות וסיופה גופה בתענית ובתשובה וגומלת חסד עם החיים והמתים ומלחמה נתנה לדל ופרוסה לעניים ובשכר זה . . . נפטרת ביום ה' י"ג השון תכ"ח לפ"ק והיא היתה אשתו של חיים בב"ה דייין.

**יזכור אלהים נשמת חיים שמואל בר יצחק יהודא עבדו שהניח מנכסיו להקדש ובעבור שביתו היתה פתוחה לרוחה ומטיב עם עניים ועשירים בפרט שבית הכנסת כל ימיו בביתו להתפלל בה שהרית וערבית ולמשכמי בבקר קודם אור הבקר והוא בעצמו אחר מהחסירים היה שעשה תפלתו בכונה בוודו' על עונו לקיים הנשמה ולטהר מחשבתו הנמונה וישב בתענית ובתשובה והיה מעונה ומיוסר ביסורים של אהבה משוכן מעונה והיה מכבד שבת וי"ט בהונו ובמאורו ובכל פנה ובשכר זה . . . נפטר בשבת תשובה ו' תשרי תל"א לפ"ק ונטמן בקבורת קוילן למחרתו יום א' ז' תשרי תל"א.**

**אברהם בר חיים עבדו שהונה מנכסיו להקדש בשכר זה . . . יעקב בן הח"ר יצחק עבדו שאביו נתן איזה מעות להקדש בעדו בשכר זה . . . נפטר כאן דייין כ"ו אלול תל"ד לפ"ק ונטמן בקבורת ישראל על צד קוילן.**

**האשה מייטכן בת מהר"ר נפתלי עבדו שנתן בעלה איזה מעות להקדש בשכר זה . . . נפטרת באלפטר ט"ז כסלו תל"ז לפ"ק והיא היתה בתו של האב"ד מהר"ר הירץ ברזיל נ"ע ואשתו של משה אלפטר.**

**יצחק זעליקמן בר יעקב הלוי עבדו שנכדו כמ"ד מאיר סג"ל נתן איזה מעות להקדש בעדו ובעבור שהיה מקיים מצות בוראו ועשה צדקה וגמילות חסד עם כל אדם והיה מטהר המתים ומלבישן ונותנם לקבורה וכל ימיו עשה פורנות לעניי קרוביו ומשיאן מממונו וביתו היתה פתוחה לרוחה לזון ולפרנס אורחים עניים ועשירים בשכר זה . . . נפטר כאן דייין ו' תמוז תכ"ט לפ"ק ונטמן בקבורת ישראל על צד קוילן ונקרא זעליקמן איברריין ותנצב"ה.**

**יעקב בר יוסף אליעזר עבדו שאשתו מרים נתנה מעות להקדש בעדו ובעבור שהיה איש ישר ומחויב וגמל חסד עם כל אדם בשכר זה . . . נפטר בערב שבועות תכ"ט לפ"ק ונקבר בקבורת ישראל על צד קוילן והוא היה יאקב עמדין נ"ג.**

**יזכור אלהים נשמת חיים בר יעקב עבדו שנתנו בניו איזה מעות להקדש**

בעדו בשכר זה . . . נפטר ה' כסלו תל"ו לפ"ק והובא לקבורת ישראל על צד קיולן והיה נקרא בשמו חיים פוך.  
יזכור אלהים נשמת הח"ר אליעזר ליפמן בר משה נתן הלוי עבור שהיה למד תורה ועשה גמילות חסדים הרבה ועשה צדקות לפרנסת עניים מרודים ותמיד היתה ביתו פתוחה לרוחה להכניס אורחים ומגדל יתומים בתוך ביתו ומשיא את אחיותיו לבן זוגם ונתן נדוניתם מממונו וגם לבנות אחיותיו נתן נדוניתם וכל מעשיו היו לשם שמים ומתנהג בחסידות ומחל עלבונו והיה מן הנעלבים ולא מן העולבים וצדיק באמונתו יהיה ובעבור שהניח מנכסיו להקדש בשכר זה . . . הוא היה ר' ליפמן רויזבערג ע"ה הלך להי' עולם הבא ויצאה נשמתו בעיר בונא כמשיק מ"ו טבת תל"ח לפ"ק ונתן לקבורת ישראל על צד שווארץ ריינדארף והנציב"ה.

הח"ר יהודא אברהם בן הח"ר יצחק אהרן עבור שהיה חסיד ומופלא, בתורת ה' עשה פלא, בהריפותו מהדר אותה לפילפולא, בהריפתא פלפלא, כצני דפירי מלא, ותמיד עסק במלאכת שמים, בזריות ולא בעצלתיים, ולשקוד על דלתות בית ה' היה מן המשכימים ולא מן המעריבים ועובד ה' מאהבה ומיראה ועל ה' השליך יתבו ועבור שהניח מנכסיו להקדש בשכר . . . נפטר פה ק"ק דייץ י"ט ניסן תל"ט לפ"ק ונטמן בקבורת ישראל על צד קלוגיא.

דוד מנחם מענדל בר נתן הכהן עבור שהניח מנכסיו להקדש ובעבור שמכניס אורחים ומטיב עם עניים ואביונים בשכר זה . . . נפטר בטאהל מול קובלעניץ י"ג אב תמ"ח לפ"ק ונקרא מענדל וייניץ ב"ץ פה דייץ.

שמחה בן הח' ירמיה מאיר עבור שכל ימיו עוסק במצות וכל מעשיו היו לשם בורא וביתו היתה פתוחה לרוחה להכניס בו עניים ועשירים ומכבד אותם כראוי והיה אחר ממחלקי צדקה לעניי העיר ולעניי מדינה והיה מן המשכימים ומן המעריבים לבקרי לב"ה ולא עבר עליו זמן תפלה ותפלתו היתה בכונה גדולה והיה מטהר את המתים ומלבשן ומניחם בארון ובקבר ובעבור שאשתו גויטלן נתנה מתנה לצדקה בעדו בשכר זה . . . הלך לעולמו כאן דייץ כ"ה שבט תמ"ד לפ"ק ונקרא בשמו בונים ב"ב חשוב שהיה כאן בקהלה תוקע כמה שני.  
יזכור אלהים נשמת יוסף יוזלן טרויש בר חיים עבור שהיתה משאו ומתנו באמונה ורעתו מעורב עם הבריות ועשה גמילות חסדים לעניים ולעשירים ובעבור שיורשו נתנו מנורה טרורה לבית

הכנסת להרליק בה נר של מצוה ובשכר זה . . . הלך לעולמו  
ליל א' ט"ז שבת תמ"ד והובא לקבורת קלוניא בקבר אבותיו  
ושמו היה יוזלן גודשבערג יוזלן טריוש.

יזכור אלהים נשמת יצחק ועליגמן בר מאיר הלוי עבור שאביו נתן איזה  
מעות להקדש בערו בשכר זה . . . הלך לעולמו י"ז אדר תמ"ה לפ"ק.

ציירלי בת משה הכהן עבור שהיתה אשת חיל וצנועה  
וחסירה לבעלה מעוטרה, ונתנה צדקה לעניים מהוגנים בלי  
שיעורה ולא נמצא בשפתותיה לא קנאה ונוטרה, וסבלה יסורים  
של אהבה בגדול צערה, ועשתה תשובה גדולה בצומות ומתורה  
על עונה ומגדלת עניים יתומים ויתומות בביתה ועשתה סעודות  
הרבה לכבוד שבת וי"ט וכל כוונתה היתה לשם קונה ובעבור  
שיורשה נתן לצדקה מנכסיה ודלק בב"ה נר תמיד בעבורה  
בשכר זה . . . היא היתה אשת כה"ר ליפמן סג"ל מריוזבערג  
ע"ה ויצאה נשמתה בליל ב' י"ג סיון תמ"ט לפ"ק ולמתחרו  
ביום ג' נקברת בעיר דייראן על קבורת ישראל אשר שם  
כה"ר זנוויל חתנה בדייראן.

חזקיהו יעקב רופא בן הח"ר דוד יצחק עבור שהיה מטיב  
ברפואות עם כל אדם וצדקה וחסד עשה לכל הבריות  
ונתן מלחמו לדלים ולאביונים ומקבל כל אדם בסבר פנים  
יפות ובעבור שבניו נתנו איזה מעות להקדש בשכר זה . . .  
היה נקרא יעקב רופא מומחה נפטר בט"ב תמוז תמ"ז לפ"ק  
כאן דייק ונטמן על צד קוילן.

האשה אסתר בת יוסף יוזלן עבור שנתן בעלה משה וואליך  
איזה מעות להקדש בשכר זה . . . היא היתה אסתר אשת  
נתן לוי נפטרת בחדש אדר תמ"ב לפ"ק בתו של יוזלן גודש-  
בערג ע"ה ולאחר מיתת בעלה נשאה משה וולך ע"ה.

משה בן הח"ר נפתלי עבור שאשתו רעכלן נתנה איזה  
מעות להקדש בשכר זה . . . נפטר כאן דייק ונקרא שמו  
משה וואליך בעלה של אסתר הג"ל לאחר פטירת בעלה  
הראשון נטמן לוי נפטר באחד לחדש אייר תמ"ה לפ"ק ונתן  
לקבורה בצד קוילן.

נתן בר נפתלי הלוי עבור שהיה נתן לדל לחמו וצדקה  
לעניים ואביונים ובעבור שנותנים יורשיו צדקה בערו בשכר  
זה . . . נפטר בעיר נויאמעגן ב"ג אלול שנת כל יושבי  
תב"ל ושכני ארץ לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת הח"ר אברהם בר יעקב משה עבור שהיה עוסק  
בצרכי צבור באמונה והיה משכים ומעריב לבית אלהינו ומתפלל

מלה במלה בכיונה גדולה ועשה תשובה שלימה ומתודה בכל יום על כל עונותיו והיה לו קביעות בכל יום לעסוק בתורה ותמיד היה זהיר וזריו ומקדים לקיים הניצות קונו מגופו ומאורו והונו והיה מנחלקי צדקה לעניים ואביונים ועשה לצרכי קהל נרות ליום כפור לב"ה משעוה גמל חסד לכל אדם גם היה גבאי לקופה של צדקת ארץ ישראל ובעבור שנתנו בניו איזה מעות לצדקה בעבורו בשכר זה . . . הוא ר' אברהם הזקן ב"ב חשוב בק"ק דייץ יציאת הצריק עשה רושם מת בחולי המעים במותת הצדיקים הלך לעולמו בכאן דייץ מקום מולדתו היה בן פ"ז שנים ויצאה נשמתו בליל ג' כ"ו תשרי והובא לקבורתו ביום ג' כ"ו תשרי ת"ן לפ"ק על צד קוילן ותנצב"ה.

**יזכור אלהים נשמת החסיד מהר"ד ירמיה מנחם בן הח"ר יוסף שלמה** עבור שהיה למדן מופלג בחסידות ורופא מומחה לרבים ומחכמתו משיב נפש עצבים והרביץ תורה ומחבר ספרים לזכות בני דורו לרור דורים והיה בקי בספרי רפואות ועשה בהם פלאות ועסק במלאכת השמים לשקוד על דלתות ב"ה יום יום ולא עבר עליו זמן תפלה והיה מתפלל מלה במלה לשכן נורא עלילה בכיונה גדולה ועשה צדקה בנדר ובנדבה ומשלם גמול לכל מי שעשה עמו טובה ודבריו היו נתקבל ומעורב עם הבריות והיה משיב עם כל אדם ובעבור שאשתו ואגיל נתנה איזה מעות להקדש בעבורו בשכר זה . . . היה נקרא ר' מנלן ע"ה חתן מאיר סג"ל מדיין והיה בנו של כהר"ר זלמן רופא מומחה מק"ק קובלעניץ ותנצב"ה יצאה נשמתו עיר דייץ בבית חמו כמ"ר מאיר סג"ל יצ"ו ונטמן בקבר ישראל על צד קוילן ומתבקש בישיבה של מעלה בחדש שבט שנת כי לא ת'מ'ו חסידך מעולם לפ"ק ויציאת הצדיק עשה רושם פנה וזה פנה הדרה וזכותו יעמוד לנו בזכות התורה אמן.

**יזכור אלהים נשמת הצדיק וחסיד בכל מעלה מוהר"ר יהודא בן מהר"ר בנימין** עבור שהרביץ תורה והורה הוראה בישראל כדת וכתלכה ונהג רבנות כהוגן במדינת קולוניא כמה שנים ובעבור שהיה דרש כמה פעמים בב"ה ברבים ומוכיח את העם והדריכם בדרך ישרה וכל מעשיו היו לשם שמים ועוסק בתורה לשכח לקיים מה שכתוב והגית בו יומם ולילה ותפלתו היתה זכה ושקד על דלתות ב"ה וחלק מכבודו לעניים ולעשירים והוא מגדל בביתו בני בניו ובני בנותיו סביב לשלחנו ומשיא אותם לוויגם עד שידו מגעת ובעבור שאשתו נתנה להקדש מנכסיו בשכר זה . . . הוא היה אב"ד במדינת קולוניא יותר משלושים שנה



נקרא מהר"ר לייב אשכנזי ונפטר בעיר בונא והובא לקבר ישראל אשר על צד שווארצריינדארף במ"ב . . . שנת תמ"ח לפ"ק ותנצבה.

יזכור אלהים נשמת אדם השוב ונעלה יהודא בר נפתלי הלוי עבור שהיה עוסק בצרכי צבור באמונה ועשה כל ימיו צדקה וחסד עם בני דורו ומהנה תלמידיו חכמים מנכסיו וכונתו לשם בוראו וביתו היתה פתוחה לרוחה לעניים ולעשירי ומכבד אותם מהוננו ועניי קרוביו היו תמיד בביתו וסביב לשולחנו ועשה תמיד סעודות במאכל ובמשתה ומשמח את כל האביונים ורלים בשובע שמחות ומכבד שבתות וימים טובים בכל מאורו וכל אדם אמר עליו הורו וגמל חסד עם כל בני אדם בטובו ומשתדל לפני השררה בעד בני שבא עליו עלולה וצרה ומכמל כל רעה וגזירה והיה רוחף שלום ועשה שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו גם תפלתו עשה כמונה וסיגף גופו בתענות ובתשובה ומתודה על עונו בכל יום והיה אחד ממחלקי צדקה לעניי מדינה והיה כנדר צדקה לעניי ארץ ישראל בכל שנה ושנה ובעבור שאשתו נתנה איזה מעות להקדש וורשיו נתנו מנורה של נחושת לב"ה בשכר זה . . . נקרא כמ"ר לייב סג"ל היה פרנס במדינת קולוניא כמה שנים ובית דירתו היתה כאן ק"ק דייץ הלך לעולמו בעיר בונא במוצאי יום כפור תמ"ח לפ"ק והובא לקבר ישראל על צד שווארץ ריינדארף. הנכבד והנעלה פרנס ומנהיג כמ"ר מרדכי בן ר' יהודא לייב שהיה עוסק בצרכי צבור באמונה ומהנה ת"ח מנכסיו וביתו היתה פתוחה לרווחה בשכר זה . . . ר"ח ניסן שנת תנ"ו היה בא בספינה מן כייע סמוך לקלונאי והיה רוח סערה ונהר ריין היה מלא על כל גדותיו ונטבע סמוך לרחיים אצל קעלן ולמחרת הוציאו אותו מן המים והובא לכאן ונקבר כאן תנצב"ה. מהר"ר משה בר שמואל חיים עבור שגמל חסד עם עניים ועשירים . . . הוא היה יושב בבית הנסות כאן דייץ . . . נפטר בחדש . . . ברוך בר יושעי' יעקב עבור שהיה מטיב וגמל חסד עם כל אדם ועשה צדקה ובעזר שורשיו הניחו איזה מעות להקדש בשכר זה . . . נפטר ח' ימים לחדש ניסן תמ"ח לפ"ק והובא לקבר ישראל על צד קולוניא.

יזכור אלהים נשמת האשה כילא בת נתן הלוי בעבור שנתנו יורשיה איזה מעות להקדש בשכר זה . . . היא היתה אשת ברוך הנ"ל נפטרת כ"ו אדר תמ"ח לפ"ק כאן דייץ.

יזכור אלהים נשמת האשה בריינלן בת מאיר עבור שנה כמ"ד יעקב נתן איזה מעות להקדש בשכר זה . . . נפטרת במילום ביום כיפור ת"ן לפ"ק והובאה לקבורת ישראל על צד קולוניא.

אהרן בר משה עבור שהיה איש תם וישר וכל מעשיו לשם קונו מכבד המקום מהונו וגמל חסד עם הבריות ובעבור שבנו כמ"ד יעקב נתן איזה מעות להקדש בשכר זה . . . נפטר בשוק מילום י"ז אדר ת"ן לפ"ק והובא לקבורת ישראל והוא היה בנה של הוקנה מרת גויסלן אשת בונם דייץ ע"ה.

האשה ריטשכי בת מהר"ר נפתלי עבור שהיתה אחת מנשים צדקניות וסיגפה נופה בתענית ובתשובה ושקדה על דלתי בית הכנסיות יום יום ותפלתה היתה זכה בכוונה גדולה ולא נמצא בשפתותיה עולה ובעבור שבעלה כמ"ד משה נתן איזה מעות לצדקת ארץ ישראל בשכר זה . . . היא היתה נקראת ריטשכין בת האב"ד מורה צדק מהר"ר הירץ ברויל וצ"ל שיהא אב"ד במדינת קולוניא אשתו של משה דייץ יצאה נשמתה כאן דייץ והובאה לקבורת ישראל על בית החיים על צד קולוניא ביום ג' י"ט כסלו תנ"ה לפ"ק ותנצב"ה.

האשה גויסלן בת יוסף ויולן הלוי בעבור שהיתה אשת חיל צנועה וחסידה וגומלת חסדים טובים עם עניים ועשירים בדברי רפואות ומתעסקת עם חולאים בכל מיני טרחות וסיוען בכל מה שהיתה יכולה לעשות בגופה ובמאודה ביום ובלילה בקיץ ובחורף וכל כוונתה היתה לשמים ותפלתה היתה תמיד בכונה וסיגפה נפשה בתענית ובתשובה ובעבור שיורשה נתנו איזה מעות בשכר זה . . . נפטרת ח"י ניסן תנ"ה לפ"ק והובאה לקבורה למחרתו ביום ב' י"ט ניסן תנ"ה לפ"ק על צד קולוניא.

האשה פרומט בת משה הלוי בעבור שהיתה אשה צנועה ועמרת בעלה ומגדלת בניה לתורה ולמעשים טובים והשיאן לבן גילן וביתה היתה פתוחה לעניים ומכבדת עשירים וכוונתה לשמים ובעבור שבנה חיים נתן איזה מעות להקדש בשכר זה . . . נפטרת כ' סיון תנ"ד לפ"ק והובא לקבורה באותו יום נטמנה בקבורת ישראל אשר על צד קולוניא והיא היתה אשת חיל ובעלה כמ"ד אהרן בר שמואל חיים.

יזכור אלהים נשמת האיש הנכבד והנעלה הח"ר שמואל יוסף בר משה עבור אשר ביראת ה' היה נתעלה בתורת ה' הגדיל עצה ופלא במקום שאין אשים להתפלל בעשרה היה דירתו, וקובע היה מקום לתפלתו להתפלל כל תפלה ותפלה בעונה אל מול שוכן מעונה, ואחר תפלתו היה קובע עת ללמוד תורה ועד יום

מותו כיצוה כזו מכינו לא נעדרה עבור זה . . . . .  
נפטר בכפר בלומן טל יום ג' ו' חשון תנ"ב לפ"ק ונקבר  
בקברת ישראל . . . . .

יזכור אלהים נשמת מנחם מענקי בן החיר אברהם עבור שהיה זהיר וזריו  
בכיצות וגמל חסד עם כל אדם ומסגף נפשו בתענית ובתשובה  
ותפלתו בכוונה ודפק בדלתי ב"ה ובעבור שבניו נתנו איזה מעות  
לצדקה בשכר זה . . . הוא היה הראשון הנקבר על הבית  
הקברות החדשה שנתנה מן הפירשט לקהל דייץ לקבור  
המתים הוא נקרא מענקי שמש שנולד כאן דייץ בן ר'  
אברהם דייץ נפטר והלך לעולמו בשנים עשר יום לאחר  
תמוז תנ"ט לפ"ק ונטמן בקברת ישראל על בית הקברות  
חדש שנעשה כאן דייץ סמוך לרחיים על זנט קויל.

אשה חסידה מרת יענט בת הח"ר אליעזר ליפמן הלוי עבור  
שהיתה אחת מנשים חסידות וצדקניות ותמיד עוסקת במצות  
ובמעשים טובים וגמילות חסדים ועשתה צדקה מהונה והיתה  
ענוה ושפל רוח ותפלתה עשתה בכוונה גדולה ובלב שלם  
להשכס להערב לב"ה ומתודה על כל עוונותי ומגדלת בביתה  
בני בניה ומפרנסת ונותנת ללמד תורה גם טווה ציצית ונתנה  
אותם למקיימי מצות וגומלת חסדים עם החיים ועם המתים  
והיתה מטהרת ולובשה בתכריכים וכל ימיה סיגפה נפשה  
בתענית ובתשובה ודבריה נאמרו באמת ובעדק ולא נמצא  
עולה בשפתו ובעבור שבעלה החיר יצחק נתן איזה מעות  
להקדש בשכר זה . . . נפטרת ויצאה נשמתה בעיר ווסנבערג  
בבית בתה הענדלן שתי ביום ג' ו' חשון תס"ד נעדרת  
ולמחרתו ביום ר' ו' חשון נקברת ותנצב"ה עם שאר צדיקים  
וצדקניות שבני"ע א"ס.

יהונתן יוסף בן הח"ר יהודא אברהם עבור שהיה זהיר וזריו  
וריו במעשים טובים ועשה תפלה בכוונה בשכר זה . . . הוא  
היה בנו של הר"ר אברהם כיריק בחור יוסף נפטר בחדש  
סיון תס"ג לפ"ק ונקבר כאן דייץ על קברות זנט קויל סמוך  
לרחיים.

יזכור אלהים נשמת משה בר יצחק עבור שהיה מכנים אורחים ונתן צדקה  
לעניים בשכר זה תהי נשמתו צרורה בצרור החיים ובעבור  
שהניח א' ר"ט להקדש כאן דייץ ובעבור זה יזכרה אלדי לטובה  
עם נשמת אברהם יצחק . . . נפטר בעיר ווסנבערג  
בחדש תמוז תס"ג לפ"ק היה נקרא משה ווסנבערג בעלה  
של הענדלן בת הר"ר יצחק דייץ.

יזכור אלהים נשנית הגאון אב"ד מהר"ר אלכסנדר בר יעקב רחוק שפתי  
הכהן ישמרו דעת מעיינותיו יפוצו חוצה כמעין הנובעת בתורת ה'  
עשה פלא בחריפתו, היה מהדר אותה בפלפולו מורה צדק  
לעדתו ולכל הסרים למשמעתו בכל עת היה עושה משפט  
וצדקה הוא היה מגדל יתומים בתוך ביתו ועד זקנה ושיבה  
היה זהיר ורזיז להמול ערלת בשר ולהכניס בכריתו של אברהם  
אבינו במקום סכנה שם נפשו בכפו שלא תהא המצוה זזה  
ממנו נפטר בשיבה טובה יום ג' כ"ז תמוז תס"ד לפ"ק ונקבר  
בבית הקברות החדשה פה דייץ. זה היה כמה שנים אב"ד  
במדינות קולוניא גולויך ובערג ומלפנים היה אב"ד במדינת  
קובלעניץ עד זה היום נדרש כל שנה בתענית ביום ב' פ'  
שמות על קברו על ידי הח"ק גמילות חסדים דק"ק דייץ.

איש חשוב חסיד עולם בתורה ובמעש"ט: ושמו בישראל נקרא  
" יצחק בהר"ר אברהם פו"ה מדיין עבור שהרביץ תורה ולמד  
ומלמד עם אחרים מקרא משנה וגמרא לשמה ומגדל בניו  
לתורה לחופה ולמעשים טובים והיה סופר מחיר חיש במלאכתו  
בתיקון שטרות ושאר כתבי קודש ובלשון הקדש והיה מעתיק  
זה הספר המאמר בוך בכתב ידו דעצמו מראשו  
עד ועד בכלל שמגיע והעתיק גם כן הסליחות מנהגו  
דק"ק מדינת קלוניא בכתיבה ומכתיבת ידו נדפסים הסליחות  
הנ"ל בק"ק פרנפורט דמיין ובאלו הסליחות נהגים לומר בני  
מדינת קלוניא. גם תקן הסליחות של תענית כ"ז תמוז דק"ק  
דייץ, וכמה שנים היה נאמן דמתא דק"ק הנ"ל דשחט ודק,  
ועובר ה' באהבה ומיראה ועשה צדקה מהונו ומפריש מעשריו  
מממונו ומכספו וסוגף נפשו בטבילות ובתעניות והפסקות  
ובתשובה שלימה וטוב לקונו וטוב לבריות עבור זה . . . .  
נפטר בשיבה טובה ושבע ימים לשבעים וחמשה שנים וחצי  
וכ"א ימים בליל ש"ק ב' והיה כי תבא אל הארץ והוא נסע  
אל הארץ העליונה בישיבה של מעלה וזאת כסא הכבוד צרור  
בצרור החיים והיה העת לעת ערב בין ב' וג' שעות קודם  
חצות לילה ליל המרגוע דשבת ליום שכולו שבת משיבת  
נפשו בא שבת בא ממחרו כ"א אלול תס"ד לפ"ק ונקבר בקבר  
ישראל בכבוד גדול ונדרשים ומספרים שבחו היו ד' אנשים  
אנשי שם אנשים חשובי דקהלתינו וקבורתו היה ביום הראשון  
שהתחיל לעבוד לסליחות כ"ב אלול על קבורת החדשה סמוך  
לק"ק דייץ.

יזכור אלהים נשמת משה בן החב"ר אברהם זצ"ל עבור שהיה עוסק בצרכי

צבור באמונה והיה משכים ומעריב לבית אלדינו ומתפלל בכונה  
ועוונותיו ועשה כל ימיו צדקה וחסד עם בני דורו ומאנה תלמידיו  
לרווחה לעניים ולעשירים ומכבד אותם מהונו ועניי קרוביו היו  
בתוך ביתו וסביב לשולחנו ומגדל יתומים והיה מנדב  
צדקה לעניי ארץ ישראל בכל שנה ושנה ובעבור . . . נקרא  
כמ"ר משה דייץ והיה פו"מ במדינת קלוניא כמה שנים והלך  
לעולמו יום שני של סכות תס"ד לפ"ק ונקבר למחרתו יום  
הראשון הח"ה סוכת והובא לבית הקברות כאן צד דייץ ונפטר  
בשבת טובה.

יזכור אלהים נשמת יעקב ירמיה בר חיים פוך ז"ל עבדו שהיה נושא  
וגומל חסד עם כל אדם ועשה צדקה  
על שולחנו והיה מעריב ומשכים לבית אלהינו  
בכונה גהולה מלה בכלה ועשה תשובה שלימה  
פתוח לרווחה לעניים ולעשירים ומכבד אותם מהונו  
ועניי קרוביו היו תמיד על שולחנו והיה מנדב צדקה לחברה  
וישראל ואל ר' יהודא החסיד זצ"ל ועבור . . . נקרא כמ"ר יעקב  
היה פ"מ פרנס והלך לעולמו כ"ה ניסן תס"ה לפ"ק ונקבר באותו היום  
לבית הקברות על צד דייץ.  
כמ"ר יוסף ברה"ר דוד יצחק עבדו . . . נפטר בליל  
ב' ה' אדר . . . תס"ה לפ"ק.

היה כמ"ר מאיר ראובן בן חיה פו"ה כמ"ר נפתלי הירץ  
עבדו סג"ל עבדו שהיה איש ישר ונאמן כאחד מן הנדיבים היה  
וגומל חסד לעוברים ושבים לעניים הרחוקים והקרובים פתחו  
לרווחה והיה מכבד ד' מהונו ומגורנו ומכבד ת"ח  
ומכבדו ובעבור שנתנו בניו איהו מעות לצדקה בשכר  
הלך לעולמי עולמים ביום ש"ק ג' שבט כי בא ע"ת  
ונקבר יום א' ד' שבט הניל על בית הקברות כאן דייץ  
על קברו.

האשה היקרה מרת צוירלי בת החבר ר' מאיר עבדו שהיתה  
במצותיה נזורה ומעשים טובים ממנה לא נעדרה ועבור שנתנו  
הלכה לעולמה יום ג' כה' אדר  
ראשון ונקברה יום ד' כ"ו אדר ראשון על בית הקברות כאן  
בא ע"ת לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת ה"ה כמ"ר אליעזר בן החבר ר' נפתלי עבדו שהיה  
איש ישר ונאמן היה גומל חסד לעוברים ושבים לא פנה אל

שמי כזב ורהבים ועבור שנתנה אלמנתו האשה מרת מארלי  
איוה מעות לצדקה בשכר זה . . . הלך לעולמו שבת ח"ה  
של פסח ונקבר למחרתו י"ט ניסן כי בא ע"ת לפ"ק והוצב  
מצבה על קברו נקרא בשם כמ"ר ליוזר וואלדך.

וזכור אלהים נשמת האלוף הוקן והישיש כמ"ר שמואל בונים בן ה"ה פו"ה  
החבר ר' אליעזר הכהן שפתי כהן ישמרו דעת ומשאו ומתנו  
היתה באמונה לא פנה אל שמי כזב ורהבים ולחמו נתן לעובדים  
ושבים לעד עומדת צדקתו היה גבאי דהברה ארץ  
הקדושה בשכר זה . . . הלך לעולמו בשיבה טובה זקן  
ושבע ימים כ"ז תשרי כי בא ע"ת לפ"ק והוצב מצבה על  
קברו בבית עלמין כאן ק"ק דייץ.

האשה חשובה והגונה הוקנה מרת שינבן בת הח"ר נתן אשת  
כמ"ר יוזלן מריוש עבור שהיתה עקרת הבית והיתה גומלת  
חסד לכל עובר ושב ומגדלת יתומים בתוך ביתה וכפה פרשה  
לעני ואביון וסגפה עצמה כל ימיה בתענית והיתה מן המשכמים  
ומעריבים לב"ה עד אשר חשך מאור עיניה מחמת זקנה ועבור  
זה ועבור שנתנה נכדה מרת מארלי איוה מעות לצדקה . . .  
הלכה לעולמה בת-מאה שנה וחמשה ימים ד' ימים לחדש  
תשרי ע"ת לפ"ק.

הגבר הוקם עולה של תורה היה מהור"י משה יצחק בן  
הח"ר אשר עבור שהעמיד תלמידים הרבה והורה ודן בזמן  
שאין האיש היה האב"ד גר"ו בביתו מילא את מקומו והיה מריץ  
אגרותיו לגאוני ארץ בעסקי שאלות ותשובות, כאשר נמצא  
בתשובת עבודת הגרשוני בנרון הסני העומר לשמאל השניץ  
בשעת קריאת ס"ת גם הריץ אגרותיו עם קציני ארץ מאוד  
נעלה, ושרת את אחיו בעסקי מ"מ באמונה בחריקאם (?) של  
האנשים כאלו בעלים עמו וכבעסקי עצמו, והיה מחשיך ומשכים  
בבי כנשתא והלך מחיל אל חיל, שלא על מנת למייל, והיה  
זקן ונשוא פנים, ושבע ימים ושנים, הלך לו לעולמו ושביק היים  
לכל ברו' ביום ש"ק תענית אסתר התעניג בן חס"ד שנים ונקבר  
בלות הן ביום א' פורים יום א' אחר פטירתו, ועבור שזורשו  
נדבו לבם לכבד את ה' ואת אביהם זצ"ל באורים שנתנו איוה  
שעוה למאור תנצב"ה עם נשמות שארי צדיקים שבגן עדן אמן.  
וזכור אלהים נשמת כהר"ר משה בן הר"ר יוסף סג"ל עבור שאביו נתן  
א' רייכשטיל לקלפי של צדקה כאן ק"ק דייץ וע"ז שבבחרותו  
שימש ת"ח בישיבה שיש בה סניכה ה"ה ק"ק פרנקפורט דייץ,  
וגם אחר נשואין שלו קבע עתים לתורה ושכל את ידיו במלאכת

הכתיבה כשורה, והיתה דעתו מיושבת ומעורב עם הבריות  
כאשר צריך להיות, ומת כמות כל אדם בש"ק ו' אדר ראשון  
עת"ה אקום לפ"ק באלדנחובן ויקבר שם למחרתו יום א'  
בשבעה באדר הנ"ל תנצב"ה עם שאר צדיקים וצדקניות שבגן  
עדן אמן. ה"ה הר"ר משה בן הנ"ל כהר"ר יוסף דוילקן  
פה ק"ק דייץ א"ע וחתנו ה"ה הר"ר חיים אלדנחובן.

יזכור אלהים נשמת האשה השובה והגונה הזקינה מרת מרים בת כהר"ר  
יצחק אייזק רופא ומומחה מופלג פה ק"ק דייץ עבור שהיתה  
עקרת הבית והיתה גומלת חסד לכל העובר ושבו ומגדלת  
יתומים בתוך ביתה וכפה פרשה לעני ואביון ומסנפה עצמה  
כל ימיה והיתה מן המושגימי' ומעריבי' לבי"ה וביתה היתה  
פתוחה לרוחה לעניי' ומכבדת עשירים וכוונתה לשמים ובעבור  
שנתנה בתה קילה ובתה ריז' תחי' איזה מעות לצדקה תנצב"ה  
עם שארי צדיקים וצדקניות שבגן עדן אמן. נפטרת בק"ק אובין  
באך ונקברת בקבר ישראל בק"ק בוירגיל באסרו חג של  
שבועות תע"ב לפ"ק מרים היתה אשת של יאקב עמדן ע"ה.  
האשה החסידה אשת לפידות שהיתה עושה נרות לבה"כ והיתה  
טובה ציטית לשמה והיתה מטיבה עם הבריות בכל מילי דמיטב  
שהיטב ר' עמה. להמנות כמרי' רפאל מק"ק לענגלה היתה  
נשואה וארוסה והוא אומן את הרסה היא אסתר בת כמרי'  
משה קאשמן זצ"ל מק"ק שטילינגן אשר במדינת שווייץ. מתה  
ביום ד' כ"ו ניסן תע"ח ונקברת בו ביום פה הק"ק דייץ בעבור  
שבנה ה"ה כמרי' אברהם שווייצר יצ"ו נתן לצדקה פה ק"ק  
הנ"ל מה שנדבה רוחו אותו באותו שנה שהי' כמ"ר אברהם  
הנ"ל נתמנה על קופה של צדקה לגבאי המוכשר לקבל ולהוציא  
דהיינו מן החי"מ פסת תע"ט ובימים ההם ובזמן הזה היו כלו  
ימי אבלו כאמו ז"ל בשכר צדקתה ונדבת לב בנה הנ"ל  
תנצב"ה עם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן אמן.

יזכור אלהים נשמת איש תם וישר וירא אלקים ועבדו בשמחה ובטוב  
לבב ה"ה נפתלי אילה שלוחה שליח צבור הנותן אמרי שפר  
שהי' חון ומוהל ותוקע פה ק"ק דייץ שלשים ואחד שנה. גם  
היה חון בק"ק בינגא קורם ששרף האויב את העיר שמו החבר  
ר' נפתלי הירש בר אליעזר לאוי זצ"ל. בעבור שבגנו הנחמדים  
נדרבו דבר מה לצדקה בשכר זה ובשכר צדקתו תנצב"ה עם  
שארי צדיקים וצדקניות שבגן עדן אמן. נפטר לביל' בנגוה ג'  
י"ד טבת ה' יבנה ציון במהרה לפ"ק ונקבר בו ביום אחר  
יציאה מבה"כ שחרית.

יזכור אלהים נשמת איש ישר וכשר וירא אלקים היקר כנר שלמה בר יחזקאל יעקב אשר היה נדיב לב ירו פתוחה לצדקה חונן זלים ואביונים ותרן בממונו ג"ח לעוברים ושבים לרחוקים והיה מהנה תלמידיו חכמים מנכסיו ופתו מצויה לרעבים, ועניים היו כבני ביתו מצויים והיה מנהוג בק"ק בשנים קדמוניות ועבור שנתנו יורשו סך מה לצדקה בשכר זה . . . נפטר בשם טוב יום ב' עשרה ימים לחדש שבט ת"פ לפ"ק ונקבר בו ביום הני"ל.

האיש הנכבד העניו החכם רב אהרן שמואל בן פריה יוסף זצ"ל עבור שמשאו ומתנו היה באמונה ולא פנה אל רהבים ושמי קזב ורבורו היה בנחת עם הבריות שלא הקדימו אדם שלום מעולם והיה מגדל בניו לת"ת עד יום מותו וביתו היה פתוח לרוחה ומטיב לכל ומכבד אותם מהוננו וגמל חסד עם עניים ועשירים לחיים ולמתים והיה אחד מישיבימים ומעריבים לבית אלקינו ותפלתו היתה זכה וסיגף עצמו בתעניתים כל ימיו וכמה שנים היה גבאי דארץ הקדושה פה קהלתנו והיה איש סופר כהיר במלאכתו אעפ"י שלא עסק בו רק לצורך שעה לתקן הס"ת והתפילין ובוה היה זריו ונזהר במלאכתו שלא עבר על אל תשכן באהלך עולה וקבע עתים לתורה ללמוד בהברותה מידי יום ביומו ובשכר שנתנו בניו איזה מעות לצדקה . . . היה נקרא בפ"י כל ר' שמואל צילך והלך לעולמו כשיבה טובה זקן ושבע ימים ביום ג' ונקבר למחרתו ביום ד' ב' ניסן תע"ט בשם טוב על הקברות שבק"ק דייץ.

האשה החשובה הצנועה והגונה אשת חיל הזקנה מרת קילה בת הר"ר חזקי' יעקב רופא מומחא זצ"ל עבור שהיתה צנועה וחסירה וג"ח לכל עובר ושב ופיתה היתה מצוייה לעניי ולאביוני והשכימה והעריבה תמיד לתפילה בב"כ וביתה היתה פתוחה לרוחה וכל כוונתה היתה לשם שמים וצדקתה יעמוד לה לעולם ובעבור שעלה היקר הזקן הישר כמר יעקב נתן איזה מעות לצדקה בשכר זה . . . נפטרה ונקברת ביום א' ז' ימים לחדש אב שנת תפ"א לפ"ק פה דייץ.

יזכור אלהים נשמת האלוף הכרוכם התורני הראש והקצין פרנס ומנהיג ושתדלן וגובה מדינה כהר"ר יוסף בן המנוח הר"ר משה יעקב סג"ל ז"ל, ויבא יוסף לעשות מלאכתו מלאבת השמים בתיקוני הקהילה פה והמדינה ערב ומוקר וצהרים, עמד בפרץ בין השפתים לבל יבא היו כליון חרון מלפנים ונאחורים, ותמידן בסדרן וכהלכתן היה מקדים ריפתא לעוברים ושבים מכובדים



ובפרט—ללומדי תורה ומהנה אותם מנכסיו במתנות הגונות בכפלים, והיה שוקק לשמוע שריקת עררי תורה אחד מן המתדר המהרריים, ונוסף על זה היה כמה שנים זמן ארוך הועה נאמן וגבאי דארץ ישראל לפרנס עניי ירושלים, ושאר מעלות ומדות טובות שהיה מתנהג כל ימיו אשר קצר מלהשתרע כל הניירים בעבור זה ובעבור שנתנו יורשיו עבורו לצדקה מתנה הגונה אחת אפיים תני' צי' ב' . . . יצאה נשמתו בטרה ליל ד' ונקבר למחרתו יום ד' ג' שבט בכבוד גדול פה דייץ שנת תפ"ב לפ"ק.

**יכור אלהים נשמת האשה** השובה הצנועה בנעוריה היקרה מרת רעכלא בת כמ"ד יששכר בער מן מערשין יצ"ו בעבור שהיתה אילת אהבים, מקדמה לבית הכנסת שחרית וערבים, גם נתנה מפתה לעוברים ושבים מלחמה נתנה לרעבים, גם בשאר מעשיה היתה תמה וברה, גומלת חסד לכל נפש מרה, ולבעלה היתה עטרה זוה והדרה, וגם שקדה על דלתי בתי מדרשות לשמוע שריקת עררי תורה, וכל מגמותה לשם שמים ולא להתפארה, בעבור זה ובעבור שבעלה היה התורני הר"ד זלמן סג"ל יצ"ו ממשפחת דוילקא נתן עבורה מתנה הגונה לצדקה תרא נצב"ה עש"ג צו"ץ שבגן ערן . . . יצאה נשמתה ביום ש"ק ונקברה יום א' י"א אלול תפ"ג לפ"ק בדויץ.

**האשה השובה הצנועה והיקרה** במצות היתה נזרה החסירה מרת כילה בת ה"ה אליעזר וואלך ז"ל עבור שהיתה אשת חיל ומסגלת במצות בנעוריה ובמעשים טובים מלחמה נתנה לדל וגומלת חסד לעוברים ושבים והיתה משכמת ומערבת תמיד לב"ה ומושקקת בכל יום לשמוע דברי תורה ושארי מעשים טובים כינה לא היו נעדרה בשכר זה ובשכר שבעלה כמ"ד אברהם שווייצר נתן מתנה הגונה לצדקה תרא נשמתה . . . יצאה נשמתה בליל ב' ונקברה ביום ג' ח' כסלו תפ"ג לפ"ק פה דויץ.

**יכור אלהים נשמת אשה חסירה מרת משערנה בת הח"ד נפתלי הירץ** עבור שהיתה אחת מנשים חסירות וצדקניות ותמיד עוסקת במצות ובמעשים טובים וגמילות חסדים ועשתה צדקה מהונה והיתה ענוה ושפל רוח ותפלתה עשתה בכוונה גדולה ובלב שלם להשכס ולהערב לב"ה ומתוודה על כל עונותיה ומגדלת בביתה בני בניה ומפרנס' ונותנ' ללמד תורה גם טוה ציצית ונתנה אותם למקיימי מצות וגומלת חסדים עם החיים ועם

המתים והיתה מטהרת ולובשה בתכריכים וכל ימים סינפה נפשה  
בתענית ובתשובה ודבריה נאמרים באמת ובצדקה ולא נמצא  
עולה בשפתיה ובעבור שבעלה אורי שרגא ויבש נתן איוה  
מעות בשכר זה . . . נפטרה ויצאה נשמתה בק"ק דייץ במוצאי  
שבת קדש י"ז כסלו תפ"ג לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת האלוף המרוטם הקצין פ"ו המדינה כה"ר משה יחיאל  
בן ה"ה פו"ה החבר ר' אליעזר הכהן שפתי כהן ישמרו דעת  
ותבונה, משאו ומתנו היה באמונה, ועסק תמיד בצרכי צבור  
פה בקהלה והמדינה ודלים היה מהנה תמיד מממונו, והיה אחד  
מן המהררים תמיד לקבוע שיעורים ללמד בכל עת ובכל  
עונה, וביתו לכך היה מוכנה וגמל חסד עם כל אדם לעשירים  
ולעניים מהונו וביתו פתוח לרווחה לרעבים ולצמאים לרות  
צמאונה, והשכים והערבי תמיד לבית אלקינו להתפלל תפלה  
בכוונה, ועל ידו נתקנו הסליחות להדפיס כמנהג  
המדינה, כי מקדם היו מפורזים הגה והנה, והוא פיזר מממונו  
להעתיקם כסדרן, כאשר נאמרים בכל שנה ושנה בשכר זה  
. . . נפטר בליל ב' י"ג מנחם תפ"ב לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת האשה החשובה והגונה מרת בילא בת ה"ה הר"ר  
מרדכי טריר עם נשמת א"י שררו"ל עבור שהיתה עקרת  
הבית והיתה גומלת חסד לכל עובר ושב וביתה היתה פתוח  
לרווחה כפה פרשה לעני ומלחמה נתנה לדל והיתה מן המשכמים  
ומעריבים לב"ה ותפלתה היתה בכוונה וכל כוונתה היתה לשי"ש  
בעבור זה . . . היא היתה אשת ה"ה כ' שלמה ביר מדיין  
נפטרת כ"ו אדר תפ"ג לפ"ק ונקברת פה ק"ק דייץ יע"א.

יזכור אלהים נשמת בחור חשוב אלכסנדר בר משה ביר עבור שאביו  
משה בר יחזקיהו יעקב נתן מתנה הגונה לצדקה בשכר זה

. . . נפטר כ"ה תמוז תפ"ו לפ"ק.

האשה החשובה והגונה מרת יומל'ה בת הר"ר יודא ליב רופא

אשת התסיד מהר"ר יצחק עבור שהיתה אשת חיל וצנועה

ועקרה הבית ועמרת לבעלה ומגדלת בניה לתורה ולמעשים

טובים ושקדה על דלתי בית מדרשה לשמוע שריקות עררי

תורה וסיגפה גופה בתענית והשכימה והעריבה תמיד לתפלה

בב"ה וכל מעשיה היתה לשם שמים ולא להתפארה בעבור זה

. . . יצאה נשמתה ביום ש"ק ט' סיון ונקברת למחרתו ביום

א' י"ד סיון תפ"ג לפ"ק פה דייץ.

האשה חסידה והגונה במעשיה היתה נעימה מרת הענדלן

רבקה בת משה דייץ עבור שהיתה אחת מנשים צדקניות

ואשת חיל היתה לבעלה עמרת ותמיד היתה עוסקת במצות

ובמעשים ומגדלת בניה לתלמוד תורה עד שממש נתנה מהיימנא

למשכונה וביתה היה פתוח לרווחה לעובדים ושבים, וגומלת

טוב לעניים ולעשירים בגופה ובממונה, ועם החיים והמתים

עשתה חסד באמונה, וסיגפה גופה ונפשה בתענית ובתשובה

מימים ימימה, ועשתה צדקה מהונה והיתה שוקרת על דלתות

בית המדרש לשמוע תורה תמימה, ובהשכם והערב לבית

הכנסת להתפלל בזמנה, ותפלתה היתה בכונה ולא היתה מיושבי

קרנות רק ככבודה בת מלך פנימה וכל מונתה היתה לשם

שמים כחנה וכפנינה, רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה.

בשכר זה ובשכר שנתנו בניה מתנה הגונה לצדקה ולחברה

. . . היא היתה אשת ה"ה הר"ר שמואל ציליך זצ"ל נפטרת

ביום ש"ק כ"ו מנחם תפ"ו לפ"ק ונקברת למחרתו ביום א'

כ"ח מנחם פה ק"ק דייץ יע"א.

יזכור אלהים נשמת האשה חסידה והגונה. במעשיה היתה נעימה מרת

בילא בת ה"ה כמרי משה דייץ זצ"ל עבור שהיתה אחת

מנשים צדקניות ואשת חיל היתה לבעלה עמרה ותמיד היתה

עוסקת במצות ובמ"ש וביתה היתה פתוח לרווחה לעובדים

ושבים הנה והנה וגומלת טוב היתה לעניים ולעשירים בגופה

ובממונה ועם החיים והמתים עשתה חסד באמונה וסיגפה גופה

ונפשה בתענית ובתשובה מימים ימימה עד אשר חשך מאור

עניה ועשתה צדקה כהונה והיתה שוקרת לדלתי ב"ה לשמוע

דברי תורה תמימה ובהשכם והערב לבית הכנסת להתפלל

בזמנה ותפלתה היתה בכונה ולא היתה מיושבי קרנות רק

בכבודת בת מלך פנימה וכל כוונתה היתה לשם שמים כחנה  
וכפנינה בשכר זה ובשכר שנתנו בניה מתנה הגונה לצדקה  
ולחברה . . . היא היתה אשת ה"ה כמר' מאיר דייץ וצ"ל נפטרת  
במש"ק ונקברת פה בק"ק דייץ יע"א ביום א' י"א חשון תפ"ח  
לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת איש ישר ונדיב לב האלוף המרומם ה"ה כהר"ר  
אברהם בר רפאל ז"ל עבור שמשאו ומתנו היה כאמונה וירו  
פתחה לצדקה חונן דלים ואביונים וגמל חסד לעניים ולעשירים  
לעוברים ושבים לקרובים ולרחוקים והיה מהנה תלמידי חכמים  
מנכסיו והיה מכבד שבתות וי"ש בכל מאמצי כחו והיה אחד  
מהמשכמים ומעריבים לבית אלקינו וקבע עתים לתורה ללמוד  
שיעורים בביתו והיה אחד מבני החברה דג"ח וכמה שנים היה  
גבאי החברה והיה אחד מעמודי החברה שהתאמץ בכל כחו  
לתקן ולהעמיד כל דבר על מכונו ובפרט בעניני הקהלה וצרכי  
צבור היה נושא את נפשו לבטל איזה דברים אשר היו כמה  
שנים לכבדות הקהלה בגופם ובמאורם אשר אין להעלותם  
על הנייר כי המפורסמים א"צ ראייה והוא תיקן שנמרד הבית  
עלמין לארכו ולרחבו וציינה אותה באבנים גדולות לאות ולראי'  
עד היכן מגיע הגבול לכל יסוג איש זה גבולינו כאשר נעשה  
מקדמת ולא שקט ולא נח עד אשר הוקם כתב בשביל בית  
הקהל אשר בו בית אלקינו מקדש מעט ובשביל הבי"ע שנחלטו  
ביד קהל דייץ יע"א אשר הניחו קדמונינו מקום לגדור בו.  
וכמה שנים היה גבאי דבה"כ ועסק בו בכל צרכו בשכר זה  
ובשכר שנתנו יורשיו בעבורו מתנה לצדקה ולחברה . . .  
היה נקרא בפ"ו כל ר' אברהם שווייצר גם היה מוהל מובהק  
כמה שנים להכניס ב"י בכריתו של אברהם א' נפטר ביום א'  
דרי"ח אייר ת"צ לפ"ק ונקבר פה ק"ק דייץ יע"א.

יוסף בר מנחם עבור שבתו ה"ו פתחה לרווחה לעניים  
ולעוברים ושבים וה"ו מגדל בני עניים קרובו בתוך ביתו ומשיאן  
סניך לפרקן בשכר זה ובעבור שאשתו נתנה מתנה לצדקה  
ומתנה לחברה ללמוד שיעור כל שנה בעבורו כאן ע"ק דייץ  
יע"א תהא . . . היה נקרא בשמו יוסף דאלן ונפטר שם ביום  
ש"ק כ"ד מנחם תצ"ב לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת איש צדיק תמים האלוף והתורני כהר"ר נתן נטע בן  
הח"ר יצחק ז"ל עבור שהרביץ תורה בישראל כל ימיו והעמיד  
תלמידים הרבה לשקוד על דלתותיו יום יום ידרשו ודעת דרכיו  
יחפץ ומשכים ומעריב לבית התפלה לעשות רצון קונו ובוראו

בגולה וברינה ועסק כל ימיו במלאכת שמים באמונה גם נדב כמה פעמים לכתוב בב"ה קונטרסים על הכותל מורים דרבנן ומה טובו וברוך שמויה והיה כל ימיו חסיד גדול ומסגף עצמו בסיגופים קשים ומקיים לא ימוש ספר תורה מפ"ך והגית בו יומם ולילה לעבודת הבורא היה גבור כארי וקל כנשר בשכר זה . . . והיה נקרא בפי כל ר' נתן דייץ נפטר בחשון תפ"ח לפ"ק בפ"פ היה מלמד נאמן.

**יזכור אלהים נשמת האשה החשובה והגונה והחסידה מרת פאגל רחל בת ראובן מאיר סג"ל ז"ל** עבד שהיתה גבורתנית אשת חיל ולבעלה עשרה ועקרת הבית ערוכה בכל ושמורה וטוב סחרה מסחורה, שבמצות ה' היתה נזהרה וכל הפציה היתה לעסוק במלאכת הקודש וטהורה ונרבה רוחה כמה כלי קדש לספרי תורה ולכבוד הבה"כ מקדש מעט ולתפארה עוסקת בנרות ובנורות ובשאר מצות כצפורה ודבורה ומלחמה נתנה לדל בסבר פנים יפה וברה, כל ימיה היתה ביתה פתוחה לרווחה ללומדי תורה והיו מאוכלי שלחנה גאוני ארץ ועשתה להם מטה ושולחן ומנורה וזאת נהגת בסופה כמו מעיקרא והיתה גומלת חסד בגופה ובמאודה לכל נפש מרה ועד יום מותה חבה לה מתי שתבוא לידה מצוה זכה וברה לגמול חסד עם המתים להתעסק בצרכי קבורה, ועם החיים ובפרט עם יולדות וילדיהן היתה מתעסקת כפועה ושפחה, וצדקה מממונה עשתה לכל בני משפחתה ובני החבורה, והיתה שוקדת על דלתות ב"ה ובתי מדרשות לשמוע שריקת ערדי תורה ותפלתה היתה זכה בשפה ברורה וכל מנגמותה היה לש"ש ולא להתפארה, וגרלה בניה לתלמוד תורה עד שהוציאם לאורה אור תורה, זו תורה זו שכרה שזכתה לראות בשמחתם שזיכם הבורא שאומרים עליהם אשרי יולדתם אשר כזו הורה, וכל ימיה סיגפה גופה בתענית ובנפש מרה ועוסקת בדברי רפואות עם עניים ועשירים ומהם לא נעדרה. כאשר קבלה מבעלה הראש החסיד מהר"ר מנחם רופא זצ"ל אשר נעדר ממנה בנעורה. פנה זיוה פנוה הדרה. חבל על דאבדין ולא משתכחין כזו במהרה, עד שנזכה לראות ציון באורה. בזכות מעשיה ובשכר שנתנו בניה ה"ה כהר"ר זלמן ואחיו ה"ה כהר"ר אברהם דילקן סג"ל מתנה הגונה לצדקה ולחברא דג"ח . . . היא היתה אשת פו"ה ה"ה כהר"ר יוסף דילקן סג"ל נפטרת במ"ש ונקברת ביום א' י"ז כסלו תצ"א לפ"ק פה ק"ק דייץ יע"א.

**יזכור אלהים נשמת הזקן והישיש יצחק בר הזקיה יעקב עבד שבתו היה פתוח**

לרוחה והבנים אורחים עניים ועשירים לתוך ביתו וגמל חסד עמהם יום ולילה מלחמו נתן לדל ועשה צדקה בסתר וסיוע עשה לעוברים ושבים לגמול חסד עמהם בנפשו ובמאורו, והיה מגדל יתומים בתוך ביתו בפרט מה שעשה עם אחיותיו יתומים שהי' משיאן סמוך לפרקן ונתן להם נדונתם לפי כבודן והשבים והעריב תמיד לבית אלקינו מקדש מעט שחרות וערבות והיה מכבד שבתות וימים טובים בכל מאורו בשכר זה . . . הוא היה נקרא בפי כל אייזק ב"ר נפטר בשיבה טובה יום ד' ט"ז שבט תצ"ד לפ"ק ונקבר למחרתו פה ק"ק דייץ יע"א.

**יזכור אלהים נשמת היקר איש תם וישר החבר ר' יוסף יוזלץ בן החבר ר' אהרן שמואל זצ"ל** עבור שמשאו ומתנו היה באמונה ונהנה מיגיע כפו והיה ירא שמים שהיה מכבד שבתות וימים טובים בכל אמוץ כחו יותר מכדי יכולתו וגמל חסד לעניים ולעשירים לעוברים ושבים לקרובים ולרחוקים בנפשו ובמאורו והיה אחד מהמשכמים ומעריבים לבית אלקינו וכבד את ה' מהונו ומגרונו כאשר חננו ה' שהיה יודע לנגן וקבע עתים לתורה והיה אחד מיוחד מבני החברה דג"ח אשר כמוהו לא נמצא שהתאמץ והתחזק להתעסק עם המתים ועם החיים החולים אשר בדבר זה וכיוצא בו שם נפשו בכפו יומם ולילה, והיה מגדל יתומים בתוך ביתו קודם נישואין ולאחר נישואין שלו והיה מטפל עמהן שהיה מאכילן ומשקן ומפרנסן וגדלן לת"ת עד שירו מגעת ומפתו נתן לדל אורחים עניים שהיו על שלחנו נתן ממש . . . ומכבדן כראוי יותר מכדי יכולתו בשכר זה . . . היה נקרא בפי כל ר' יוזלץ צילך נפטר ביום עש"ק ג' אדר תצ"ה ונקבר ביום א' ה' אדר הנ"ל פה ק"ק דייץ יע"א.

**יזכור אלהים נשמת איש ירא אלקים וסר מרע החבר ר' ישראל משה בן החבר ר' אהרן (שמו) שמואל זצ"ל** עבור שהיה עמל בתורה והעמיד תלמידים, והיו דבריו בנחת עם הבריות והיה ירא וחרד על דבר ה' וגמל חסד בין לעניים בין לעשירים. גם היה מגיד בחברת ג"ח פה ונשמע קולו בכואו אל הקדש שהיה ש"צ קבוע ושוחט דמתא פה הק"ק הנ"ל ואת כולם עשה באמונה לשם שמים הכל מיר ה' עליו השכיל וטרה ויגע ככל מילי דקדושה בכל מאמצי כחו, והיה פיו ולבו שווים לטובה שלא החניף לשום אדם בעולם רק אדרבה קיים מצות הוכח תוכיח כראוי לאיש חסיד להיות שלם ולהשלים את זולתו, בעבור זה ובשכר . . . היה נקרא בשמו רבי ישראל ש"ץ ונאמן ושוחט

דמתא בן רבי שמואל צילך זצ"ל נפטר ביום א' כ"ב תמוז  
תצ"ו ונקבר למחרתו בקבר אבותיו פה ק"ק דייץ יע"א.

זכור אלהים נשמת החסידה מרת יאכנט בת כמ"ד יהודא לייב ז"ל  
אמערש היא היתה אשת הש"ץ הר"ר ישראל צילך הנ"ל  
בעבור שהיתה צנועה כל כבודה בת מלך פנימה והיתה גבירה  
ועקרת הבית ולבעלה עטרה כאמנו שרה והדריכה את בניה  
ובנותיה בדרך ישרה ועבור שיורשיה התנדבו בעד נשמתה  
לתן כפי השגת ידם לקלפי של ג"ח . . . . ביום ב' ח"י  
סיון שנת תצ"ו נעדרה ובו ביום בבית עלמין דק"ק דייץ נקברה.

הרבנית החסידה מרת פרומט בת הקרוש החבר רבי אפרים  
גומפריץ זצ"ל שהיה פ"ו ושתדלן בק"ק קובלענץ לכל בני מדינת  
טריר גליל העליון והתחתון היא היתה אשת הרב הגאון מהור"ר  
יודא מילר נר"ו אב"ד במדינת קעלן גליל ריין וגליל ארנשבורג  
ומצורתו פרוסה על היהודים אשר במדינת מארק ומונישטר  
בעבור דנטרא לבעלה כשהיה אב"ד במדינת קליף עד ביאתו  
מבי מדרשא מערב שבת לערב שבת ושם בהתמדתו נעשה  
בקי בכל רבני קשישאי שואבים מים בששון כמו באר מים  
חיים אשר דלה דלה ומתוך כך קיבץ ואסף חבילות שאלות  
ותשובות לעומקא של הלכה והליכות עולם, גם היתה מכובדת  
עד מאד בין לעניים בין לעשירים ומקרא הנייתא והדריכה את  
בניה ובנותיה בדרך הטוב והישר לפני אלקים ואנשים ותמיד  
השתדלה בכל מאמצי כחה לגמל חסד לחולים וליוולדות בשכר  
זה ובשכר שהתנדב בעלה אדונינו מורינו ורבינו הרב הגאון  
מהור"ר יודא מילר הנ"ל אב"ד דמדינותינו תי"ע מה שנדבה  
לבו בשכר זה . . . ביום ד' ב' דר"ח כסלו תצ"ו נעדרה  
ולמחרתו יום ה' נקברה בקברות ריינדארף אשר מעבר הנהר  
ריין מול בונא.

זכור אלהים נשמת הצנועה חוה בת מהור"ר אלכסנדר רינטסקאפף  
זצ"ל מק"ק פרנקפורט רמ"ן שהיתה נשואה תחלה להקדוש כ'  
מרדכי בן פו"ה כ' לייב סג"ל ז"ל ואחר שנתארמלה נשאת  
לכמ"ד משה בר חזקיהו יעקב בעבור שהיתה צנועה בכל  
דרכיה והיתה גבירה ועקרת הבית וגמלה חסד לעניים ולעשירים  
לקרובים ולרחוקים והיתה נזורה במצות ה' ברה מצות חנייה  
חלה נדה הרלקה, והדריכה את בניה ובנותיה בדרך הישר  
למצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, בעבור זה ובעבור  
שהתנדב בעלה כמ"ד משה בר חזקיהו יעקב מה שנדבה רוחו

אותו לקלפי של ג"ה תהא . . . ביום ג' י"ב סיון נעדרה ובו ביום קברות כאן דייץ נקברה בשנת תצ"ו לפ"ק. יזכור אלהים נשמת הזקן והישיש איש תם וישר יעקב ב"כ דוד עבור שביתו היה פתוח והכנים אורחים עניים ועשירים לתוך ביתו וגומל חסד עמהם יום ולילה מלחמו נתן לדל ועשה צדקה בסתר והשכים והעריב תמיד לבית אלקינו מקדש מעט שחרית וערבית והוא היה ראשון כל ימיו מעשרה אנשים בב"ה וגם נושא ונותן באמונה כל ימיו והיה מכבד שבתות וימים טובים בכל מה דאפשר בשכר זה שנתנו בניו מתנה לצדקה ומתנה לחברה קדישא תהא . . . הוא היה נקרא בפי כל יעקב בר דוד ווינטרשוויק נפטר בשיבה טובה יום ו' כ"ג שבט תצ"ז ונקבר פה ק"ק דייץ יע"א.

החסידה מרת ביל"ה בת ה"ה כמ"ו יהודה ליב ר"ק מק"ק פ"פ והיא היתה אשת ה"ה כמ"ד נחום בר משה בעבור שעשתה צדקה בסתר והיתה צנועה גדולה ורבריה היו בנחת עם הבריות ומיום שנשאת לאיש נתנה נרות של שעוה לבה"כ גם נדבה רוחה אותה ליתן פרוכת לבה"כ והיתה מתקשמת עצמה ביראת אלקים, גם קשמה לאחרים בטוב מעם ודעת בשכר זה . . . נעדרה ונקברה פה ק"ק דייץ ביום א' כ"ג אייר שנת תצ"ט לפ"ק.

החסידה מרת שארלה בת ה"ה כ' יצחק הוא גם אייזק וויש פה ק"ק דייץ והיא היתה אשת ה"ה כ' נחום בר משה בעבור שעשתה צדקה בסתר ונתנה נרות לבי"ה והיתה זריזה להשכים ולהעריב לבה"כ נכנסה ראשונה ויצאה אחרונה. והיתה אוהבת תורה ולומדיה ובכל עת שהיו לומדים בהתאספות בני חבת ג"ה הקדימה לשמוע און בלמודים ורגליה היו רצות ושוב לכל דבר שבקדושה אפי' למעריב בזמנו ולי"כ קטן גם הרגילה את בעלה לשלם ללמוד קבע בביתו, והחמירה על עצמה לצום תענית עשרה במטת בירח תשיעי להריונה ואחר ילדה בת בו ביום לאחר שהשלימה התענית בלילה, והיתה צנועה גדולה ורבריה היו בנחת עם הבריות בפנים שוחקת בשכר זה . . . נעדרה ערב שבת קדש ב' לחדש ויו שהוא אייר שנת תק"ב לפ"ק ובו ביום נקברה כאן דייץ.

יזכור אלהים נשמת איש ישר ונאמן וצדיק באמונתו יחיה לעד"ב והחסיד החבר רבי שלמה זלמן אהרן בן פ"ה וגבאי דא"י החבר רבי יוסף דוילקן סג"ל זצ"ל עבור שהיה מחזיק בשלשה עמודי העולם שעולם עומד עליו על התפלה שהיה אחר מן עשרה



בטלנים שמשכימים ומעריבים לבי' כנישתא, ועל התורה שהיה מקיים בו ובתורתו יהגה יומם ולילה, ועל גמילת חסדים שהיה גומל חסד בין לעניים בין לעשירים, ושהיה מלווה לעני בשעת דחקו לפעמים והיה אוהב ת"ח ומהנה אותם מנכסיו וביתו היה פתוח לרווחה כביתו של אברהם אבינו ע"ה והיה מו"מ באמונה מדקדק אפילו בפחות משהו פרוטה במאוני צדק ואיפה צדק והיה נוהג את עצמו כל ימיו בחסירות ובפרישות בקדושה ובטהרה והיה מדקדק במצות ה' כמו שכתוב בתורת משה רבינו ע"ה וכמאמר חכמינו ז"ל אפילו על עבירות קלות שאדם דש בעקבו והיה מתלמידיו של אהרן הכהן אוהב שלום ורוחף שלום והיה מנהיג הקהלה כמה שנים ועוסק עם הצבור לשי"ש וצדקתו עומדת לעד וגם היה ראש וגבאי דא"י וגבאי דח"ק דג"ה וגם היה שי"ן כמה שנים בקהלה בימי הנוראים ובעל תוקע בשכר זה ובשכר שאלמנתו האשה מרת פרומט בת כהריר שלמה ארנהיים שי' וירשיו אחריו נתנו מתנה הגונה תהא נשמתו . . . היה נקרא בשמו רבי זלמן דוילקן סג"ל זצ"ל נפטר בליל ד' אדר שני תצ"ז ונקבר למחרתו בקבר אבותיו פה ק"ק דייץ יע"א.

יזכור אלהים נשמת איש צדיק תמים תם וישר וירא אלהים ה"ה המנוח כ' משולם ועמל בן איש חי רב פעלים איש ישר ונאמן ה"ה כ' שמואל בונם זצ"ל כהן צדק עם נשמת אברהם . . . . . וכל הישרים והתמימים אשר היו מתחלתם ועד סופם יראים ושלמים, בעבור שהיה בעל מעלות ומדות טובות צדיק בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, התפלל תפלותיו בכיונה גדולה כפי השנתו, וסידר שבחא למרי דבשמיא ותהלתו, והיה אוהב תורה ולומדיה עץ חיים היא למחויקים, גם קבע עתים לתורה והלך בדרך צדיקים, והטה אזנו לשמוע בלמודים, ולקול מוכיחים, כדי לישר ארחותיו לילך בדרך נבוחים, וביתו היתה פתוח לרווחה, ודיבר דברי רצוי לעניים להנים יגון ואנחה, גם ברצי כסף מתן בסתר בכל לבבו נפשו ומאורו, והאכיל והשקה ונתן לינה לכל אחד לפי כבודו, עוד גמל נפשו איש חסיד להדריך את בניו בדרך ישרה, והוציא הון עתק ללמדם תורה, אב"ע"א קרא אב"ע"א גמרא, ועם התורה דרך ארץ, גוררים גדר ועומדים בפרץ, והנהיגם להיותם מוכתרים בנימוסין, עם כתר כהונה שלשלת יחוסין, אשר בשכר מעשיו הרצויים ובשכר אשר נתנו יורשיו מנדבת לבם קלפי של ג"ה ולקלפי של צדקה כאן ק"ק דייץ (ע"י אחד מבניו הוא הקצין והתורני כהריר אליעזר

ליברמן כ"ץ זצ"ו) תהא נשמתו צרורה . . . נפטר ז"ך כסלו  
ונקבר למחרתו בקבר אבותיו כאן ק"ק דייץ אי"ע בשנת  
ח'כמת אדם ת'איר פ'ניו חסיד והענו.  
יזכור אלהים נשמת הבחור חשוב כמרו' אליעזר בן התסיר והצדיק וישר,  
ואדם כשר ה"ה נשיא נשיאי הלויים כהר"ר שלמה זלמן אהרן  
סג"ל זצ"ל בעבור שהבחור חשוב ההוא היתה נפשו חשקה  
במצות ובתורת ה' חפצו, והיה מחכים את רבותיו, ותפלתו  
היתה בכוונה רצויה, והיה עניו גדול ושח עינים, ותמיד יום  
וליל לא היה במל מעסק מצוה וחקר בדבר תורה עד היסוד  
בה שהיתה כוונתו לירד לעומק הלכה עם שעורו היה רך  
בשנים שנסע מעה"ז לשיבה של מעלה קודם שהיה בר מצוה,  
והיה לו לב משכיל אל דל ונדיב שהיה מתחנן לפני אביו  
החסיד המנוח זצ"ל ולפני אמו הגבירה מרת פרומט בת פ"ו  
כהר"ר שלמה זצ"ל שיחוננו דלים וכאשר ראה שרבריו עשו  
פירות היה שמח בשמחה של מצוה ורבריו היו בנחת עם  
הבריות והיה בו מעלות ומדות תרומיות לא כמדות שארי  
תנוקות של בית רבן בשכר זה ובשכר שנדבה אמו הגבירה  
מרת פרומט הנ"ל ליתן לקלפי של צדקה ולקלפי של ג"ח  
ואמת תהא נשמתו . . . נפטר ביום כ"ו לחדש אלול שנת  
תק"א ונקבר בו ביום בקבר אבותיו פה ק"ק דייץ אי"ע. שם  
אביו של הבח' הנ"ל זצ"ל היה רבי זלמן בן פ"וה כהר"ר  
יוסף דוילקן זצ"ל ואלו היה האב"ד נר"ו כאן בעת שנקבר  
אביו הבח' הנ"ל היה מכתיר אותו בכתר תורה בשם מורינו,  
כי היה ראוי לכך וגם להבח' הנ"ל בשם חבר שהיה כלי מוכן  
ומוכשר לקבל טהרת המביאה לידי פרישות.

יזכור אלהים נשמת פרנס ומנהיג המנוח כהר"ר שלמה בן החבר רבי  
אליעזר זצ"ל בעבור שהיה אוהב תורה והיה מכבד לומדי  
תורה ומרה ויגע לעסוק במשא ומתן באמונה כדי לזון את בני  
ביתו והיה ביתו פתוח לרוחה בלב שלם ובנפש חפצה לכל  
עובר ושב לעניים ולעשירים נתן מעויות לדל ומכס"ה לאביון  
שהיה מלביש ערומים, פעת אחת היה רוכב על הסוס פגע בו  
אדם מישראל בימות הגשמים שהיו בגדיו קרועים ובלועים  
נכמרו רחמיו על העני ההוא וברוב רחמיו ירד מן הסוס ופשמ  
אחד מבגדיו ונתן אותו לעני ההוא והלבישו ונתן לו ג"כ מיזון  
להיות בידו לקנות מאכל ומשקה, גם קבע עתים לתורה ומקרא  
ואגדות גם בש"ע דבר בעתו מה טוב הלכות פסח בפסח  
הלכות עצרת בעצרת, הלכות החג בחג כאשר תקן משה

לישראל, וחקר אחר כל דבר הן תורנית הן נימוסית שהיה  
מוכתר בנימוסין על כן עלמות אהבוהו אפילו בין הנוצרים  
היה אהוב וחביב והיה עומד בפרץ להשיב חמת המושל במענה  
רך ועל ידי כך השתדל לכל אחר כרצונו וגמל חסד עם כל  
אדם וזהו שא"ת ברו היתירה לתלמיד חכם חסיד ועניו בן  
טובים והנה מעת שנשא אשה היה דר בעיר מערש אשר תחת  
ממשלת המלך פרוסיא ולעת זקנתו לא היה רוצה להשאר שם  
מפני שלא היה שם מנין בבית הכנסת כי אם משבת לשבת  
על כן נסע משם עם אשתו להשתקע ולגור כאן ק"ק דייץ  
וזמן נמצא וכאן היה הולך לערב ובקר לבית הכנסת מדי יום  
ביומו מדי חרש בחדשו מדי שבת בשבתו, בשכר זה ובשכר  
שנדבה בתו הקצינה מרת פרומט ת" . . . נפטר ונקבר  
ביום י"א לחרש אדר שני תק"ב לפ"ק זקן ושבע ימים ונקבר  
פה ק"ק דייץ.

**יזכור אלהים נשמת החסידה מרת מארלה בת כמ"ד נתן סג"ל ז"ל מק"ק**  
דייץ שהיתה אשת המנוח כמ"י אליעזר וואלך ז"ל בעבור  
שגמלה חסד עם כל אדם קרובים ורחוקים, ועשתה צדקה  
לעניים ורחוקים, ובכל מעשיה היתה צנועה, ואצל יולדות מבני  
עמנו עשתה כשפדה ופועה והיתה אשת חיל במח בה לב  
בעלה, שהיתה לו עמדת תפארת הוד והדר פעלה כבנת' הרב  
חסדא רב חנינא נתנה מעות לדל ומכסה לאביון מפני הצנעה,  
לא עברה עליה זמן תפלה והתפללה מלה במלה וכל ימיה  
היתה נהנית מיגיע כפה בשמחה ובטוב לב ובזיעת אפה,  
ואמרה זה שמי קראן לי נעמי, ולבסוף נתגלגל עליה הגלגל  
החזור בעולם, לנחות דרגא תביר ורעוע סולם, קראו אותה מר  
לה בעבור מעשיה הטובים ושסבלה עונש מיעוט חמאיה בעולם  
הזה מחוה שדי תחוה ותאמר הנה אלקיני זה, ובזכות שנדר  
בנה וקרוביה לעניים . . . . . בליל ש"ק שמיני עצרת  
תק"ג בעיר זאנטן נעדרה וביום א' בשמחת תורה שם נקברה.

**יזכור אלהים נשמת החסידה מרת אסתר בת נפתלי שהיתה אשתו של**  
כה"ר גדליה בר יעקב ז"ל מהיימבאך בעבור שעשתה צדקה  
בסתר בלחם ומוון דמקרבא הניינא והיה דעתה מעורבת עם  
נשים ועם אנשים היו דבריה בנחת ושח עינים ותהי אסתר  
נושאת הן בעיני אלקים ואדם, והיתה משכמת ומערבת לבית  
הכנסת גם בימות החורף לא עצרה הגשם והשלג מן השמים  
ולא קרה בלילה והיתה אוהבת תורה ולומדיה עד שהפליחה  
את בעלה הנ"ל לקנות בעד ס"ך מסויים את הלמוד של בני

החברא בביתו כדי שיהיו דברי תורה נשמעים בו בלילה ולהיות מצילי מעריב בזמנו ביני עמודי, זכות זה יעמר לה כאלו הנוחה בן לומר קריש וברכו בעבורה, ובזכות שנדר בעלה הנ"ל . . . . . ביום ש"ק ער"ח אייר שנת תק"ה נעדרה ולמחרתו יום א' ר"ח אייר נקברה פה דייץ.

יזכור אלהים נשמת החסידה מרת חנה בת כ' געמשליק ז"ל משוועלם שהיתה אשת הר"ר לעמל בעבור שכל ימיה היתה מסתפקת במיעוטא דמיעוטא, ונשאה ונתנה באמונה לדקדק בפחות משה פרוטה, שלא להפסיד נכסי בעלה, כי אמרה אדם לעמ"ל יולד והיה בעלה מתפרנס בזכותה כי ראינו כי לאחר מותה תקף היה הולך הלך וחסור, וברוכה היא שילדה בן חכם בעל תורה שהיה מחכים את רבותיו הוא הר"ר איצק ז"ל אעפ"י שמת בחייה לאו בזכותא תליא מלתא אלא במולא. בזכותה ובעבור שנדר בעלה הנ"ל לצדקה . . . . . ביום ד' כ"ז מנחם תק"א נעדרה, ולמחרתו ביום ה' פה ק"ק דייץ נקברה.

החסידה מרת חנה בת הר"ר אליהו זצ"ל שהיתה אשת אייזיק ביר ז"ל מדייץ בעבור שהיתה צנועה ביותר והיו דבריה בנחת ובמתן עם הבריות וגמלה חסד בין לעניים בין לעשרים ועשתה צדקה בסתר בדברי רצוי ופיוסים, והתפללה בכוונה וקולה לא ישמע רק שפתיה נעות ומעשיה נאות בשכר . . . . . ביום ב' ח"י מנחם תק"א נעדרה, ובו ביום כאן ק"ק דייץ נקברה.

איש צדיק תמים היה כ' נפתלי בר יעקב זצ"ל בעבור שעשה תפלתו רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא והשכים והעריב בבית הכנסת והיה אוהב תורה ולומדיה ועשה צדקה בסתר והיה מכבד שבתות וי"ש ועסק במשא ומתן לנמולים ובלתי נמולים באמונה להחיות את נפשו ואת נפש ביתו מיגיע כפו וזיעת אפו וקבל יסורים באהבה והתענה בכל ערב ראש חרש ועשה סדר יום כפור קטן וכאשר שכב על ערש דוי בחלי אשר מת בו התענה יום שמת בו אביו. בעבור כל צדקותיו ובעבור שנתנו בניו לצדקה לכבוד נשמתו . . . . . נפטר בכבוד גדול בהתאספות בני חברת גמילות חסדים בכוונה ליל מוצא ונקבר ביום א' כ"ח אדר תק"ו נקרא בפי כל הירץ וזינמר שוויק.

יזכור אלהים נשמת אשה חשובה היקרה והנעימה כל כבודה בת מלך פנימה היה מרת הינדכה בת ר' משה בנימין הכהן שהיתה אשת כ' הירץ וי"ש זצ"ל הנ"ל בעבור שהיתה אשת חיל והיתה מתנהגת בחסידות שהיו דבריה בנחת עם הבריות ולא כאותן

שכחץ שחוט לשונם וחרב פפיות חדל להיות לה אורח כנשים שעניניהם צרות באורחים אדרבה היתה מכובדת שהפליגו אורחים עניים שהיו מסובין סביב לשלחנה שנתנה להם כישופרי שופרי בטוב עין ודבריהם רצוים ונתנה גם כן צידה לדרך ודברה דברי נחמה לאשר נפשו עגומה בשכר זה . . . נפטרה בכבוד גדול בהתאספות נשים זקנות ויצאה נשמתה בלא טרוף דעת כרוב גוססין והתורה עד עת יציאת נשמה ביום ד' ה' חשון אשרי לה ויש תקוה לאחריתה.

**יזכור אלהים נשמת איש תם וישר וירא אלהים ה'יה החבר אשר לעמל במהור"ר משה יצחק זצ"ל בעבור שהתפלל בכונה רצויה כפי השגתו ובכל שבת וי"ט השלים התהלים מתחלתו עד סופו וקבע עתים לתורה באותן הימים ימי מנוחה שהיה פנוי משרת הזמן בהיותו טרוד בימות החול על המחיה ועל הכלכלה והיה מסתפק במיעוט וכיבד שבתות וי"ט ונשא בעול עם קהל מדינה כאשר ראוי אליבא דינא כמבואר בח"מ סי' קס"ג ומעת אולת ירו ולאחור הוסג נשא עול עם בני הקהלה להעמידה על תלה בעבור זה . . . נפטר ונקבר בכפר וויפלן הסמוך לק"ק ווארבורג במדינת פאדערבארן ביום ד' כ"ח תשרי אשרי לו בעולם הבא.**

האשה החשובה, שנפטרה בשיבה טובה, ה"ה מרת מאטכה בת ר' יהודה ליב בריאל ז"ל והיתה אשת איש תם וישר ר' שלמה מוילהיים ז"ל בעבור שהיתה אהובה וחביבה, נשאה חן בעיני יהודים ונוצרים עד שהיה לה נאמנות אצל סוחר אחד נוצרי ע"י כך גמלה חסד עם הבריות להלביש ערומים שלקחה סחורות בהקפה ונתנה לעניים בהקפה שישלמו אחר אחד . . . נפטרה כ"ח אייר תק"ח פה רייץ ונקברה כאן.

**יזכור אלהים נשמת אליעזר ליור בר יצחק איזק זצ"ל בעבור שלא יצא עליו שם רע בילדותו וכאשר בא בימים עורו החויק בתומתו ודבריו היו בנחת עם הבריות ולא היה כחץ שחוט לשונו וכחרב פיפיות והיה מסתפק במיעוט ואעפ"כ היתה ירו וביתו פתוחים לרוחה והסיר מנשכרי לב יגון ואנחה, ותמיד היה מתקנא בכעלי תורה ומעשים טובים והיה בעל יסורים וככאובים ומן הנעלבים ואינם עולבים והטה אוניו להיות קול הברים מקשיבים ומשאו ומתנו היה באמונה, ואשתו ז"ל היתה בת טובים משפחה הגונה. בעבור זה ובעבור שאהיו היקר כמ"ד שמשון נתן צדקה כדי לזכות את נשמתו . . . כ"ח יום**

לחדש שבט יצאה פה ק"ק דייץ נשמתו ולמחרתו ער"ה אדר  
תק"ז היתה קבורתו. וזכור אלהים נשמת איש תם וישר ר' אברהם בר ראוּבֵן מאיר הלוי  
ז"ל בעבור שעבודתו היתה עבודה שבלב היא תפלה שלימה  
ולא היה שח בב"ה אפילו שיחה קלה כי אם מה שהוא צורך  
התפלה ובמקום שאסור להפסיק לא השיב כלום למו ששה  
עמו והיה מבני חברת גומלי הסדים וקיים בעצמו העשירי היה  
קדש. כי מיום עמדו על דעתו התענה תמיד ביום העשירי אם  
לא היו ימים שאסורין בהספד ותענית ודבריו היו בנחת עם הבריות  
והיה כן הנעלבים ואינם עולבים ומתוך הלוייה שהיה לו כי כבוד גדול  
עשו לו במותו ללותו כל בני הקהלה ק"ק מעץ קמץ וגדול שם  
היה ללותו באשר מת בערב ראש השנה מזה נראה כי היה וכותו  
גדול עד מאוד. בעבור זה ובגלל שאשתו מרת קלעהר בת  
מהור"ר ראוּבֵן ז"ל נרבה רוחה אותה ליתן צדקה לקופת החשאין  
לזכות את נשמתו. . . . הלך לו לעולמו ביום א' כ"ט אלול  
תק"ב שהוא ער"ה תקי"ג בק"ק מעץ ונקבר שם.

הוקר ומכובד אשר כיבד את הבריות ה"ה כ"י מאיר בר יצחק  
אייזק בעבור שהלך בתום ובישר ודבריו היו בנחת עם הבריות  
וכאשר צוה ה' את הברכה במעשה ידיו והיה מן הטוב אשר  
הטיב ה' עמו שכל את ידיו להשכיל אל דל בדרך כבוד באופן  
שלא יתבייש וכאשר פגע בו מד"הר שירד מנכסיו היה מסתפק  
כמועט לחם צר ומים לחץ ולא היה רוצה ליהנות משל אחרים  
או מתוך קופה ש"ע גם אם היו רוצים ליתן לו בתורת הלואה  
והרגיש בדבר לא היה הפץ לקחת, גם אהב לומדי תורה ונהג  
בהם כבוד. בעבור מדות טובות אלה ובעבור שנתן אחיו ה"ה  
כמ"ר שמשון מתנה לג"ח ולקופת החשאין עבור תועלת נשמתו  
לזכרה לטובה. . . . נפטר ביום ג' ה"י תשרי שהוא יום ב'  
דחה"מ סנות תקי"ג ונקבר בו ביום.

הוקר ונעלה כ"י בנימין בר צבי ז"ל בעבור שהיה איש תם  
וישר וסר מרע ונשא ונתן באמונה וכיבד שבתות וי"ש ונהנה  
מיגיע כפו ונמנה עם חבריו לדבר מצוה בחברת ג"ח כאן ק"ק  
דייץ בזכות זה ובזכות שאשתו נתנה מתנה עבורו לצדקה . . .  
נפטר בשם טוב ביום ב' ה"י כסלו תקי"ט לפ"ק ונקבר בו  
ביום כאן דייץ יע"א והיה נקרא בפי כל וואלף מענצר.

זכור אלהים נשמת מהור"ר אהרן שמואל עבור שהיה איש גדול הדור  
ובעל מחבר ספרים: אמונת שמואל, תפארת שמואל, ברכת  
הזבח, וברכת שמואל, והיה עניו גדול ותמיד לא פסקה פומי

היה יתרון זה מנורסא ולמד כל התורה כולה עד דקרוקה ופירושיה, והיה  
אב"ד בק"ק פערטא ק"ק פרנקפורט רמ"ן ואב"ד דק"ק קראקא עם  
זאת האמת המדינה ואב"ד דק"ק בריסק עם המדינה ובכל מקום היה דן  
המשפט והנה דין אמת לאמיתו. . . . בעבור זה ובעבור שבניו נתנו בעבורו

קדוש אלהי האיוה מעות להקדש בשכר זה. . . . חיי זהו אלה  
יוזכור אלהים נשמת החיי יהודא בן החיי שמחה ז"ל עבדו שהוא אחד  
החיי ישיבה מהמשכמים ערב ובקר בבית הכנסת שהיה עומל בתורה  
בא ישיבה מהמלמד היה בקהלתנו והכל לשיש ובעבור. . . . נפטר ביום  
השבת ט"ז שבט תק"ז לפ"ק ונקבר לעיר ניל סמוך לדוילקן.

היה אב"ד באיש ירא אלקים וסר מרע יצחק בן הקדוש נפתלי עבדו  
בש יתנו וקרשה רודף צדקה וחסד ומטיב לכל אדם והניח אחריו ברכה  
והיה יתום ואלהים בשכר זה. . . . היה נקרא בפי כל אייזק האקין ברוך.

היה יתום אשה חשובה מרת חוה בת כ' דוד היא היתה אשת כמ"ד  
היה יתום יצחק אייזק הנ"ל מהאקין ברוך עבדו שעשתה כל ימיה  
לשם אלהים ויה צדקה וגמילות חסד על כל אדם בלי שיעור בסתר ובגלוי  
בש והיתה אותה לומדי תורה ומכניסים בתוך ביתה והאכילם

היה יתום ומהנה אותם מנכסיה והיה מקצת שבחה, גם עשתה  
היה יתום קודם מותה לעשות כלי קדש ולהרליק נר תמיד וללמוד  
היה יתום עבודה בשני חברות כאן גם בניה נתנו עבודה מעות לצדקה  
בשכר זה. . . . נפטרת כ"ב מנחם תק"ז לפ"ק בהאקין ברוך,  
היה יתום נקראת בפי כל העוה האקין ברוך.

היה יתום הבתולה המהוללה מרת ריוכין ובעת שכבד עליה חליה קראוה  
היה יתום רבקה ה"ה בת מהור"ד יוסף יוזפא סג"ל עסא שהיתה צנועה  
גם יתום יודאת השם ב"ה יבשה והיתה מתפללת באימה ביראה ופחה,  
היה יתום ומהנמשכלת עד מאוד כבנות צלפחה, והיתה ממעטת בשיחה  
היה יתום בשילה והרבנה להתפלל ולקרית בספרי מוסר כבן. . . . ישמח  
בפי אבותיו אבי והיתה בעלת קומה והלכה שחות ושח עינים דרך צניעות  
. . . . בעבור זה. . . . נולדת ביום ג' כ"ז אייר תפ"ג לפ"ק

בש יתום והלכה בדרך כל הארץ בשיק ג' אלול תק"א.  
יוזכור אלהים את נשמת הבתולה המהוללה מרת שארלה בת מהור"ד  
היה יתום יוסף יוזפא סג"ל עסא שהיתה צנועה ומוכרת בנימוסין, והיה  
. . . . יתום אמונה כמעשה אומן דרשה צמר ופשתן ותעש בחפץ  
גם חפץ כפיה בלי שום מורה אשר הורה גבר או אתתא, גם כתבה  
היה יתום כתב מהודר ולשון צה בלי שום מלמד רק הרגילה את עצמה  
היה יתום לתור ולדרוש בעת שהיו כותבים התלמידים אצל המלמדים  
היה יתום והיתה צנועה ובמיעוט שיחה, והיתה מתפללת תפלות חובה  
היה יתום ובזמניהם ודקדקה בברכת הגהנן לשם הבורא ית"ש, בעבור זה

ועל אשר נתן אביה לצדקה... נולדת ביום ג' י"ח סיון  
תפ"ח לפ"ק ושקבה חיים לכל חי והלכה בדרך כל הארץ ליל  
ג' נהנו ד' ויאלול תק"א...  
ויזכור אלהים נשמת האשה חשובה היקרה מרת קלעב בת מהור"ר ראובן  
זצ"ל מק"ק פפד"מ והיתה אשת היקר מ' אברהם בר ראובן  
מאיר הלוי ז"ל עבד שכל ימיה עוסקת ורצת לדבר מצוה  
ומסתפקת במועט ומשכימת ומעריבת לבה/כ ואיזה שנים קודם  
מותה תקנה פרנת לארון הקדש בדיה טב"ה עבדו זה ועבדו  
שבנה הבח' מ' מאיר הלוי נדר בעבורה מתנה לצדקה . . .  
נפטרת ונקברת בשם טוב ביום ד' ט"ז מנחם תקי"ח לפ"ק  
פה דייק"ה...  
הילד ישראל בן מ' יהודה ליב ביהלפעלד שהיה הולך  
לכות הספר והיה נושא חן בעיני אלהים ואדם ועבדו שאביו  
נותן לצדקה ולחברת ג"ח בשכר זה... נולד בליל ד' ט"ו  
שבט תקי"ב לפ"ק והלך לעולמו כ"ג שבט תקמ"ו לפ"ק  
ונקבר בקברת פה דייק"ה...  
ויזכור אלהים נשמת מורינו ורבינו גאון עוינו מחמד עינינו זה סיני בקי  
בכל הדרי תורה מי כמוהו כורה הוא נהו הרב החסיד מופלא  
שכמהדריק שהי מוכתר בני כתרם כ"ת וכתר שם טוב וכתר  
נימוסין שלשלת היוחסין והיה עד מאד שפל רוח בפני כל  
אדם ענותן כהילל אין גומרין עליו את ההלל כמרגנתא דלית  
בה מימא טובינא דחכימא כבוד שמו מפאדים המאיר לארץ  
ולחרים מהור"ר יהודה בן החבר ח' יוסף בן האב"ד מהור"ר  
יהודה שהיה אב"ד בק"ק בינא והגליל ובק"ק הענע ופרודהא  
בן פ"ו כה"ר שמואל זצ"ל כמשפחת רם הגאון מהור"ר ליווא  
בר בצילאל זצ"ל אב"ד ור"מ בק"ק פראג שהיה אחיו של פ"ו  
הר"ר שמואל זצ"ל הנ"ל נקרא מהור"ר יודא מילר אב"ד ומורה  
צדק אשר החזיק כל ברק במדינת קלונא גליל ריין וגליל  
ארנשבורק ומצ"ש במדינת כארק ומוינשטר וכמעט בכל הגולה  
כי נפוצו מעינות הוראותיו בכל תפוצות ישראל ושאלה ליב  
בתשובות הגאון חכם צבי זצ"ל אשר סתם דבריו ולא הזכיר  
את שמו מידו היתה זאת ליהור' ידיו רב לו בים התלמוד  
ופוסקים והשיגה ידו שכתב על גליון תשובה הנ"ל וז"ל אני  
הוא השואל ודחה את תשובתו בקנה החכמה בראיות מוכחות  
ידאו עינינו וישנח לבנו ועוד הזכירו הוראותיו בשו"ת שמות יעקב  
ושב יעקב, ושאל דוד מהגאון האב"ד מהור"ר דוד אופנהיים  
והנה הניח בבות נכאתו חבורים נפלאים, ד' חלקים

L. Del. Jud. 1894, 54, 51



מתשובותיו שנחלקים על ד' מורים, ועוד חבור אחד נחמד  
הרושים לכל חפציהם על ה' חומשי תורה כלולים וכלולים  
יעלו וירדו לעומק הלכה, ולא כהנהו דרשנים קטפנים חרושים  
מקדוב באו החוקקים חקקי און ומכתבי עמל כתבו, לא כאלה  
החלקי זצ"ל אך היה נאה דורש ונאה היה מקיים והיה משתדל  
כל ימיו בפלפול ומתוך בקיאותו להציל את הנשר הגדול  
הרמב"ם זצ"ל מהשנות הראב"ד זצ"ל, והיו ידיו אמונה לרמות  
מלתא למלתא בשכל צח ווך. ומוי כהחכם אשר ידע פשר דבר  
בין הצדדים כרי שלא להשביע את הנתבעים או את התובעים  
ע"י הפוך דחש לדין מרומה. והיה מתון ברין כמוהו ירבו  
בישראל הורים ומורים, והיה יושב בתענית ארבעים שנה מרי  
יום ביזמו. וכמה פעמים בת מות משבת לשבת. בשנר למור  
תורתו וצדקת ה' אשר עשה ומשפטיו עם ישראל, ובעשר שנרבו  
בניו בער נשמתו לקופה של צדקה ולחברת ג"ח כאן ק"ק דיין  
א"ע יזכור אלהים את נשמתו עם נשמת א' ו' משה ואהרן  
דוד ושלמה ושאר צדיקים וחסידים שבג"ע ותהא נשמתו צרורה  
בצרור החיים תחת כסא כבודו יתברך בשמים ממעל א"ס.  
השמש יצא על הארץ ז' כסלו שנת תכ"א שהיה אב"ד  
במדינת קלונא מ"ח שנה ומלפנים ה' אב"ד במדינת קליווא.  
ואיתן מושבו ה' בק"ק קליווא בבח"מ לא פסק פומי מגרסא.  
ונתבקש לשייבה של מעלה ביום ד' י"ב ניסן ויש תקורה  
לאחריתו. נפטר זקן ושבע ימים בק"ק בונא בן תשעים לשוח  
בשרה בוכים בקברות אשר ברין דארף מול ק"ק הנ"ל מעבר  
לנהר ריין וכבור עשו לו במותו זכותו וגן עלינו ובעדנו א"ס.  
יהודה מילר בני' ש"י עולמו.

יזכור אלהים נשמת האשה הנעימה והישרה שהיתה מדברת על לכה  
בנחת עם חבריות בטעם וסברא ולא כמי שיהפוך ליקח שררה  
ה"ה כרת נפש שמבלה יסורים לסליחות וכפרה ככסף כפורים  
שמה בוגלה בת החב"ד יהודה ז"ל שהית' אשת היה ליב  
הוי"ה יצו ה' אתו את הברכה בעבור שנתן הוא ובניו צדקה  
בערה ובעבור שגמלה חסד עם כל אדם לבקר חולים והיתה  
בקיאה לעשות תחבושת לכויה פצע וחבורה ומכה מריה ותנהג  
לעניים חנם אין כסף בשכר זה . . . בין מנחה למעריב יום  
ה' ח"י שבט תקי"ב נעדרה ולמחרתו נקברה.

יזכור אלהים נשמת בן יקיר לאביו וילד שעשועים לאמו. היה הבחור  
הנחמד כ' דוד מעבלי שנשתנה שמו וקראוהו אברהם בן הישיש  
הנכבד כ' שלמה ולמן ר"ק מק"ק פ"פ דמיון בעבור שנהג

בְּהִצָּנֵג לָקַח עִם ה' וּדְבָרָיו הָיוּ בְנִחַת עִם הַבְּרִיּוֹת בְּדֶרֶךְ כְּבוֹד  
אוֹמֵר כּוֹלֵו. וְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹוֹנָה רְצוּיָה וְרֵאוּי' בִּאֲשֶׁר בְּמִקּוֹם שֶׁאֶסּוּר  
לְהַפְסִיק לֹא הִיָּה מְשִׁיחַ. וּמִתּוֹךְ תְּנוּעוֹתָיו הָיָה נִיכָר שֶׁלֹּא לְדַבֵּר  
אַחַר אֵת דַּעְתּוֹ הַסּוּיָה, מֵאַחַר שֶׁהִתְפַּלֵּל קָשָׁה עֵינָיִם וְלֹא הָיָה  
מְשׁוֹטֵט אָנָּה וְאָנָּה בְּעֵינָיִם רְמוֹת. גַּם נִהְגָּ כְּבוֹד בִּאֲבִיו וְאִמּוֹ וּבְכָל  
מִי שֶׁנִּדְוַל מִמֶּנּוּ. בְּעֵבֹר זֶה וּבְעֵבֹר שֶׁנִּדְרָ אֲבִיו בְּעַד נִשְׁמָתוֹ  
לְקוֹפָה שִׁי"צ וְלְקוֹפָה שֶׁל גִּי"ח . . . לֹא הָיָה עֲדִיין בַּר עוֹנֶשֶׁן  
לְמַעֲלָה, שֶׁהוּא מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלְמַעֲלָה בִּאֲשֶׁר לֹא הִשְׁלִימוּ  
עֲלָיו אוֹתָן שָׁנִים, כִּי נוֹלַד בְּיוֹם ה' עֲרִי"ח סִיּוֹן תַּצ"ג וְלָקַח אוֹתוֹ  
אֱלֹהִים לַיֵּל ג' נְהַי ד' כ"ד אֲדָר רֵאשׁוֹן תְּקִי"ג וְנִקְבַר בּוֹ בְּיוֹם  
פֶּה ק"ק דִּיין וְכְבוֹד עָשׂוֹ לוֹ בְּמוֹתוֹ כִּי שִׁבְחוּהוּ רַבָּנָן בְּשִׁבְחָהִים  
שֶׁהָיוּ רֵאוּיִים לְפִי מַעֲשָׂיו, וּבְכֵן יָבֵא שְׁלוֹם יְנוּחַ עַל מִשְׁכְּבוֹ,  
כֹּאשֶׁר הָיָה עִם לְבָבוֹ.

יְזַכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת הַבְּתוּלָה הַמְהוּלָּה, אֲשֶׁר חָרַל לְהִיּוֹת לָהּ אוֹרַח כְּנִשְׁמַת  
שֶׁדַּעְתָּן קָלָה וְהִיָּתָה מְשִׁמַּחַת אֵת לְבָבוֹת אֲבִיהָ וְאִמָּהּ כִּיּוֹ, גִּלְגַּל כֵּן  
הִיָּתָה אֲהוּבָה וְחַבִּיבָה כְּכַבֵּת עֵין, וְזֶה [שְׁמָה] מֵרַת צְפוּרָה וּבַעֲת חֲלִיָּה  
קִרְאוּהָ שֶׁרָה מִכּוֹנָה פֶּאֶנְגֵּל בַּת הוּיָה הַרְיָר אֲבֵרָהִם סִגְלֵל דוּיִלְקוֹן,  
בַּת הִיָּתָה לְאֲבֵרָהִם וּבְכָל שְׁמָה, כִּמְהָ מַעֲלוֹת טוֹבוֹת עַל אַחַת  
כִּמְהָ וְכִמְהָ דְבִרְיָה הָיוּ נְעִימִים וְחַבִּיבִים לְאוֹנֵי שׁוֹמְעִיָה וְתַחֲוִי  
נוֹשָׂאָה חֵן בְּעֵינָיִם כָּל רוֹאֵיהָ, וְקִבְּלָהּ אֵת כָּל אָדָם בֵּין עֵינָיִם בֵּין עֶשֶׂר  
בְּסִבֵּר פְּנִים יְפוֹת, עָשְׂתָה צְדָקָה וְחֶסֶד שֶׁלֹּא בִידֵים רְפוּת, וּמִצָּאָה  
חֵן וְשִׁכַל טוֹב בְּעֵינָיִם אֱלֹהִים וְאָדָם, כִּי גִמְלָה חֶסֶד לְרַחֲוִיקִים  
וְלְקִרְוִיבִים קְרוֹב קְרוֹב קוֹדֵם וְהִיָּתָה אוֹהֶבֶת וּמִקְרֵבֶת לְזִמְדֵי תוֹרָה,  
אֵין סִפְקָ שְׁעֲלִיָּה הִיָּתָה הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה. מֵאַחַר שֶׁהָיָה רוּחַ הַבְּרִיּוֹת  
נוּחָה הַיּוֹמָנָה, גַּם רוּחַ הַמִּקּוֹם הָיָה נוּחָה הַיּוֹמָנָה. בְּעֵבֹר זֶה . . .  
נוֹלַדַת בְּיוֹם ג' ט"ז אֵייר תַּצ"ו לְפ"ק וַיִּקַּח הַצִּיּוֹר אֵת צְפוּרָה  
וְעִיּוֹף יַעֲוֹפָה עַל פְּנֵי רִקִּיעַ שָׁמַיִם תְּנַצְבִּי"ה. נִעְדְּרָה מִשִּׁק בְּיוֹם  
עֶשְׂתֵי עָשָׂר יוֹם נִשְׂיָא פִּנְעִי"אֵל' בֵּין עִבְרִין' וְאַתָּה ה' הִקְרַב  
אֵלַיךְ אֵת אֲהָרֵן, אוֹ תַחְפוּץ זְבַחֵי צְדָקָה, וְאוֹ תַחְפוּץ כָּל בְּרַק בַּעֲת  
יָבֵא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בִּי"ב א"ס.

יְזַכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת הָאִשָּׁה הַחֲשׁוּבָה, שֶׁהִיָּתָה לְבַעֲלָהּ אֲהוּבָה, וּמֵאֲד  
חַבִּיבָה, כְּדִבְרֵיהֶוּ רַבֵּב הוֹנֵא חוּבָה, הִיָּה מֵרַת קִילָה בַּת ר' שְׁלֵמָה  
בִּיר ז"ל שֶׁהִיָּתָה אִשְׁתֵּי ר' מִשָּׁה בַר יַעֲקֹב ז"ל וְיוֹנִטְרִשׁוּיִק  
בְּעֵבֹר שְׁנַהֲגָה אֵת עֲצֻמָּה בְּנִימוֹסִין וְעָשְׂתָה צְדָקָה וְחֶסֶד כֹּאשֶׁר  
רֵאָתָה כֹּאבִיָּה ז"ל שֶׁהָיָה נָדִיב לֵב עַד יוֹם מוֹתוֹ וְהִיָּתָה כָּל  
כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה וּבְיוֹם מוֹתָה צוֹתָה לְבַעֲלָהּ שִׁיעֲשָׂה  
פְּרוּכָת כְּמוֹבַחַר שְׁבַמְלִבוּשִׂיָה שֶׁל מִשִּׁי וְכֵן עָשָׂה וַיִּתְנַדְּוֹ לְבֵית

הכנסת פה ק"ק דייץ וקבלה וקיימה לא ישבתי בסור משחקים ואעלוז (ירמיה' ט"ו) והיתה אהבת לומדי תורה ונהגה בהם כבוד, ובעת דחקם הלויית להם על משכון, והיו כאשר ארכו לה הימים החזירה המשכון בלא קרן ולא רבית במחירו, בעבור זה ועבור שנדר בעל אהותה מרת יוטלה פו"ה כ' שלמה זלמן רינטסקאפף . . . בשנת להגיד כי ישר ה' ביום א' ב' דר"ה אלול נעדרה, ובו ביום פה דייץ נקברה.

**זכור אלהים** נשמת האשה החשובה, שנתגלה ברוב טובה, ולבעלה היתה אהובה, חמיבה מול המיבה, ה"ה מרת יוטלה בת הנדיב המנוח כ' שלמה ביר ז"ל אשת חיל עשרת בעלה הו"ה כ' זלמן רינטסקאפף מק"ק פ"פ דמיין בעבור שנהגה את עצמה כשורה, וכבדה שבתות וי"ש ככתוב בתורה, ומה מאוד היתה מצמערת שלא היתה יכולה לילך לב"הכ מפני שהיתה בעלת יסורים והיתה מוכרחת להיות כבודה פנימה כאלו יושבת בבית האסורים, וקבלה היסורים כאהבה, ועל שהיתה יושבת תחת טומ"ד בחדר, השגיחה שיהיו צרכי ביתה מסודרים על הסדר, וגם על בניה ובנותיה השגיחה שיהיו מסודרים בעסקיהם כדי למצוא הן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם, ולהיות אמונה ירם. בעבור זה ובעבור שבעלה הו"ה כ' שלמה רינטסקאפף הנ"ל נדר עבור נשמתה לקלפי של ג"ח ולקופת החשאים מנדבת לבו לב טהור תנצב"ה . . . בשנת תקי"ד ליל ב' נגהי ג' כ"ב כסלו נעדרה, ולמחרתו יום ג' בכבוד גדול פה ק"ק דייץ נקברה.

אשר בר יעקב ז"ל עבור שגשא ונתן באמונה ועשה תפלתו בכוונה והיה מן הנעלבים ואינם עולבים ודברו בנחת עם הבריות בשכר זה ובשכר שחתנו הו"ה כ' סענדר רינטסקאפף נתן מתנה הגונה לחברה ולצדקה תנצב"ה . . . היה נקרא בפי המון אנשיל ברויאווילער, נפטר ונקבר ביום י"ב חשוון תקי"א לפ"ק פה ק"ק דייץ יע"א.

הבתולה המהוללה מרת מינדלה בת הריר ישראל ש"ץ זצ"ל שהיתה צנועה ודבורה בנחת עם הבריות והית' מוכה ביסורים כל ימיה במכאובים ומקבלת באהבה והיתה מתפללת תפלתה ערב ובקר וצהרים בשכר זה ובשכר שנתן אחיה לצדקה וגם לחברה תנצב"ה . . . נפטרת ביום הושענא רבה שנת תקי"ט לפ"ק ונקברת בו ביום פה דייץ נקראת מינדלי בת ה' ישראל ציליך זצ"ל.

**זכור אלהים** נשמת פ"ו מדינת קלוגיא ושתרלן גדול שהיה בעל הן ושכל טוב ופומי' היה מחכים וידע לרצות את המושל הגדול הדוכס

החסיד המיוחס ויועציו במענה רך ועל הסדר דבריו ערך, בעת צרה ועצב, לפני מלכים התיצב, 'בחסד היה נכנס בלא בר, אין ערוך אליו מנהיגים שהיו כבר, היה אביר הגביר הקצין המפורסם, ברא בן חרסום, המכובד החב"ר משה בר יצחק אברהם יקותיאל והאיש משה עניו היה יראת שמים על פניו, גמל חסד לעניים, נדיב על נדיבתו יקום לתת צדקה הון עתק בסתר ודברי פיוסים, והיה מרחם ומנחם לבבות בני אדם האומללים, והיה נכון למוערי רגל לשמח לב גר יתום ואלמנה ככתוב בתורת משה בפרט בימי הפורים עד חג המצות חקר ודרש לידע מי שהוא נצרך וצוה ליתן להם קמח לבן לאפות מצות, ויין חמר מלא מסך לחג הפסח, והחזיק ידי לומדי תורה, ומפני דרכי שלום וקרוש שמו יתברך עשה חסד לאומים, ועשרו שמור לטובתו גנו למעלה במקום שאין היד שולט, וחיל שהי' בולע כך היה פולט, לפליטה גדולה מתנה רבה, לעולם הבא. וזה שבועות לא כביר קודם מותו, הלך לק"ק נייאוויט עיר תולדתו, להשתטח על קברי אבותיו אשר בארץ החיים המה, והניח אחריו ברכה לבני משפחתו שמה, גידל את בניו ובנותיו להיות מוכתרי' בנימוסין והנוחם עתירי נכסין, ושדכם עם גדולי דור מיוחסין, גם היה מתחבר בחברות ג"ח בק"ק בונא ופה ק"ק דייץ חיזק ידיים רפות ואימץ ברכים כושלות רגל עני רגל בפני עצמו לענין פזר כסף, ובשם טוב אל עמו נאסף, בשכר צדקותיו אשר עשה ואשר עשו יורשיו לתועלת נשמתו הזכה והטהורה תנצב"ה . . . ביום ב' ד' כסלו תפלה למשה נערר ובו ביום בכבוד גדול ולוית חן נקבר בבית עלמין בריינדארף מול בונא לפרט סדר ויצא קדם והלך לפניו צדקתו כי זה כל האדם. יציאתו עשה רושם. זעיר שם זעיר שם. שמו הטוב נודע במרחקים, בקרית חוצות ברחובות ושוקים, כא' מבני ענקים שקיים אלה המצות וחוקים, אשרי האיש אשר ברתו בצדק ועליותיו במשפט בנה מקדש מעט והחזיק מנין עשרה וספרי תורות ושי"ץ ואל דהכים לא פנה. כי מרוב ענותנותו ישב למטה מְקַלָּם. יחשב בעיני הבורא כאלו בנה היכל ואולם. גם במטרפולין בריאל בנה ב"ה בנין מפואר, לחודות להלל לה' ולפאר.

יזכור אלהים נשמת האשה החשובה המפורסמת במעלות ומדות תרומיות ה"ה החסידה בעלת חן וחסד ושכל טוב ברוכה מרת רבקה בילה בת יקותיאל וצ"ל שהיתה אשת הו"ה הר"ר אברהם סג"ל דוילקן כאן דייץ בעבור כי כל ימיה היה תפארתה תפארת

אדם לשבת בית כבת מלך פנימה, בל מצא בה שמיץ דופי או פנימה באופן כי צופיה הליכות ביתה ובטח בה לכ בעלה הן במדות נימוסיות הן במעלות תורניות בנידול בניה ועשתה צדקה בסתר בדברים שהורשית היתה המכנסת מבלעדי בעלה השכיחה בטוב מעם ודעת לעשות כרצון איש ואיש . . . . כי אמנם אין אשה מתה אלא לבעלה ותסירה הואת מתה גם לשני בניה שהשיחה עליהם, גם לומרי תורה נחסרו בהעדרה כי היתה מהנות לתת מנכסיה וכן לכל עניי העיר כל אחר לפי מעלתו בזכות זה . . . . ביום ש"ק כ"א ניסן שהוא שביעי של פסח תקי"ח נעדרה ולמחרתו נקברה.

**יזכור אלהים נשמת האשה החשובה כאילה שלחיה מרת הינד בת ט"מ הר"ר יוסף יוזלן וואלך שהיתה אשת שתדלן הגדול פ"י הר"ר משה נ"יו זצ"ל עבור שכל ימיה היתה מטיבה לכל היתה חכמנית גבירתנית ודרשנית ועוסקת בג"ח ומקרכת הנייתה לעניים ולעשירים והיתה מחוקת ידי לומדי' ומהנת ת"ח מנכסיה וכמה משרתים ומשרתות בביתה היתה מכניסה לחופה על הוצאותיה ומי יכול לספר כל שבחיה כי רבה היא וכל הנשים יתנו לה יקר וכבוד ועבור ששני בניה היקרים הר"ר יעקב והר"ר זוסמן יצ"ו נותנים שכר לעשרה לומדים שלומדים כל א' פרק משניות בכל יום זה שנה תמימה ועבור שנוררים ונותנים עבורה מתנה הגונה לצדקה ולחברת ג"ח ק"ק דייץ בשכר זה . . . נפטרת בשם טוב ביום ד' א"ח דשבועות תקי"ח ונקברת מעבר לנהר ריין בבית קברות השייך לק"ק בונא הבירה.**

" "

האשה חשובה היקרה והישרה מרת שרה הינדלה בת המנוח הר"ר יהודא ליב מערש שהיתה אשת פ"ו הנדיב כ"ש הר"ר שלמה ארנהיים זצ"ל בעבור שהיתה ביתה פתוחה לרוחה ומקרכת הנייתה לעניים ולעשירים והיתה כבודה בת מלך פנימה ובתה היתה משיאה לת"ח ועוסקת בג"ח כל ימי חייה בשכר זה ובשכר שבתה הקוננה מרת פרומט אלמנת המנוח החסיד המושלם כהר"ר שלמה אהרן הלוי זצ"ל ובנה הבי"ח התורני ה' יוסף סג"ל דוילקן נדבו מתנה הגונה לצדקה ולחברה קדישא ג"ח בשכר זה . . . נפטרת בשם טוב ונקברת בבית הקברות דק"ק דייץ מול קעלין ביום ב' ששה ימים לאחר שב שנת תקט"ז לפ"ק.

**יזכור אלהים נשמת הבי"ח האברך אב בחכמה ורך בשנים ה"ה בחור כארזים החתן כ' אפרים יוסף בן החסיד המנוח הר"ר שלמה אהרן הלוי דולקן זצ"ל עבור שכל ימיו היה מעורב עם הבריות וכמה**

פעמים היה גבאי החברא קדישא דג"ח והיה עוסק בכל כוחו למעמד ומצב החברא והקהילה ונמנה לכל דבר מצוה וגם היה קובע עתים לתורה והיה ג"כ בחברת ת"ת ומשאו ומתנו היה באמונה עבור זה ועבור שאמו מרת פרומט בת הר"ר שלמה ארנום ז"ל נתן עבורו מתנה לצדקה ולחברא בשכר זה . . . וימת יוסף ביום ג' ט"ז שבט תר"ץ לפ"ק ונקבר בו ביום פה ק"ק דייץ יע"א.

יזכור אלהים נשמת האשה חשובה מרת רבקה גיטכי בת כ' פנחס ועליגמן שהיתה אשת גובה מדינה כ' אייזק ווי"ש עבור שבטח בה לב בעלה שהיתה עקרת הבית גמלתהו טוב כל ימי חייה ועוסקת בג"ח ורצתה לדבר מצוה לבקר חולים ולוית המת ולתנם אבלים ומהנת ת"ח מנכסיה ועבור שהניחה אחריה ברכה שצוה קודם מותה ללמוד עבור נשמתה בשכר זה ובשכר שבעלה הנ"ל ובנה הב"ח כ' פנחס ועליגמן נותנים עבורה מתנה הגונה לצדקה ולחברת ג"ח . . . נפמרת בשם טוב ונקברת ביום ב' כ"ח תשרי תקי"ט פה דייץ.

היקר כ' משה בר מאיר ז"ל מכפר האקין-ברוך עבור שהיה מוגדל יתומים תוך ביתו והספיק להן כל צרכן והשיאן סמוך לפרקן והיה עניים בני ביתו ויביתו היה פתוח להן לרוחה וכל ימיו היה עוסק בגמילות חסדים ומטיב לכל אדם והיה דבורו בנחת עם הבריות בשכר זה ובשכר שבן חורגו התורני הח"ר משה בר יצחק ז"ל נדר ונתן עבורו מתנה הגונה לחברת ג"ח ולחברת ת"ת ולחקדש כאן דייץ . . . ומשה עלה אל אלהים בליל משיק לסדר ולפרט קטנתו מכל החסדים ונקבר ביום א' י"ז כסלו בקבורת האקין-ברוך.

היקר כ' בנימין בר אליעזר וואלך עבור שהיה משכים ומעריב לבי"ה והלך בתמימות בדרך הישר והיה בחברת ג"ח כמה שנים עבור זה ועבור שיורשיו נתנו עבור נשמתו מתנה לצדקה . . . נפטר בשם טוב כ"ח ניסן תקל"ד לפ"ק פה דייץ.

יזכור אלהים נשמת המופלא ומופלג בתורה זקן זה קנה חכמה כש"ת מהור"ר יוסף יוזפא בן החסיד מהור"ר משה קאשמץ הלוי עסא זצ"ל וחתנו דבי נשיאה היה הגאון הגדול ה"ה כש"ת מהור"ר יודא מילר זצ"ל עבור שהאיר עיני הגולה בחיבורו ס' המסביר שהוא פ"י מובחר על סליחות אשר הדפיס שנתחבא עליו ברכה ובחיבורו ספר נוהג כצאן יוסף ועוד ספר קטן הכמות ורב האי"ו יקרא שמו בישראל קנה גביע הכסף ועוד כמ"ס וחתום באוצרותי' הדושי וכתביו אשר נקבו בשמות ספר תהלתו כפי

ר"ת בן פורת יוסף שהוא פ"י נחמד על ספר תהלים וגם ספר רצפת כה"ט ר"ת בעל הטורים והוא פ"י נאה ויאה על בעל הטורים: וגם ספר לחם חמודות והוא פירוש נפלא על ספר הרשב"ם ומה גם לרבות כמה וכמה חרושים שחידש והמה בכתו"בים ודרשות פרד"ם גם העמיד תלמידים הרבה בק"ק אמשטרדם בחכמת הדקדוק גם היה כל ימיו מן המתמידים לקים והגית בו יומם ולילה והיה איתן מושבו מ"צ לעדתו כאן ק"ק דייץ בשכר זה ובשכר שסבל יסורים קשים ז' חרשים קודם מותו וקבלם מאהבה ובשכר שבנו הבח' הר"ר אברהם סג"ל נתן לפי ערכו מתנה לצדקה . . . פנה הודו ביום ש"ק פ' דאזינו שהוא י"ב תשרי ונקבר למחרתו ביום א' י"ג תשרי שנת ת"סור ק"ללה י"בא ט"וב לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת ראשה המהוללה החשובה מרת געלכי בת הר"ר שמואל ציל"ך כאן דייץ זצ"ל שהיתה אשת הנעלה הר"ר ליב פיקרט מק"ק פ"פ ד"מ עבור שהיתה פתחה פתוח לרוחה ומקרבה הנייתה לעניים ולעשירים ומחוקת ידי לומדי תורה ועבור שבן אחיה הבח' כ' ליב בהר"ר ישראל ז"ל נתן עבורה מתנה לצדקה ולהכרה ג"ח כאן דייץ בשכר זה . . . נפטרת ונקברת בשם טוב ביום עש"ק כ"ב סיון תק"כ לפ"ק בפראנקפורט דמיין.

האשה החשובה היקרה והישרה מרת שרה לאה בת הר"ר שמעון פרעשבורג זצ"ל מווינא שהיתה אשת פ"ו הר"ר ליור דיסלדארף עבור שהיתה מנשים באהל תבוך וביתה פתוח לרוחה ומקרבה הנייתה ועוסקת בג"ח ומגדלת בניה לת"ת ומחוקת ידי לומדי תורה בשכר זה ובשכר שבנה הר"ר מיכאל נתן עבורה כתנה לחברת ג"ח פה דייץ וגם כתנה לצדקה . . . נפטרת ונקברת בקבורת ק"ק דיסלדארף ביום ב' ה' אייר שנת תק"א לפ"ק.

הילדה שרה עדיל בת הר"ר משה האקן-ברוך עבור שמן היום אשר היתה יכולה להתפלל לא עברת זמן תפלה ולא נהנית מן עה"ז בלא ברכה ראשונה ואחרונה ובלילה עמדה והתודה קודם שכבה בכוונה גדולה וכברה אביה ואמה ביתר עז בשכר זה . . . נפטרת בליל ש"ק כ' שבת ונקברת למחרתו יום א' כ"א שבת שנת תקכ"א לפ"ק פה דייץ והיתה בת עשר שנים. יזכור אלהים נשמת הבחור בטוב הוא ניהו הבח' כארזים הר"ר יוסף יוזפא בן פ"ו האלוף הר"ר אליעזר מק"ק דיסלדארף עבור שהיה למד בישיבות לשמור ולעשות והיה ירא וחרד על דבר ה' מאוד מאוד

ולא טעם טעם הטא ותפלתו היתה בכוונה ורבורו בנהת עם הבריות וכל עסקיו באמונה היה עושה וקבע עתים לתורה והיה מטיב עם כל אדם בשכר זה ובשכר שאחיו הר"ר מיכאל יצו נדר עבור נשמתו לצדקה . . . וימת יוסף ביום ש"ק פ' יתרו שהוא י"ט שבט ונקבר למחרתו יום א' כ' בו שנת תקכ"א לפ"ק בקבורת ק"ק דיסלדורף.

יזכור אלהים נשמת אשה חשובה מרת בילא בת כ' וואלף מונדארף שהיתה אשת המנוח כ' הירץ וואלף מק"ק בונא, ולעת זקנתה נתאלמנה ונשאת כאן דייץ לה"ה כ' ליב הויז, יזכרה ה' לטובה עם נשמת א"י/ו שר'ר"ו/י עבור שעשתה תפלתה בכוונה ובעבור שאחיה נתן מתנה לצדקה ולחברה . . . נפטרת ונקברת ז' תמוז תקי"ח לפ"ק פה דייץ.

אשה חשובה מרת חוה בת חזקיה יעקב ז"ל שהיתה אשת אנשיל ברויווילר ז"ל עבור שהלכה דרך ישרה ובמצות ח'נה היתה נזהרה ושמחה בחלקה כעשירה ועבור שחתנה הו"ה כ' סענדער רינטסקאפף נתן עבורה מתנה לצדקה ולחברה ג"ח בשכר זה . . . נפטרת ביום א' ב' אדר שני ונקברת למחרתו ביום ב' ג' אדר שני בקבורת ק"ק דייץ שנת תקכ"א לפ"ק.

הבחי מאיר בר אשר ברויווילער עבור שנהנה מיגיע כפו ולא צפה לשלחן אחרים ועשה תפלתו בזמנו והלך בתומו והיה מתורה ממש עד יציאת נפשו וגיסו הו"ה כ' סענדער רינטסקאפף נתן מתנה הגונה לחברה ג"ח ולצדקה בשכר זה . . . נפטר ליל ג' סמוך לאור הבקר נגהי יום ד' י"ב אדר שני ונקבר בו ביום בקבורת כאן ק"ק דייץ יע"א שנת תקכ"א לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת טהר גברא ה"ה החב"ד משה בר יצחק הנקרא ר' משה האקין-ברוך באשר שמקמתו עד יום מותו היה ירא וחרד על דבר ה' ובאשר שאבותיו ז"ל לא היו משיגים ידיהם להחזיק לו מלמד גלל בן הלך מאליו לק"ק פ"פ ולמד שם תשעה שנים והיה כתמיד בלימודו וגם פה לא נח ולא שקט יום ולילה ולא מש מתוך אוהלו של תורה וסיגף עצמו בתענית וטבילה כל הימים לרבות הלילות גם היה מוחל ואומן גדול והכניס כמה וכמה בכריתו של א"א וסיכן עצמו בסכנת דרכים לכרחוק ויהי בדרך במלון, וכל הוצאות הדרך היו מכיסו ועליו נאמר משה עבד ה', ויהי אחרי מות משה ניתן לו סמיכות מהגאון אב"ד נר"ו להקרא זרעו אחריו מורינו רב ר' משה ובעת חליו לא פסק פומיה מתורה ותפילה עד יציאת נשמתו בזכות זאת



ובזכות שיורשיו נתנו מתנה לצדקה . . . נפטר ונקבר בשם טוב פה דייץ יום ג' ה' כסלו שנת תקכ"ב לפ"ק. וימת משה עבר ה' ונקבר בקבורת סמוך לקהלתנו יע"א ק"ק דייץ.

יזכור אלהים נשמת האשה חשובה מרת מינדלה בת כמר זלמן צ"ד ז"ל שהיתה אשת הר"ר אנשיל . . . הדר בצ"ד עבור שהיתה עטרת בעלה ועיקרת הבית וגומלת חסדים לעניים ולעשירים ומקרבה הנייתה עם כל אדם בשכר זה ובשכר שיורשיה נתנו מתנה לצדקה . . . נפטרת ביום ו' חשון שנת תק"י לפ"ק ונקברת בקבורת פה ק"ק דייץ.

הולך תמים ופועל צדק ה"ה הר"ר אשר אנשיל בהר"ר אליקום געטשלק . . . ברוך הדר בצ"ד עבור שהיה איש צדיק תמים ונהנה מיגיע כפו כל ימיו וסבל צער גדול בנים שהיה אלמן י"ב שנים והיה איש תם וישר בשכר זה ובשכר שאוזה חדשים קודם מותו קנה להיות נמנה עם חבורת ג"ח דכאן ק"ק דייץ לדבר מצוה . . . נפטר בשם טוב יום ד' ו' ניסן תקכ"ב לפ"ק ונקבר פה בקבורתנו דק"ק דייץ יע"א.

האשה חשובה מרת אליק בת ר' יעקב ז"ל וואלך משמטברג שהיתה אשת הר"ר ליב ראמינגען עבור שהיתה משכמת ומערבת לבה"כ ולשמוע קדיש אצל החברה ובשכר שכנה הב"ח מנחם בן הר"ר יהודה ז"ל נתן עבור נשמתה חצי זהו לחברי ג"ח ורביעי' זהו לצדקה . . . נפטרת בשם טוב ונקברת בו ביום יום ד' י' לחדש שבט שנת תקכ"ב לפ"ק פה דייץ יע"א.

אברם יהודא אר"י בר יצחק ב"ר ז"ל עבור שנתן מלחמו לדל והלך ברוך תמים ועבור שיורשיו נתנו מתנה לצדקה בשכר זה . . . הלך לעולמו יום ה' כ"ח אדר תקכ"ה לפ"ק ונקבר בו ביום פה דייץ.

ר' יהודה בר שלמה הויזה עבור שכל ימיו נהנה מיגיע כפו ונתן מלחמו לדל והיה משמח חתן וכלה לשם מצוה ועבור שבנו ר' מרדכי נתן עבורו מתנה לצדקה . . . נפטר ביום א' י"ט אדר תקי"ט לפ"ק ונקבר למחרתו ביום ב' בקבורת פה ק"ק דייץ והיה נקרא ליב הויזה.

יזכור אלהים נשמת האשה חשובה מרת שארלי בת כ' יעקב ז"ל שהיתה אשת ר' משה דויארץ עבור שמקרבת הנייתה לעניים והיתה מגדלת בניה לתורה ולמע"ט והיה לה צער גידול בנים ומתו כולם בחייה ואחר שנתאלמנה חזרה למקום ילדותה והולכת ערב ובקר לבה"כ וצוה קודם מותה לעשות כלי קדש כאחד ממלבושיה

וכן נעשה ובשכר שאחיה הייה ר' אייזיק וו"ש נתן עבורה לצדקה ולחברת ג"ח . . . נפטרת ביום ג' ונקברת ביום ד' ר"ח טבת תקכ"ז לפ"ק פה קבורת דייץ יע"א.

**יזכור אלהים נשמת האשה היקרה והישרה מרת צערלה בת החבר רבי אברהם סג"ל דולקן שהיתה אשת הנעלה ר' משה בר יהודה ליב רינטסקאפף** פה ק"ק דייץ עבור שהיתה מקבלת יסורין באהבה ובחבה ובכל זאת היה שם שמים שגור בפיה והיתה עוסקת בכל יום בתפלות ובתחינות ובקשות והיתה אוהבת לומדי התורה ומכבדם וגם לבעלה ולאביה. וכי הות עדיין בריאה וחוקה היתה מקרבת הנייתה והיתה עמרת בעלה, וכמה שנים לא באה חוץ לפתח ביתה עבור זאת ועבור שבעלה ובנה נתנו עבורה מתנה לצדקה . . . נפטרת בשם טוב ביום ש"ק כ"ח כסלו ונקברת למחרתו ביום א' כ"ט בו תקכ"ט לפ"ק.

האשה חשובה היקרה והישרה כאמנו שרה מרת געלבי בת הח"ר ר' דוד הכהן שהיתה אשת ר' יעקב ש"ץ עבור שהיתה עמרת בעלה והיתה משכמת ומערבת לבה"כ והיתה כל כבודה בת מלך פנימה ולא היתה יצאנית ובידיה טוה להספיק צרכי ביתה והיתה מסתפקת במיעוט, וירדה עם הנשים לטהרתן ביומי דסתווה בפנים שוחקת, בעבור זה ובעבור שבנה ר' אלכסנדר נתן עבור נשמה מתנה לצדקה . . . נפטרת ונקברת בשם טוב יום ג' כ' תמוז שנת תקכ"ט פה דייץ.

הישיש והזקן כ' שלמה אברהם בן ר' אברהם יצחק יששכר הככונה בער והיה נקרא בפני הבריות זלמן רינטשקאפף ממשפחת הרמה בפ"פ עבור שהיה ירא ה' מנעוריו וחרד על מצותיו ונתן צדקה כל ימיו וברח מן המתלוקת והיה משכים ומעריב לבה"כ וישב בבה"כ לומר שם תחינות ובקשות עד אשר באו ימי הזקנה והיה כלוא בביתו אעפ"כ היה מתמיד לקרות בספרי מוסר ויראה בשכר זה ובשכר שבנו הנעלה ר' סענדר נתן עבורו מתנה לצדקה ולחברת ג"ח . . . נפטר בשם טוב סמוך לעת מנחה יום א' ד"ך אדר ונקבר למחרתו ביום ב' כ"ה אדר תקכ"ח בקבורת פה דייץ יע"א.

**יזכור אלהים נשמת הילד רך בשנים ישראל בן כ' יהודה הנקרא ליב ציליך עבור שאביו חנכו במצות והלך עמו בבה"כ ועונה אישיר והיה והיר במצות ציטיות ובכל ברכות הנהנין והלך בכל יום בבית הספר ועבור שאביו נתן עבורו מתנה לצדקה . . . נולד יום א' ב' חשון תקכ"ה ונפטר ביום א' כ"ט טבת ונקבר למחרתו ביום ב' ר"ח שבט תקכ"ט לפ"ק פה דייץ יע"א.**

יזכור אלהים נשמת אדונינו מורינו ורבינו הגאון מהור"ר שמואל בן הח"ר יהודה ז"ל הנקרא רבי זנוויל אשכנזי שהיה אב"ד במדינת קלוגיא וגם וועשטפאלן ומדינת מינשטר והיתה מנוחתו כבוד בק"ק בונא והיה מקיים והגית בו יומם ולילה כי לא פסק פומיה מגרסא והניח בן כמותו ירבה בישראל הממלא מקומו והיה נהג נשיאתו ברמה והיה ענותן כהלל, אין גומרין עליו את ההלל, טובינא החכימי מרגנותא דלית ביה מימא, ויהיו ידיו אמונה לדמות מלתא למלתא בשכל זך וצח, והיה מתון בדין כמוהו ירבו בישראל הורים ומורים, בזכות זה . . . נתבקש לשייבה של מעלה בעיר בוקהאלט במדינת מינשטר ביום הוועד . . . תמוז תקצ"ז לפ"ק.

" " החבר ר' יעקב בר משה בי"ר שהיה חזן ושוחט דמתא כאן דייץ ל"ב שנים וסימנך תפלתו עולה עד לב השמים והיה ירא הטא ועניו גדול ודעתו היה מעורב עם הבריות עבור זה ובעבור שבנו נתן עבור נשמתו מתנה לצדקה . . . נפטר יום א' קודם אור הבקר יום א' דסליחות שהוא כ"ב אלול שנת תקכ"ח לפ"ק ונקבר בו ביום בקבורת כאן דייץ.

" " הש"ץ החבר דוב נח בר משה הלוי הנקרא בפי כל רבי בער חזן שהיה ירא אלהים וקול ערבתי היה חביב בעיני הבריות גם היה שוחט מומחה והיה רץ לכל דבר מצוה עבור זה ועבור שאלמנתו נתנה מתנה בשכר זה . . . נפטר בליל ג' ה' אלול ונקבר ביום ט' תקל"א לפ"ק פה דייץ.

" " הזקן והקנה חכמה החבר ר' פנחס נתן אברם בר ראובן מאיר הלוי הנקרא ר' נמוע לוי עבור שהיה איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע והשכים שחר וערב לבה"כ וכל ימיו רץ לדבר מצוה ולשמוע ד"ת וסיגף עצמו בתעניתים כמה שנים ולעת זקנתו היה סגי נהור והיה מהדר בכל יום לקרוא לפניו תהלים ומעמדות ובכל עשי"ק קריאות הפרשה שמי"ות ונהג את עצמו במדות חסידות ותפלתו היתה בכוונה ובדמעות שליש והיה מעורב עם הבריות ועשה צדקה כפי יכולתו ומפתו נתן לדלים בטוב עין בשכר זה ובשכר שנתנו בניו ובנותיו והתניו וכלותיו לצדקה . . . נפטר בשם טוב ליל ג' נגהו יום ד' ב' סבת בלע המות לנצח.

יזכור אלהים נשמת הנכבד ר' יצחק בר יעקב הנקרא בפי כל אייזק ווינ-טרשוויג עבור שהיה כמה שנים גובה מדינה ונהג הגביות באמונה גם היה כמונה ומנהיג הקהלה כאן דייץ והשכים והעריב לבה"כ שחרית וערבית ואכל מיגיע כפו ומת ביסורים

עבור זה ובעבור שבנו הבח' ר' זעליגמן נתן עבור נשמתו  
חצי גולדן לחברה ורביעי' גולדן לצדקה בשכר זה . . . נפטר  
ונקבר בש"ט ה' אדר תקל"א לפ"ק פה ק"ק דייץ.

יזכור אלהים נשמת אשה החשובה חכמנית דרשנית גבירתנית מרת שרה פרומט  
בת החב"ד שלמה מערש ז"ל שהיתה אשת המנוח החסיד  
הר"ר זלמן סג"ל זצ"ל דולקן והיא היתה יושבת ארמלתא  
שלשים שנה ומגדלת בניה בכבוד ועשתה גמילות חסדים במנוה  
ובנופה עבור זה ובעבור שיורשיה נתנו לצדקה עבור נשמתה  
בשכר זה . . . נפטרת בשם טוב יום ש"ק ונקברת יום א' י"ט  
אדר ראשון תקל"ב לפ"ק דייץ.

אשה החשובה מרת רעבלה בת הגאון מהור"ר יודא מילר  
זצ"ל שהיתה אשת המנוח מהור"ר יוזפא עסא סג"ל זצ"ל עבור  
שהיתה אשת חיל ועמרת בעלה ועבור שבנה הר"ר אברהם  
סג"ל נתן עבור נשמתה מתנה בשכר זה . . . נפטרת ביום  
א' ב' כסלו תקל"א ונקברת בו ביום.

הבח' כ' אברהם בן הר"ר ישראל משה ש"ץ ז"ל עבור שהיה  
בוחר בטוב ומאס ברע וכל ימיו נהנה מיגיע כפו ועבור שאחיו  
נתן עבור נשמתו לצדקה ולחברת ג"ח דק"ק דייץ עבור זה  
. . . נפטר ונקבר בשם טוב בק"ק פראנקפורט דמיין ביום  
ש"ק פ' זכור שנת תקל"ב לפ"ק.

הנכבד החבר ר' משה בר יהודא ליב רינמשקאפף  
ממשפחת רם מק"ק פפד"מ עבור שהיה עמוד ופאר הקהלה  
והיה כמה שנים גבאי דחברה ג"ח והיה משכים ומעריב בבית  
הכנסת ועושה תפלתו בכוונה והשלים ספר תהלים בכל שבוע  
והיה מנוי לכל דבר מצוה ומטיל מליאה לכיס והרבה אנשים  
היה מפרנס מסחורתו היה נושא ונותן באמונה וגם הניח אחריו  
ברכה סך גדול לצורך יתומים להשיאם עבור זה ועבור שבנו  
הבח' כ' יוסף שי' נתן מעות לצדקה ושלם לחברה ג"ח ללמוד  
עבור נשמתו שנה תמימה ושאר דברים טובים שעשה כנו  
עבור נשמתו בשכר זה . . . ומשה עלה אל אלהים ביום ה'  
ונקבר עש"ק ר"ח כסלו שנת תורה דצוה לנו משה לפ"ק.

יזכור אלהים נשמת החבר ר' אברהם יהודא בר יוסף הנקרא ר' ליב  
ביהלפעלד בעבור שהתפלל כל ימיו בכוונה והיה מעונה  
ומדוכה ביסורים וקיבל אותם באהבה ועל ערש דוי לא פסק  
פומי' כיוודי ותחנונים וצוה ליורשיו לעשות דבר טוב וגם נדר  
מעות לחברת ג"ח כאן ועבור שבנו כה"ר יוזפא וכהר"ר אברהם  
וכה"ר שמואל נתנו עבור נשמתו לחברה ולצדקה בשכר זה . . .

נפטר בש"ט יום ה' י"ד אב ונקבר למחרתו מ"ו באב  
שנת תקל"ה בק"ק דייץ.

**יזכור אלהים נשמת אשה חשובה מרת גיטלה בת חיים הכהן ז"ל מק"ק בונא**  
שהיתה אשת המנוח כ"ה אברהם ב"ר רפאל שווייצר ז"ל  
והתה עטרת בעלה ואחר שנתארמלה נשאית להמנוח כהר"ר  
וואלף וואלך ז"ל והיא היתה גומלת הסדים ומקרבת הנייתה  
לכל אדם בשכר זה ובעבור שבנה היקר כה"ר נתן שליט  
נתן עבור נשמתה מתנה לצדקה בשכר זה... נפטרת ונקברת בש"ט  
זקנה ושבעי ימים ביום ב' ד' כסלו תקל"ז פה קבורת דייץ יע"א.  
אלכסנדר מכונה סענדר בר שלמה מכונה זלמן ממשפחת  
רינטסקאפף מק"ק פ"ש דמיין עבור שהלך בתמימות כל ימי  
חיוו והשכים והעריב לבה"כ וקים ועתה כתבו לכם כי כתב  
ס"ת ונתן לבה"כ עם כלי קדש משבח והיה כמה פעמים  
גבאי דחברת ג"ח ונושא בעול עם חבריו ושתי שנים קודם מותו  
מוטל על ערש דוי וסבל יסורין וקבל אותן כאהבת השם  
עבור זה... נפטר בשם טוב ביום ה' כ"ב לירח שבט שנת  
ל"קח"ת אותו אלהים פה דייץ.

**מורינו ורבינו גאון עוינו כחמד עינינו זה סיני בקי בכל**  
חדרי תורתנו כמורו מורה הוא ניהו אב"ד המופלא וכופלג  
כהור"ר אורי פייבש בן הגאון הגדול כהור"ר שמואל הילמן  
זצ"ל אשר תחלת נשיאתו היה בק"ק הענא ואחר כך נתקבל  
בק"ק ליסא ושם הרביץ תורה בישראל וכחמת עלילה הוצרך  
הוא ועוד שני רבנים להמלט נפשיהם ונתקבל הגאון הנ"ל  
בבית המדרש בק"ק ברלין ושם העמיד תלמידים רבים ומשם  
נתקבל לאב"ד בק"ק בונא וכדינת קלוניא וועשטפאלען ומינשטר  
ובשנה ראשונה למלכותו נשא לבבו ליסע לק"ק מיץ על קבר  
אביו הגאון זצ"ל וגם להתרפא שם כי היה חולה את רגליו  
ונתבקש שם בישיבה של מעלה ונעשה לו נס כי לא היה  
שם מקום קבר אצל אביו הגאון ונעתק קבר אביו ממקומו והניחו  
בן אצל אביו זכותם יעמוד לנו ולכל ישראל אמן תנצב"ה ביום  
ד' שבעה ימים לחדש אלול תק"ל לפ"ק.

**יזכור אלהים נשמת האשה חשובה מרת רבקה הענדל בת הר"ר פנחס נתן**  
הלוני והיתה אשת החסיד מהור"ר משה אברם ה"ב ז"ל עבור  
שהתה גומלת חסד לעניים ולעשירים ומנמרי לגברא עד  
דאתי מבי מדרשו ועבור שסבלה יסורים קשים על ערש ד"ה  
שנת תמיכה ונדרה מתנה הגונה לחברת ג"ח לצדקה בשכר זה...  
נפטרת ונקברת ביום ג' כ"א אלול תקל"ז בקבורת דייץ יע"א.

יזכור אלהים נשמת בתולה מרת געלכן בת החסיד ר' זלמן סג"ל דילקן שהשתדלה להחזיק בני אחותה לתורה וידיה שלחה לאביון והיתה עלובה ביותר וביום קודם פטירתה אמרה שהגיע זמנה להתוודות וקודשה השם בכוונה וסבלה צערה ודוחקה ויסורים באהבה. נפטרה בלילה נגהי יום ב' ג' שבט ונקברת באותו יום ובשעת הוצאתה לקבורה נספדה עליה שנת תק"ם לפ"ק פה דייץ.

החסיד והשלם במעלות ומדות הוא ניהו הבח' הר"ר יוסף בן הר"ר מאיר קאסיל מבונא אשר יגע ועמל בתורה כל ימיו וכמה שנים למד בעמידה ושמש ת"ח והיה בקי בתנ"ך בתלמוד ובפוסקים ובספרי קבלה ותפלתו היתה בכוונה גדולה ועסק בגמילות חסדים עבור זה ועבור שיורשיו נותנים לצדקה וגם הניח אחריו ברכה לאיזה לומדים שלומדים עבור נשמתו בשכר זה . . . נפטר בשם טוב ביום ג' כ"ו אלול תקמ"א ונקבר בו ביום פה ק"ק דייץ.

הבתולה הבלה המהוללה מרת רבקה בינכן בת הר"ר גדלי' היימבאך עבור שהיתה צנועה ודבורה היה בנחת עם הבריות ומקרבי הנייתה לעניים ועבור שאביה נתן עבור נשמתה לצדקה . . . נפטרה בשם טוב ביום ב' ד' תשרי תקמ"ב לפ"ק ונקברת בו ביום פה קבורת ק"ק דייץ.

יזכור אלהים נשמת איש תם שמשון בר יצחק ב"ר ז"ל עבור שהיה ירא אלהים והיה כן עשרה ראשונים והספיק את עצמו במועט ורץ לדבר מצוה ולשמוע השיעור כפי המגיד בשכר זה ובשכר שבנו הנעלה ר' דוד נתן עבור נשמתו לצדקה ולחברת ג"ח עבור זה . . . נפטר בשם טוב בערב י"ט האחרון של פסח שהוא כ' ניסן תקמ"א ונקבר בו ביום פה דייץ יע"א.

מן הראוי לכתוב כתב ישר דברי אמת להיות לזכרון אותה כאורע שאורע כאן ביום א' כ"ז סיון שנת תצ"ה לפ"ק והמעשה שהיה כך היה. ביום עש"ק שלפניו בא לבאן הר"ר יוסף בן מהויר נפתלי הירץ הכהן מק"ק אופיבאך ועמו היה קצין אחד מק"ק פראנקפורט שמו ר' יואל לאשיר ודעתם היה לילך על בי דואר דהאלאנד ויהי ביום א' הנ"ל באשמורת הבקר נסעו מכאן מעבר הנהר ריין לילך עד העגלה ויהי בבואם בין הכרמים סמוך לקולוניא ויפול יוסף על פניו ובאשר כרע שם נפל ומת שם בין הכרמים ואיש ר' יואל לאשיר הלך לדרכו על העגלה ועזב את יוסף מת מוטל בחמה והיה מסבבים אותו חיל גדול מאנשי קלוניא עד שבא לכאן הספן וספך כל המאורע אל אנשי קהלתנו ובאותו פעם היה הר"ר

גדליה היימבאך עריין פנוי וגשא לבו את הגלוי ללכת לשם ולקח עור איש אחר מבני קהלתנו עמו ויהי בבואם אל מקום אשר היה מונח שם ויאספיהו המון עם אשר אין להם מספר הניחו לרי גדליה הנ"ל לקחת משם עד אשר ראה בתכמתו שלח אצל מושל העיר לבא אצלו והיה משחרו בממון עד אשר צוה ונתן רשות ליטול את המת ממקומו ולעבור את הנחל לבא לכאן ובשביל זה הוציא הנ"ל הוצאות הרבה עד אשר נתנה הרשות לקבור אותו בקבורת ישראל ובו ביום קברנו אותו פה דייין תנצב"ה. ואחר זמן רב בא בנו הר"ר שמעון הכהן לילך על קבר אביו הנ"ל.

יזכור אלהים נשמת החבר ר' שלמה זלמן בן גמור"ר גדליה היימבאך עבור שהיה הולך תמים ופועל צדק וקבע עתים לתורה והיה זריז לכבד אביו ואמו ואחיו הגדול בשכר זה ובשכר שנתן אביו עבור נשמתו מתנה לצדקה . . . דירתו היתה בק"ק מלהיים אן דער רוהר ושם יצא נשמתו בטהרה ביום א' י"ח תמוז תקמ"ב לפ"ק ונקבר בו ביום בקבורת מלהיים דרוהר.

הבתולה המהוללה מרת קינלא בת מהור"ר גדליה היימבאך עבור שהיתה צניעי ומעלי ותפלתה היתה בכוונה והיה נזהרת עד מאוד בכיבוד אביה ואמה והיתה סובלת יסורין קשין ובשכר שנתן אביה לצדקה . . . נשמתה יצתה בטהרה יום ה' ט' מרחשון תקמ"ג לפ"ק ונקברת בו ביום בקבורת כאן ק"ק דייין תנצב"ה.

מרת אסתר בת אבי"חיל הר"ר אשר ז"ל אשת ג"מ הר"ר גדליה ה"ב מק"ק דייין עבור שהיתה עקרת הבית ועמרת בעלה ומגדלת בניה במדות טובות ורצתה לגמול חסד לעניים ולעשירים עבור זה ועבור שבעלה ובניה נותנים עבור נשמתה לצדקה . . . נפטרת ונקברת ביום ג' ח"י שבט תקמ"ב לפ"ק בקבורת כאן ק"ק דייין יע"א ובהקשה עליה את חליה שינה את שמה ונקראת תמר.

האשה היקרה מרת רייזכא בת הר"ר מאיר קאסיל מבונא שהיתה אשת הר"ר כאיר האג, עבור שהיתה צניעי ומעלי ומקרבי הנייתה לעניי העיר וג"ח לכל ובעבור שבעלה נתן ע"נ לצדקה ולחברה . . . נפטרת ונקברת ביום ה' י"א אדר ראשון תקמ"ג בדיין.

יזכור אלהים נשמת המושלם החבר ר' שלמה בן החי' ר' מרדכי הלוי מק"ק ליבטן שטאט ממשפחת העליר עבור שהיה ירא ה' מנעוריו

והיה כמה שנים מלמד להועיל בק"ק בונא ובק"ק הי"ש ולעת  
זקנתו נטה אהלו בק"ק דייץ ותורת ה' לא ימוש מפיו ותפלתו  
היתה זכה עבור זה ועבור שבניו נתנו לצדקה ולחברת ג"ח...  
נפטר ונקבר ביום ה' ח' שבט תקמ"ד בקבורת פה ק"ק דייץ יע"א.

כתבתי זאת מהשמיפת המים שהיה בשנת תקמ"ד בקיצור נמרץ למען יספרו  
לדור אחרון בנים אשר יולדו ור"ת ע"פ א"ב.

אמרי האזינה, כל יודעי בינה, מה שנעשה תקמ"ד השנה שה' קור גדול  
אשר לא יוכרו מאנשי אמנה, עד שלא יוכלו העוברים לבא הנה והנה, כי השלג  
והקרח שטה אנה ואנא, והדיאור עם הכתבים לא יוכלו לעבור בנהר  
רינא.

בחדש טבת פ' ויחי יעקב, הלכו בפעם ראשונה על הקרח גדול בצד עקב,  
והלכו כולם בלי עקוב, אך לא היה ממשך זמן רב, גברו המים והנחל  
יירב, ועל פני השרה קרב, והיתה גדולה המהומה, כי הגיע המים על  
מינטצא החומה.

גם לא היה זה ימים כביר, והתחיל הקור כמקדם להגביר, והקרח הנורא  
הישנה עדיין לא נשבר, וחסרו המים שטף ועבר, והקרח אמצו כאד בלי  
מנין, ועביו היה י"ז פום באמת הבנין, וזהו חידוש גדול מכורא עולם בקנין.  
דור לדור יספר נפלאות גדולות, כאשר ראינו רוכבים על הנהר בצבים  
ובכרכרות, ובמשא ששה סוסים עגלות כבדות והיה דרך שם באבק ובצדורות,  
כאלו לא היה שם מים נגרות, והיו מוכרים על הנהר בכסף צדורות.  
דמון רב גדולים עם קטנים, רצים ושבים מעבר לעבר חונים, בכל יום  
עשרת מונים, וזה אל זה קורים ועונים, משאר מקומות באים נרדפים,  
למאות ולאלפים, לראות חדשים המה נכספים, עד כי יצאו מבוהלים  
ורחופים.

י' והיו צעקנו ביגון ואנחה, כשנכנס אדר שמרבין בו בשמחה, נהפך לנו  
למר ושוטה, כי באו עלינו מים עליונים כבריכה, והקרח עדיין לא נימוחה  
גלל כן לא היה לנו מנוחה, והיינו עוברים בעמק הבכא, וחמת המלך עדיין  
לא שככה.

דרם מים יעלו הרים, יעלו בקעות על כל פתח ושערים, ביום הששי פ'  
אדר בהיות בקרים, גברו מים אדירים, ויכוסו כל ההרים, ולא נראו בית  
וחדרים, כי אם גגות ומגדלים עצומים וגבהים.

קדרה נפלה עלינו, כזכור בית אלהינו, קודם עלות השחר דצינו, אנחנו  
נשינו ומפינו, י"ג ספרי תורות לקחנו בדינו, והשאר עזבנו, ועלינו דרך  
חלונינו, ובקענו חומות מבצרינו, עד אשר ספרי תורות הצילנו, ועל עליית  
השטערן עלינו.



מִרְם כְּלִינוּ דָּבַר זֶה לַעֲשׂוֹת, לֹא הָיָה עַת לְרַבֵּר וְעַת לַחֲשׂוֹת, כִּי אִם לְהַצִּיל  
אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ מִמֵּיִם הַפְּרִשׁוֹת, וְצַעֲקֵנוּ אֶל ה' בְּשַׁפְּתַיִם רַפּוֹת, וּכְפִינוּ אֶל  
אֱלֹהֵינוּ פְּרוּשׁוֹת, הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵינוּ כִּי יִהְרֶסֶן הַשְּׁתוֹת.

יִלְלָה שְׁמֵעֵנוּ בְּכָל סִבִּיבוֹתֵינוּ, כִּי אִמְרוּ אֲבָדָה תִּקְוֵינוּ, אֵינָן נִימּוּלִים אִמְרוּ  
בְּמַלְוֵי סִבְרֵינוּ, וְאַנְחָנוּ בְּשֵׁם ה' בְּמַחֲנוּ, קְרָאנוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ,  
הַמֵּיִם בָּאָה עַד נַפֶּשׁ הוֹשִׁיעֵנוּ, הוּא שְׁמַרְנוּ הוּא מְצִילֵנוּ.

כִּבְדָּה מֵאֵד יְד הָאֱלֹהִים, וְהוֹכַרְחָנוּ לִילְךְ אֶל בְּתֵי גְלוּלִים. אֵל הַקְּלוּשְׁמֵר וְאֵל  
הַמְּגֻרָלִים, שֵׁם נַתְּנוּ לָנוּ הַכּוֹמְרִים בְּגִבּוֹלָם, חָדַר לִפֵּי הַמָּטָף וְהָאֲנָשִׁים הָעוֹלִים,  
וְשֵׁם הַתְּפַלְלָנוּ אֶל אֵל עוֹלָם, כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנוּ בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילָם.

לֹא בְשַׁלְּנוּ לְכַבּוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת, וְלֹא רָאִינוּ אוֹר נַפֶּשׁ מִשְׁבִּית, וְצַעֲרֵי יָלְדִים  
צוֹעֲקִים לְרַעֲב בֵּן וּבַת, וְלֹא הָיָה לָנוּ כִּי אִם לֶחֶם צָר וְיָמִים לַחֵץ בְּמַדָּה  
וּבַת, עַל זֶה הָיָה לְבָנוּ נִכְס, כִּי הָיִינוּ חֲרַפְתָּ רַעֲב בְּגוֹיִם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,  
וַיִּכֵּי נַפֶּשׁ לֹא שַׁבַּת.

מִקְנָה בְּקָר וְצֹאן כִּבְר הָיוּ נִטְבָּעִים, וְשׂוֹר וְחִמּוֹר וְסוֹס אַחַת רַפְתִּים נְנוּעִים,  
לֹא נִשְׁאָר פֶּרֶסָה אֲפִילוֹ חוֹזֵרֵי יַעֲרִים, צַעֲקַתָּם וְאַנְקַתָּם עֲלָה לְכַרוֹם, מָה  
קוֹל הַצֹּאן הָיָה אֲמָרִים, וְגִשְׁמָעִים בְּרָאשֵׁי הַהָרִים.

נִאֲמָנִים נִיתָן לְכַתּוּב חִידוּשׁ גְּדוֹל הַנִּפְלֵא, סוֹס אַחַד הָיָה שָׁט עַל הַמֵּיִם  
לְמַעֲלָה, וּבֹא עַל גַּג בֵּית יְהוּדִי כְּמוֹ בַתְּעֵלָה, וְנִפְלָ בֵּין רֵדִישֵׁי אֲשֶׁר תַּחַת  
אֲבָנֵי הַגֵּג, וְשֵׁם מַת כְּדֹגֵי רִקְק, וַיִּנַּח שֵׁם עַד יִבּוֹשֶׁת הַמֵּיִם עַל הַגֵּג, עַד  
אֲשֶׁר לָקַח מִשֵּׁם הָיָה הַרְבֵּב.

סְפִינּוֹת הָיוּ מוֹלִיכוֹת מִבֵּית לְבֵית, לְהַצִּיל מִשֵּׁם שְׁלֹא יִהְיוּ לְשִׁמּוֹר וְשִׁית, וְהָיוּ  
מוֹלִיכִים אוֹתוֹ לְבַתִּים הַגְּבוּהוֹת, אֵל בֵּית הָאֲדוֹן הַיִּלְדֵּסְהִיִּים אֲשֶׁר דָּר שֵׁם  
הַקְּצִין ר' מֵאִיר הָאֶקֶן-בְּרוּךְ בְּבֵית נִכּוּאוֹת, וְהַצִּילוֹ שֵׁם יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ כְּאוֹת,  
נִכְרִיה אַחַת הָיָה יוֹלְדֵת שֵׁם מְרֻבַּח חֲרָדִיוֹת וַיהוּדִית אַחַת מֵתָה שְׁמָה  
וַיִּצָּאָה גִּשְׁמִיּוֹת.

עֵינֵי ה' הֵמָּה פְּתוּחוֹת, וְנָתַן עֲלֵינוּ בַּפְּתָאִם הַשְּׁנַחוֹת, כִּי הַכּוֹמְרִים נָתְנוּ לָנוּ  
הַרוּחוֹת, לֶחֶם וְחִמָּאָה וְלֹא נִשְׁכַּחוֹת, וְהָיִינוּ מַחִייה אֹתָנוּ בַּפְּחוֹת, גַּם מִהַשְּׂרָרָה  
יִרְיָה אוֹצְרוֹת נִפְתַּחוֹת, שְׁלַחוּ עוֹר וְשׁוֹבַע שְׁמַחוֹת, ה' שְׁלֵם פְּעוּלַת הַנְּבוּחוֹת.

פָּחַד וּפְחַת הָיָה לָנוּ, בְּרָאוֹת בַּעֲרִיה לְעֵינֵינוּ, בַּחֲצֵי יוֹם הַשַּׁבָּת נִפְלָה בֵּית  
אֱלֹהֵינוּ, וְנִהְרַם מַעֲטָ מִקְרָשֵׁינוּ, חִיל וְחוֹמָה יָחַד נִפְלָ כְּאַרְמְנוֹתֵינוּ, אוֹי נָא לָנוּ  
כִּי חֲמָאָנוּ, וְעַל זֶה הָיָה דוּה לְבָנוּ, וְעַל אֱלֹהֵי חֲשָׁבוּ עֵינֵינוּ.

צְדִיק הוּא ד' עֲשָׂה זֹאת לְיִרְאָה, וְלֹא הֵנִיחַ לָנוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּצַרָה, כִּי אַחַר  
הַצִּוֹת הַיּוֹם הַיְשׁוּעָה קְרָא וְהַתְּחִיל לְשַׁבֵּר הַקֶּרֶת הַנּוֹרָא, וְהַמֵּיִם רוֹדְפִים  
אֲחֵרָיו כְּכַהֲרָה, כְּמַטְחֵיו קֶשֶׁת אֲשֶׁר יוֹרֵה, וּבִזְמַן חֲצֵי שַׁעָה לְשִׁיעוּרָא, הַמֵּיִם  
חֲסָרוּ וּבְרַכָּה כְּרָה.

קָרַבְנוּ עַל זֶה בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן אִישׁ אֶל בֵּיתוֹ וְאֵהְלוּ, וּמִצַּאֲנוּ כָּל הַתְּחִרִים בְּמִטַּי וּרְפֵשׁ מְלֵא, וְאִישׁ אֶל רַעְהוֹ וְאִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ שְׂאֵלוּ, אִיָּה שְׁלֹמִי אִיָּה מִשְׁתִּי אִיָּה כָּל כְּלֵי בֵּיתִי אֲנִי הֲלָכֹוּ בְּגוֹלָה, וְהִיָּה כִּמְתַעֲתַע כָּל אִישׁ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְאֵהְלוּ.

רְחֹבֹת עֵיר כְּמוֹ כֵּן לֹא יוֹכְלוּ בְּהִלְכוֹת, כִּי שִׁמָּה מוֹטְלוּ פְּגָרִים וּנְבִילוֹת, וּמִפְּנֵי רִיחַ רַע לֹא יוֹכְלוּ לַעֲלוֹת, עַד אֲשֶׁר יִנּוּקָה מְכַל תִּיעוֹב הָרַעְלוֹת, וְעַל זֶה הִפִּילוּ גִּזְרֹת, מִי וּמִי אֲשֶׁר יִלְכוּ לְשֹׁהַר הַשְּׁבִילוֹת, וְלֹא הִיָּה מִפְּלִיג בֵּין בַּחֹר וּבְתוֹלוֹת, וּבֵין יְהוּרִים וְאִינִים נִימוּלִים.

שִׁכְחָתִי מִלְּהוֹכִיר שְׁבָחוֹת, בְּק"ק בּוֹנֵא הִיוּ מִשְׁפָּחוֹת, אֲשֶׁר שָׁלְחוּ אֲצִלְנוּ רַב בְּרֻכּוֹת, וְעַל פְּרִים הִיָּינוּ בְּשִׁמְחוֹת, וּשְׁכַחְנוּ בִּיגוֹן וְאַנְחוֹת, כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ יִשְׁלַח לָנוּ מִהֲרָה רֹחוֹת, וְיוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפִלָּה לְאוֹר הַנְּצִחוֹת, וְיוֹכּוֹר לָנוּ זְכוֹת אַבּוֹת עִם שְׂאֵר זְכוֹת.

תְּהִלַּת ה' יִרְבֵּר פִּינוּ וּשְׁפֹתֵינוּ רִנָּה, אֲשֶׁר הֲצִיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ, וְלֹא נִפְקַד אִישׁ כִּמְנוּ, וְנִשְׂאָר לָנוּ גִּוּוֹתֵינוּ, וְעַל זֶה נֹאמֵר יַחַד נִבְרַךְ לְאַלְהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גְּמַלְנוּ, וְלֹא עוֹב חֲסָדוֹ וּבְרִיתוֹ מֵאֲתָנוּ חוֹק אֶל בְּרִיךְ ה' הַשּׁוֹכֵן מְעוֹנָה.

### הַחִ"ר אֲבֵרָהִם בֶּן מוֹרִינּוֹ ר' יוֹסֵף הַלֵּוִי עַס"א

הוּא הַמְּסִבִּיר פִּירוּשׁ עַל הַסְּלִיחוֹת וְהַמְּנַדֵּיג נוֹהַג כְּצֵאֵן יוֹסֵף וְהַמְּחַבֵּר סֵפֶר קְנֵה גְבִיעַ הַכֶּסֶף וְשֹׂאֵר חֲבוּרִים אֲשֶׁר לֹא נִדְפְּסוּ אוֹדוֹת חֲסֵרוֹן כֶּסֶף.

זִמְרָה נֹאֵה אֲשֶׁר אֲמַרְנוּ בַּיּוֹם שִׁ"ק כִּשְׁחַנְכּוּ אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת הַחֲדָשָׁה פֶּה ק"ק דִּיּוּן שֶׁבֶת נַחֲמוּ תִקְוֹם לַפִּי"ק מִיוֹסֵד בְּרֵאשֵׁי חֲרוּזוֹת ק"ק דִּיּוּן מֵאֲקִסְמִילָאָן וּבִסוּף הַתּוֹם הַמְּחַבֵּר אֲבֵרָהִם עַס"א וְנַעֲשֶׂה לְכַבּוֹד הַכִּקּוּם וּלְכַבּוֹד הַבַּה"צ וּלְכַבּוֹד נְדִיבֵי בְּנֵי עַמֵּינוּ וְאַחֲרוֹן חֲבִיב לְכַבּוֹד הַגָּאוֹן אַב"ד נְר"ו.

קָבְצוּ זְקֵנִים וְנַעֲרִים טָף וְנָשִׁים, אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת הַחֲדָשָׁה תֵּהָא מְגִישִׁים, לְהַדּוֹת וְלִהְלֵל תַּחַת נִיחּוּחֵי אִישִׁים — קֵהֵל: ה' אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מְקַדִּישִׁים.

קֵהֵל יוֹם זֶה אֲשֶׁר קִוִּינוּ, לְחַנֵּךְ מְקַדֵּשׁ מַעֲטָה זֶה בֵּית אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַחֵינּוּ וְקִימְנוּ וְהִגִּיעֵנוּ וְנִבְנֶה בִּימֵינוּ — קֵהֵל: הוּא אֲבִינוּ הוּא מַלְכְּנוּ.

לְקַטְנוּ וּלְקַחְנוּ כֶּסֶף בְּלֵי מִנְיָן, וְהַכֵּל הִיָּה לְהַשְׁלִים זֶה הַבְּנִיָּן, קִיר וְהוֹמָה גָּנִים וּבִלּוּלִים לְפִי הַעֲנָן — קֵהֵל: שִׁירוּ לְבוֹרֵא עוֹלָם בְּקִנְיָן.

דְּרַכְנוּ יוֹם אֲשֶׁר נִבְקַעְנוּ בּוֹ מַעֲיִנוֹת מוֹם, וְהִיָּינוּ בְּסַכְנָה יוֹם אוֹ יוֹמִים, עַד אֲשֶׁר הִשְׁקִיף עֲלֵינוּ ה' מִן הַשָּׁמַיִם — קֵהֵל: לָכֵן תִּנּוּ שֶׁבַח לְאַלְהֵי הַשָּׁמַיִם.

יוֹם אֲשֶׁר עֲבָרוּ עֲלֵינוּ הַמַּיִם הַחֲדוֹנִים, וְנִהַרְס מַעֲטָה מְקַדְּשֵׁינוּ וְשֹׂאֵרֵי בְּנֵינִים, וְשִׁטֵּף וְעֵבֵר כִּמְנוּ מִטְּלָטְלִין וְאֲדַרְכְּמוֹנִים — קֵהֵל: וְצַעֲקֵנוּ הוֹשִׁיעָה נָא אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים.

יום טוב נעשה לנו יום זה, וישמע בבית זה כנבואת אבי הוזה, ומחזה שדי  
לנו יחזה, וקול דודי הנה בא זה — קהל: לכן קראנו אלי זה.

צדקו יהיו מנהיגי קהלותינו ויגדליה ויוסף מאיר עינינו, אשר תמיד היו  
עוסקים בבנינו תקנו תקונים שלא ימערדו קרסולינו — קהל: אשרי חלקם בקרבנו.  
מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע מצינו, הוא מאקסימיליאן השני אשר  
בצלו אנחנו יושבים הנה — קהל: מאקסימיליאן הוא אדונינו.

אח הקיסר מורע מלוכה, אשרי העם שלו ככה, מאלהיו ישא ברכה, הוא  
אדונינו קוהרפירסט שר המנוחה — קהל: יברכך ה' וישמרך.

קוהרפירסט פאן קעלין זו היא תהלתו, ובשאר מדינות מגיעים דתו, אשרי  
אנשיו משרתיו ושועים חכמתו — קהל: הוא אדונינו תרום קרנתו.

סגנו ושריו כולם טובים, מושל ומקשיב על דבר אמת משרתיו קרובים,  
ופניהם פני להבים, ולא פנו אל רהבים — קהל: מ"מ פראנץ יחיה לאורך  
ימים טובים.

מלך מלכי המלכים. ברחמיו, יאריך ימיו ושנותיו ויפל שנאו לפניו, ולכל  
אשר יפנה יצליח כל ימיו — קהל: יאר ה' פניו.

יודו להשם גדול ונורא אשר בששת ימים כל יצור נברא, ואחר מ' דורות  
נתן לנו התורה, באש לבנה על גבי שחורה — קהל: משה קבל תורה.  
לקח טוב נתתי לכם למען ירבו ימיכם, ולמדתם אותם את בניכם, כאשר  
צויתי את אבותיכם — קהל: אני ה' אלהיכם.

יעלה זכרוננו, ויבא בן דוד משיחנו, ויגיע עת גאולתנו, ויראה פעמי רגלינו,  
וירצה מעשנו — קהל: אמן במהרה בימינו.

אפריון נכטי"י להגאון אב"ד אדונינו, אשר שירל וכתב עבורינו, לנדיבי בני  
עמינו, אור תורתו מגן בעדינו — קהל: תרום קרנו עד ביאת משיחנו.  
נוצר תאנה יאכל פריה, כמי שענה לאברהם בהר המוריה, ואז אשא קול,  
בשבת והודיה — קהל: כל הנשמה תהלל יה הללויה.

דמבדיל בין מים למים, יחיינו מיומים, ויוציאנו מגלותנו ויביאנו לירושלים.

פ"יה הח"ר אברהם בן הח"ר יוסף דילקן סג"ל היה מוהל מובהק  
ושנים רבות גם בעל תוקע נפטר בן פ"ג שנים ביום א' י"א כסליו מ'ת"ת/ק'  
לפ"ק פה ק"ק דייץ.

הגאון אב"ד החסיד והקדוש מהור"ר יצחק מכונה איצק בן הרב מהר"ר  
צבי כהנא רפאפרט גאון עוזינו מחמד עינינו זה סיני בקי בכל חרדי תורה  
אשר היה מתחילה דיון דק"ק ליסא ושם הרביץ תורה בישראל ואחר נתקבל  
לאב"ד בק"ק וואלרשמין ושם נהג נשאותו כמה שנים ומשם נתקבל לקיץ  
בונא ומדינת קלוניא גליל עליון ותחתון ידיו רב לו בתלמוד ופוסקים ובקי  
בנגלה ובנסתר ומדותיו היו כמדת אהרן אוהב שלום ורווף שלום והיה נדיב  
לב לעניים ובפרט ללומדי תורה והיה עושה צדקה בכל עת ומעשה לאחרים

מנדיבי עמינו והיה ביתו פתוח לרוחה והיה נוהג פרישות גדול ויגוע יצחק ביום ד' ג' אדר שני תקמ"ח ונקבר בו ביום בקבורת ריינדארף מול בונא. החר"ד גדליה בר יעקב היה כמה שנים גובה מדינה ושתדלן גדול והציל אנשים מירי אינן נימולים בהשתדלותו נפטר ביום ג' כ"ז סבת תק"ן לפ"ק. הר"ר עוזר בן כהר"ד בנימין מונים אשר היה מנכבדי בעלי בתים כמה שנים בק"ק מיין, ואח"כ נסע עם אשתו לעיר מאנס במדינת בראבאנר, ומפחד הצרפתים נברחו הרבה נימולים ואינו נימולים לברוסל, ושם גם כן לא מצאו מנוחה עד ששלח את אשתו והוא לברו נשאר ופתאום באו ח' צרפתים לברוסל והעלילו עליל ככה עכובו להלשין לחיל אשכנזים להראות מבוא העיר והכניסוהו לבית אסורים ונפטר על ק"ה בבית אסורים בן נ"ו שנים ביום ג' כ"ח כסלו תקנ"ג לפ"ק.

הר"ר דוד בן הר"ר אברהם הלוי זצ"ל שהיה ירא אלקים ויתר עו היה לו שהכנים תחת כנפי השכינה ארבע מאות ושלושים ותשע ילדים ולפעמים הלך למרוחק והכנים עצמו בסכנה לעשות המצוה נפטר י"א שבט תקנ"ח לפ"ק פה דיי"ק.

ר' מאיר בן ר' מיכאל מוויינטערשוויג בן מ"ה שנים, ועסק כל ימיו במ"מ לפרנס את אשתו עד שבא כרב דחקו ושיתף בפעם ראשון עם אנשי בליעל אינן נימולים נגבים אצל בית נכרי אחר בכפר ואנשי ביתו של נכרי זה הרגישו השוללים והמיתו אחד מהם בבית והוא רצה לברוח מתוך החלון ושם נצוד בין הברזילים ועמד עד הבקר בתוך החלון ונתפס על ידי משפט רעפובליק צרפת והובא למקום קעלן ויצא דינו להריגה באמצע חרש אלול תקס"א לפ"ק ואותו שעה קבל על עצמו למסור נשמתו בקרושה וטהרה ועסק בחרטה ויודו וסיגופים עד יום ה' אסרו חג של י"ט אחרון של סוכות והכומרים היו הולכים אצלו להסית ולא שמע ולא רצה לשמוע דבריהם עד שבא פקודה מן השררות רעפובליק שלא ידרסו דריסת רגל שם בתפיסה שלו והיהודים יושבי דיי"ק היו הולכים ושבים אצלו ובכל הזמנים היה שמח וטוב לב וביותר ביום מיתתו בשחר עד שעה ד' אחר הצות עשה רושם היה לובש כתונת לבן ואכל ושתה ובירך ברכת הזימון בקול ובשמחה גדולה ואח"כ בזמן מנחה גדולה היה מתפלל מנחה בכונה ואמר ויודו י"ב וכל היום היה מקדש השם בפני עדה וכל התפלות ותחנונות הנרפסים בס' מעבר יבק עד גמירא עד באו הרוצחים להוליכו על העגלה למקום המשפט שקורים דאמפלאטיץ והיה מברך בשם ומלכות הברכה מקדש את שמך ברבים וירוי היו מקושרים לאחוריו על העגלה והיה מברך ברכת ציצית ויהי רצון אחריו כאלו קיים תרי"ג מצות ותפלתו אנא בכח לא פסק מפומיה ועד אותו רגע שבא צווארו תחת הסכין הנקרא בשם גיליאטינע היו שומעים קולו שמע ישראל עד אחר ושבעה פעמים יה"א וכמה אלפים נפשות אינן היו רואים ושומעים ותמהים לראות שהלך להריגה כ"ב בחדוה וריצה

בפירוש אמר על העגלה להיושב אצלו על העגלה בעל הוראה בק"ק דייץ שיש לו ליתן שבת והוראה להבורא ברוך הוא שהולך כ"ב בשמחה למסור נפשו ונשמתו על קדושת השם ב"ה והשררות נתנה רשות ליהודים לתקן ארונו ולהביאו לקבורה ומעתה קדוש יאמר לו לקרוא אותו בשם חדש הקדוש ר' מאיר בן מיכאל הנהרג ביום ה' כ"ד תשרי בקעלן מ"ה יתאיו"נץ לפ"ק לאחר יציאת נשמתו היה קיבוץ יהודים והי' קורעים והלכו עם ארונו לאחר אמירת קדיש לק"ק בריהל ושם נקבר באותו יום בכבוד והשררה היה משלחים שמירה מיוחדת הנקרא שאנדארמע להשגיח הן במקום קעלן והן על הדרך ובמקום הקבורה בבריהל והיהודים ב"ב בקעלן התנדבו להרליק נר תמיד י"ב חדש בבח"כ שלהם וחברה ג"ה יע"א בק"ק דייץ ללמוד שיעור מיוחד כל השנה לתועלת נשמתו גם השער נסגר בקעלן לאחר יציאת ארונו עם המלווים כרי שלא ירצו הכון עם א"נ אחריהם ולמען יהיה לזכרון הקדוש השם הגדול והעם מתנשאים היהודים ונכתב ג"כ בגאזעטע של קעלן.

הח"ר אברהם בן מורינו ר' יוסף המכונה יוזפא הלוי עס"א והי' אברהם בן שמנים ותשע שנים ויאסף אל עמיו והיה ממלא מקום אביו והוא העתיק ספר זכרון נשמות בפנקס זה לאחר שנתקלקל פנקס הישן שהיה על הקלף בעת שמיפת המים הודונים ביום ד' י"ב מנחם תקס"ה.

מורינו ורבינו מהור"ר שמחה מכונה בונים כהנא רפאפורט זצ"ל בן הרב מהור"ר צבי כהנא זצ"ל שהיה אב"ד בק"ק וואלרשטיין נכד למופת הרור אשר יצאו מונושין בעולם והרביץ תורה בישראל מהור"ר ברוך כהנא זצ"ל שהיה אב"ד ור"מ בק"ק פירדא וכל חכמי א"י ואיטאליא ופולונוא היו מריצין לגרותיהן בשו"ת כנמצא בספרים והנה אחר התונתו תקע אהלו מהר"ר שמחה בונים הנ"ל בק"ק האצפערל והיה עוסק במשא ומתן באמונה ונסתחפה שדרו ולא עלתה לו מן השמים עכבוהו ובלתי ספק טעמו ונימוקו הי' עמו להגדיל תורה ולהתמיד והנהיג הרבנות במדינות וירצבורג במקום דודו מהור"ר ארי לייב כהנא זצ"ל ומשם נתקבל לאב"ד בק"ק מארקברייט במדינת שווארצ-בורג ואחר כך תקע אהלו למלאות מקום אביו ואחיו החסיד המפורסם מהור"ר יצחק כהנא זצ"ל על כסא הרבנות בק"ק וואלרשטיין עד אשר הונף ואשר הורם למלאות גם כן מקום הרבנות של אחיו החסיד הנ"ל דק"ק בונא וגליל עליון ותחתון במדינת קלנויא שנשתנה שם המדינה ונקרא נירריון ושחה לאיש במענה פיו כשמש זרה אורו אור הגנוז בספרו כהן שדעתו יפה הוציא כסולת מנופה בזאת תורת העולה על רוחו ריח ניהוה בחבורו ספר רשב"ץ וגם מפורש יצא מפי כהן ספר הנחמד ספר פרפרת רשב"ץ על תנ"י אפי ועל פרקי אבות אשר חבר לעת זקנותו שהיה זקן ושבע ימים לזכות הרבים י תן בהרבה הוצאות בדפוס מכיסו ושלה בכל גבולות ישראל ולא בקש פרעון שמה ימצא בה תורה וקול זמרה ובא השמש ויגוע ויאסף ויצא הכהן מן הבית למדור העליון וראשו מגיע השמיכה אור ליום ג' י"א ניסן תקע"ז

לפיק ובשבר שנדר ונדב בנו המפורסם הקצין כ"ה שמואל הכהן רפאפורט  
יצ"ו מק"ק קעלין לתועלת נשמתו . . . נקבר בריינדארף.  
הח"ר אליקום המכונה געמשליק בן כהר"ר גדליה היימבאך ז"ל  
היה פו"מ ברייזן ובזמן שהיה עיר הזאת תחת בון בזמן דוכסים והגמונים ובני  
המדינה היו צריכים לשלם מסים היה גובה מדינה ואחר מותו נתמנה בנו  
להיות ג"מ עד שכבש המלך החסיד מלך פרייסען ירום הורו ויתנשא מלכותו  
נתבטלו המסים מבני עמינו נפטר כ"ג סיון תק"פ לפ"ק.

אָשאַ נְהי וְקוּנָה אַכְפִּיקָה, עַל מוֹת הָאִשָּׁה הַגְּבוּרָה, הוֹסֵר מִנּוּ זֶר תַּפְאָרָה, הוֹגֵז נֹזֵר הוֹרֵמָה הַעֲטָרָה,	בארבעה עשר לראש החדשים, נקרע לנו פאר הנשים, בקר אור לנו ליגון ותוגה, לאבל גדול על רכה וענוגה.
--	--

### אַהֲבַת מוֹת!

עליך אועק החכם והשבר כי זמות להאביר סָבֵר אתה הוא הצר הצורר על שושנים קוצים תזורר	פרצת בארמון בעזו אפיך בְּיַתּ בֵּית שְׁלֹחֶךָ יִרְדֵךְ בלב אוהביה יְרִיף הַצֵּדֵךְ ובלב אביונים ברק הַיִּתְדֵךְ
--	--

מַיִיכָא הַבַּת בַּת נְדִיבִים עַל כָּל בְּנוֹת עֵלְתָה בַּת יְהוּדָא גֹזַע חֲשׂוּבִים לֹא נִשְׂאָר עוֹד דּוֹגְמָתָה עוֹזֵר לְשִׁלְמָה זָכְרוּ לְבִרְכָה לֹא יִקְיֶיהָ חֲכָמָה וּבִרְכָה עַתָּה לְנִאֲפָאֲלֵעֵן הִיתָה הַמְּלוּכָה הַיּוֹת בַּסּוּר הַמְּשׁוֹלָחִים זָכָה.	אם לבית אפפענהיים הנגורים שמים גדול בכל הארצות אשר הקני למשפחות הנכבדים בהיכלי מלכים יעמדו בפרצות. בחברת שרות עת נדברה משובצה בין רעותיה. כעטרה כצוף לחיך נמלצו אָמְרָה רעותיה הקשיבו לקולה בהררה.
---	---

בַּעֲלָה הַלְלָה בַּמְּסִיבַת שְׂרִים עַתָּה דַּבְּרוּ כִּאֲשֶׁת נַעֲוִים לֹא יַעֲרֹכוּ סָפִיר וְיַהֲלֹמִים לְחַבְלֵי אֲשֶׁר נִפְלְאוּ בְּנַעֲיִמִים	לדכאי רוח כל לבה פנתה ארוכה לכל לב נשבר עלתה שרם כלו לדבר נכמרו רחמיה להושיעם כיר מלוכה ששו מעיה.
---	--

ובלב עניינו גדלה אנחה  
על אשר מצאתנו ככה.

### אשת חיל.

מחרוץ נבחר, וכל מבחר, הגדלת  
שכך, ימי היותך,  
אוצר פנינים, וכל יקרים, לא יערכו,  
אל מעשך,  
מאוזן חין, טוב יחזין, יתן שכר, אל  
נשכתך,  
יצו מעוה, צור ועוה, מנוחה, לגויתך.

כאת דובר אמת נחקקה,  
שנת זרעו לכם לצדקה  
יצחק מהירינגער הסופר פה ק"ק  
קעלן.

מאוד גברה מתת ידה  
למאספי לכל דברים טובים  
תמיד על הושם כבודה  
מעל כל החתומים בכתובים.

עיניה ראו רבות שמחות  
התהלכות צאצאיה ביושר ארחות  
גדל הון ועושר בביתם  
ורב כבוד לכל בואם וצאתם.

ביום קבורת הישרה והנעימה  
גדל הכאב וכל פנים זועפים  
ואין כסף נחשב למאומה  
בפזרון בניה למאות ואלפים.

גדולי עירנו לוי'ה למנוחה  
בסוסם ורכבם ורוח נמוכה

## הוספה.

**אמר אהרן:** בהיותי בעיר מאריענבאד לשנות כמעניו הישועה, מצאת  
שם החכם הנכבד וסופר מהיר דוקטור לעווין נ' רב בקאבלעניץ,  
הוא במובו ובהכנתו העתיק בעדי ראשית ואחרית של הזכרת נשמות מתוך  
המאמר בוך דקהלת קאבלעניץ. וזה טופס העתקתו:

יזכור אלהים נשמת ר' שלמה ומרת רחל עם נשמות אברהם יצחק ויעקב  
שרה רבקה רחל ולאה עבור שקנו בית הקבורות במגעניץ  
בשכר זה וכו'.

ר' יצחק וכו' ביל עם נשמת אי"ו שרר"ל עבור שבטלו  
הכמס בקובלעניץ בשכר וכו'.

ר' גרשון כאור הגולה . . . . . עבור שהאיר עיני הגולה  
בתקנותיו והרביץ תורה בישראל. . .

יזכור אלהים נשמת רבינו שמשון הגדול . . . . . עבור שהאיר עיני  
הגולה בפיטיו והרביץ תורה בישראל. . . . .

זיכור אלהים נשמת ר' שלמה בר יצחק . . . עבור שהאיר עיני הגולה  
 בפירושו. . . . .  
 ר' מאיר שליה ציבור . . . בשכר שתיקן שירות ותשבחות  
 להקב"ה . . . . .  
 ר' יעקב ת"ם . . . עבור שהרביץ תורה בישראל בפירושו . . .  
 רבינו שמאל בר מאיר . . . עבור שהאיר עיני ישראל בפירושו . . .  
 רבינו חננאל . . . עבור שהרביץ תורה בישראל בפירושו . . .  
 רבינו מאיר בן הרב ר' ברוך . . . עבור שהרביץ תורה  
 בישראל בתשובותיו. . . . .  
 רבינו פרץ . . . עבור שהרביץ תורה בישראל בחידושו . . . . .  
 רבינו יעקב בן הרב רבי משה הלוי . . . עבור שהרביץ  
 תורה בישראל. . . . .  
 מהר"ר נפתלי בן מהר"ר אליעזר . . . . .  
 יוסף בן מהר"ר יחזקיה יהודה הלוי. . . . .  
 הבחורים הקדושים ר"מ מאיר בר יעקב ורבי חיים בר  
 יהושע . . . עבור שמסרו נפשם על קידוש השם. . . . .  
 זיכור אלהים נשמת הותיק מהר"ר יעקב בר יהודה . . . עבור שהרביץ  
 תורה בישראל. . . . .

זיכור אלהים נשמת הרוגי ושרופי קהילות אויגשבורג ויושביהם ע"נ  
 אי"ו שרר"ל עבור שנהרגו על קדושת שכו ית' שמסרו גופם  
 על יהוד השם בשכר זה תנצב"ה ויזכרם האל לטובה עם שאר  
 צדיקים וצדקניות שבג"ע ונאמר אמן.

זיכור אלהים נשמת הרוגי ושרופי קהילת טריכ"ט ויושביה ע"נ אי"ו שרר"ל:

קהילות אולם ויושביה.	קהילות אלהים	זיכור אלהים	נוירטהויין.
נוירלינגין ויושביה.	נוירנברג ויושביה.	מיידינבורג.	נוירטהויין.
נוירנברג ויושביה.	רוטנבורג.	הל.	נוירטהויין.
רוטנבורג.	ווינצהיים.	הילדסום.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	אויברלינגין.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	באזיל.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	שטרוסבורג.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	היידילבורג.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	פפריצום.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	שפירא.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	וורמש.	נוירטהויין.
ווינצהיים.	ווינצהיים.	מגענץ.	נוירטהויין.



יזכור אלהים קהילות טויר.					
ורנקבורט.	"	"	"	"	"
פולד.	"	"	"	"	"
קאסיל.	"	"	"	"	"
זושט.	"	"	"	"	"
דרטמוינדא.	"	"	"	"	"
נוימענין.	"	"	"	"	"
זנטיין.	"	"	"	"	"
אויזענברוק.	"	"	"	"	"
לויבין.	"	"	"	"	"

יזכור אלהים נשמת הרוגי ושרופי פסא וישוכיה עבור שנהרגו וכו'.

**הזכרת מדינות.**

יזכור אלהים נשמת הרוגי מדינת פיהם והרוגי פלאנדא והרוגי מדינת מרק, והרוגי מדינת לויזי שלנד והרוגי מדינת האלנד.

" " הרוגי מדינת בראבאנט; והי"מ זיאלנד, והרוגי אינגלנד, אושטראלנד, מייסן, זקשין, דירינגין, אוישטרייך, מערדין, שטייאכריק, צרפת, ספרד, פייאראן, שוואבען, ורנקין, מעקלבורג, ריין, ניערדלניר, העסיין, עלזיס, ריפ.

יזכור אלקים נשמת כל הקהילות וכו'.

## תקונים והוספות לקונטרס המפתח.

- (0) בערך 2 צריך לתקן שם המחבר יהודה ב"ר גבריאל.  
(0) בערך 5 צריך לתקן שם מקום הדפוס פראנקפורט ד"א.  
(0) בערך 7 צריך לתקן ציון יהושע תחת בנין יהושע.  
(79) מצפה יהושע, מראה מקום למסכת אבות מאת הרב יהושע העשיל הלוי מווילנא בוולאזין, בעל מסורת הש"ס על כל תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי, נדפס בפירוש רוח חיים על מסכת אבות מאת הרב ר' חיים וולאזין. ווילנא תר"ט. 4.  
(80) נתיב הישר מתלמוד בבלי כולל מאמרים מלוקטים מש"ס בכלי מסודר עפ"י א"ב מאת צבי הירש בה"ד ברוך מעיה"ק ירושלים. ווארשא תר"ם — 1879 — 8<sup>o</sup>. צ"א דפין עם שער הספר.  
[אמר אהרן: אשאל כוודע לשאול אם בעל נתיב הישר לא ראה מעולם מפתח מעשה משה הנדפס בבילוגראדו תרל"ד כמו שנרשם בקונטרס המפתח ערך 33/a והולך בדרך וישר?]  
(18) סדור הגיון לב עם פירוש מקור ברכה הנדפס ע"י המנוח החכם צבי הירש ערעלבאן בקאָניגסבערג 1845 8<sup>o</sup>. שם נמצא מראה מקום על פרקי אבות.  
(0) פרקי אבות, עיין ערך 79 וערך 81.  
(0) שיח יבדי אבות, עיין גם בישרון העברי שנה חמישית צד ק"ג, ושנה ששית צד 92 [הערה מר' שוח"ה].  
(0) פירוש י"ג מדות לרש"י נדפס מתוך כ"י פישל בישרון הנ"ל שנה ו' צד 38, ועיי"ש צד 201.  
(0) חתימת פירוש הנרכוני בעמוד 32, כבר נדפס בחלוץ האחרון ע' 89 אך היטבת לעשות כי הדפסת החתימה הנ"ל מתוך כ"י אחר, כי בחלוץ רבו השבוסים, לדוגמא שם ע' 7 במזל טלה וצ"ל כמו אצלך לנכון במוליטולה, וכן שם ע' 25 כמעלות והוא שבוס וצ"ל כמ"ש אצלך כמרגלית אמנם יש להשלים ממנו החסר אצלך במקום שחעירות כי המקום פנוי צ"ל על אופן יכסו עב או ענן מהפיץ אור. וכמו כן צד 34 אצלך שורה 8 לי, צ"ל ליראיו, גם נמצאו שנויים בסוף בדבר כן ומקום אשר השלים פירושו, כי אצלך נמצא רביעי לחדש אייר קל"ו בבלדוליד ושם יום שלישי ראשון לחדש אייר קכ"ב פה שורי"א [הערות שוח"ה].

Die Veröffentlichung der kleinen Schrift: „Worms und Wien“ (Wien, 1880) hat nicht verfehlt, das zu bewirken, was ich mit derselben beabsichtigt hatte. Ich wollte nämlich Gelehrte, denen die handschriftlichen Schätze grosser Bibliotheken leicht zugänglich sind, veranlassen, die Märtyrer-Verzeichnisse aus den Zeiten der schauerlichen Judenverfolgungen, die liturgischen Formulare der Todtenfeier in verschiedenen Gemeinden und die sogenannten „Memor“- oder „Memorialbücher“, die besonders in jüdischen Gemeinden Deutschlands nicht selten sind, an das Tageslicht zu ziehen, um dadurch die Kenntniss der jüdischen Geschichte, besonders des jüdischen Lebens innerhalb der engen Grenzen der Gemeinden, zu bereichern.

Dieser Zweck, den ich auch bei anderen wissenschaftlichen Publicationen vor Augen hatte und zum Theil erreichte, wurde bisher wesentlich gefördert durch die Herren Dr. A. Neubauer, Bibliothekar in Oxford, der in dem 6. Jahrgange des „Israelitische Letterbode“

#### IV

sehr wichtige Ergänzungen zu der obengenannten Schrift „Worms und Wien“ nach einer Oxforder Handschrift, durch Herrn Lector W. H. Lowe in Cambridge, der in dem „Jewish Chronicle“ d. J. das Nürnberger Memorbuch nach einem Codex der Cambridger Universitäts-Bibliothek und durch Herrn Dr. Lewin, der in Rahmer's „Jüdisches Literaturblatt“ d. J. Auszüge aus dem Coblenzer Memorbuche veröffentlichte.

Ich selbst liess es nicht an Mühen fehlen, neue historische Quellen dieser Gattung zu erheben und so ist es mir gelungen, die vorliegende Schrift den Freunden historischer Forschungen zu übergeben.

Sie enthält die Namen der Märtyrergemeinden aus dem Jahre 1349 nach dem alten, mit dem Düsseldorfer collationirten Deutzer Memorbuche, dessen Abschrift ich dem wissenschaftlichen Eifer des Herrn Carl Brisch in Mühlheim a. R., des durch seine Beiträge zur Geschichte der Juden in Cöln rühmlich bekannten fleissigen Forschers, verdanke, und (S. 70—72) nach dem Memorbuche zu Coblenz, aus welchem Herr Rabbiner Dr. Lewin die Güte hatte, mir Auszüge mitzutheilen. S. 9—11 habe ich ein liturgisches Formular der Todtenfeier und ein Märtyrer-Verzeichniss aus dem Jahre 1096 nach einer Handschrift aus dem Jahre 1314 im Besitze des Herrn Grand-Rabbin M. Charleville zu Versailles eingeschaltet.

Von S. 10—63 folgt das alte Deutzer Memorbuch, das von 1581—1784 reicht, in welchem letzteren Jahre das auf Pergament geschriebene Gedenk-

buch durch eine grosse Ueberschwemmung sehr stark beschädigt wurde.

Nach S. 27 hat es der im Jahre 1704 verstorbene Sopher oder Schreiber Isaak aus Deutz — nach dessen Abschrift die Selichot Kölner Ritus in Frankfurt a. M. gedruckt wurden — bis auf seine Zeit copirt.

Die Memorbücher zu Düsseldorf und Bonn sind Copien desselben. Nach der erwähnten Ueberschwemmung wurde von Abraham Kosman aus Essen, dem Sohne des durch mehrere Werke bekannten Josef Joseppa Kosman, eine neue Abschrift angefertigt und das Memorbuch weiter fortgeführt,

Das vorliegende Deutzer Memorbuch ist von verschiedenen Gesichtspuncten aus interessant und lehrreich. Es gewährt uns vor Allem einen Einblick in das innere Leben der Juden, das durch seine vertrauensvolle Gläubigkeit und Gottinnigkeit fast wie eine Mythe erscheint im Vergleiche zu den religiösen Zuständen unserer Zeit. Es sind in demselben 145 Männer und 104 Frauen verzeichnet und die letzteren ragen hervor durch jene weibliche Frömmigkeit, die aus den jüdischen Familien der Gegenwart fast ganz geschwunden ist. Der Antheil, den die jüdischen Frauen an der Erhaltung des Judenthums haben und der von dem Spanier Josef Jaabez in besonders nachdrucksvollen Worten gerühmt wird, ist von den modernen Geschichtschreibern des Judenthums nicht gebührend genug gewürdigt worden.

Es enthält ferner Beiträge zur Geschichte der **Aerzte** (vgl. S. 19, 22, 23, 30, 31, 34, 36) und der **Rabbiner** (vgl. S. 13, 16, 23, 27, 45, 47, 58, 60, 68) und einige Episoden aus der jüdischen Local- und Familiengeschichte (vgl. S. 18, 33, 41, 50—51), z. B. die Erzählung von einem Studentenkravall gegen die Juden in Deutz i. J. 1665, welcher durch die Intervention der Geistlichkeit beschwichtigt wurde. Ob die Herren Studiosi in Deutz die Vorfahren der antisemitischen Studenten von Leipzig und Berlin waren, weiss ich nicht; sicher aber ist, dass die protestantischen antisemitischen Hetzprediger mit jenen humanen katholischen Geistlichen nichts gemein haben.

Ein überraschender Beitrag zur Literaturgeschichte ist S. 53 zu lesen, wo zum Nachruhm des bereits erwähnten Josef Josepha Kosman aus Essen hervorgehoben wird, dass er einen Supercommentar zu dem Pentateuch - Commentar des R. Samuel ben Meir verfasst hat.

S. 63—66 sind nach dem jüngeren Memorbuche zwei Gedichte, das eine auf die Uberschwemmung im Jahre 1784 und das andere auf die Einweihung der Synagoge in Deutz im Jahre 1786 zu lesen. Dann (S. 66—69) folgen einige Auszüge aus dem jüngeren Memorbuche, welche Beiträge zur Geschichte der Familie Rapaport enthalten. Den Schluss bildet ein grösseres Gedicht auf **die Stammutter der freiherrlichen Familie Oppenheim zu Cöln**, die verewigte Frau **Teiche**, deren Tugenden sehr gerühmt werden.

Als ich bereits im vorigen Jahre diese kleine Schrift zur Geschichte der Juden druckfertig machte, hatte ich mir vorgenommen, Ausführlicheres über die Wichtigkeit der Gemeinden- und Synagogen-Archive zu schreiben und in das Detail des Deutzer Memorbuches näher einzugehen. Allein der Umstand, dass ich seit Beginn dieses Jahres meine Augen schonen muss und keine Studien machen kann, welche mit dem Nachlesen von Büchern und Handschriften verbunden sind, hinderte mich meinen Vorsatz auszuführen.

Hietzing bei Wien, den 15. September 1881.

**Dr. Ad. Jellinek.**

B  
746.

1193218

# Märtyrer- und Memorbuch.

---

## VERZEICHNISS

der

Märtyrergemeinden aus den Jahren 1096 und 1349,  
das alte Memorbuch der Deutzer Gemeinde von 1581  
bis 1784 nebst Auszügen aus dem neuen von 1786  
bis 1816.

Nach Handschriften zu Deutz, Coblenz, Düsseldorf und Versailles

herausgegeben von

Dr. Ad. Jellinek.

---

Wien, 1881.

D. Löwy's Buchhandlung, II., Praterstrasse Nr. 15.

Druck von Löwy & Alkalay, Pressburg.